
Miskolc ITS

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Miskolc
2018.

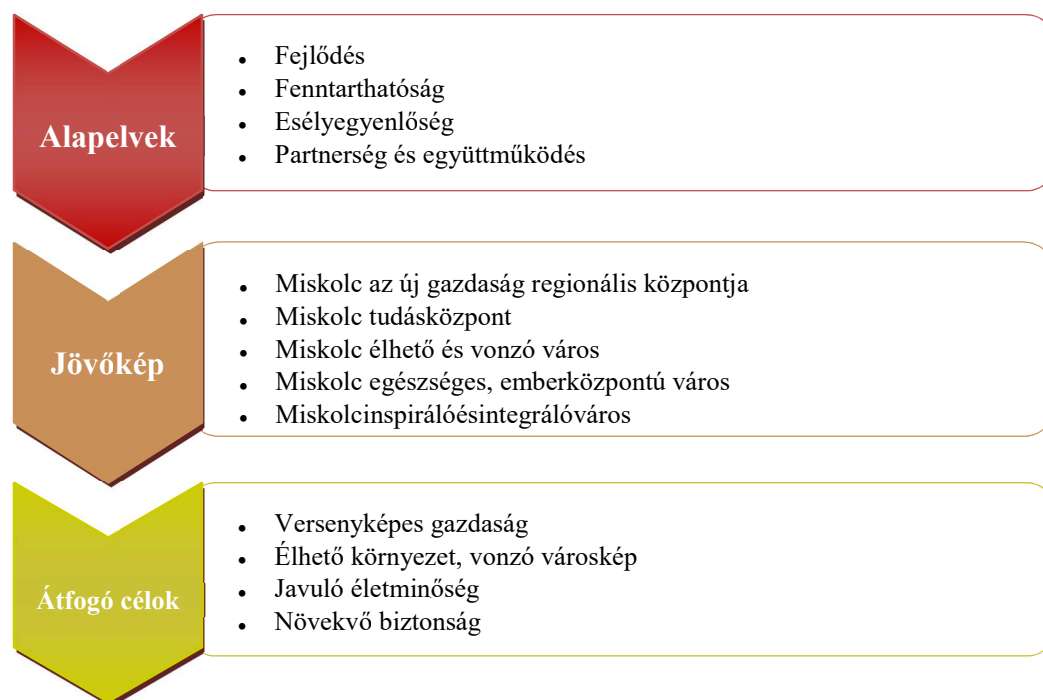
Tartalomjegyzék

0. BEVEZETÉS	4
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	6
1.1. A városfejlesztés stratégiai céljai	6
1.1.1. Gazdasági potenciál növelése (C1.)	8
1.1.2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.)	10
1.1.3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.)	12
1.1.4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.)	14
1.1.5. Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése (C5.)	16
1.2. Operatív célok közötti összefüggések	18
1.3. Operatív célok területi dimenziói – koherencia vizsgálata	20
2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	22
2.1. Kulcsprojektek	22
2.1.1. Déli és keleti befektetési övezet kialakítása	23
2.1.2. Technológiafejlesztő és kutatóközpont létrehozása	23
2.1.3. A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi	
alközpontok	
fejlesztése	24
2.1.4. Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése	24
2.2. Az akcióterületek kijelölése, lehatárolásuk indoklása	25
2.3. Akcióterületeken tervezett fejlesztések	27
2.3.1. Belváros - történelmi Ávas fejlesztése	27
2.3.2. Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése	31
2.3.3. Miskolc középső városrész és Diósgyőr fejlesztése	35
2.3.4. Déli és keleti befektetési övezet fejlesztése	42
2.3.5. Akcióterületek a leromlott városi területek rehabilitációjára	46
2.3.6. DAM, a DIGÉP és a vasgyári kolónia fejlesztése	48
2.4. Hálózatos projektek	50
2.4.1. Közműrendszerek fejlesztése	50
2.4.2. Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és kerékpárutak fejlesztése	
és kerékpár-kölcsönző hálózat kialakítása)	50
2.4.3. Sport infrastruktúra fejlesztése	53
2.4.4. Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja	54
2.4.5. Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja	55
2.4.6. Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba	56
2.4.7. Fenntartható energiagazdálkodás	56
2.4.8. Szociális ellátórendszer fejlesztése	57
2.4.9. Külterület, zártkertes övezet fejlesztése	58
2.4.10. Turisztikai célú fejlesztések	60
2.5. Projektek forrásigénye	60

3. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	64
3.1. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	64
3.2. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	84
3.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	92
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	98
4.1. Külső összefüggések	98
4.1.1. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célkitűzéseire	98
4.1.2. Illeszkedés a Nemzeti Energiastratégia 2030 célkitűzéseire	99
4.1.3. Illeszkedés a Wekerle Terv célkitűzéseire	100
4.1.4. Illeszkedés a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia célkitűzéseire	100
4.1.5. Illeszkedés a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 célkitűzéseire	101
4.1.6. Illeszkedés a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia célkitűzéseire	101
4.1.7. Illeszkedés a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseire	102
4.1.8. Illeszkedés a Széchenyi 2020 Operatív Program célrendszerével	103
4.2. Belső összefüggések	115
4.2.1. Illeszkedés a Gazdasági Program 2011-2014 c. dokumentum célrendszeréhez	123
4.2.2. Illeszkedés Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja célrendszeréhez	123
4.2.3. Illeszkedés Miskolc Megyei Jogú Város egyéb területfejlesztési tervdokumentumaival	124
5. STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	125
5.1. Kockázatok azonosítása	125
5.2. Kockázatok rangsorolása	127
5.3. Kockázatok kezelése	128
6. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	129
6.1. Célok elérését támogató, nem beruházási jellegű önkormányzati feladatok	129
6.2. Az integrált városfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti keretei.....	134
6.3. Településközi koordináció mechanizmusai	138
6.4. Monitoring rendszer	140
7. ÁBRÁK JEGYZÉKE	144
8. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	145

0. BEVEZETÉS

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2014. február 13-án elfogadta Miskolc 2030-ig szóló fejlesztési koncepcióját (1. ábra). Ennek a koncepciónak az alapján kezdődött el a város 2014-2020 közötti fejlesztési stratégiájának (Integrált Településfejlesztési Stratégia, ITS) az összeállítása.

1. ÁBRA: MISKOLC MJV. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ALAPELVE, JÖVŐKÉPE, ÁTFOGÓ CÉLJAI
 Forrás: saját szerkesztés

A koncepció alapvetően a városfejlesztés hosszútávú vízióját és értékrendjét határozza meg, ill. a szándékolt fejlesztési irányokat jelöli ki. A koncepcióban megfogalmazott célok (2030) többféle módon érhetőek el. A stratégia funkciója, hogy bemutassa a koncepcióban megfogalmazott hosszú távú célok megvalósíthatóságát.

Miskolc integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere az Európai Unió „Európa 2020” dokumentumában (a 2014-2020-as időtávra) definiált alapelvekre épül. A jövőkép és az átfogó célok a településfejlesztési koncepcióban meghatározott hosszú távú célkitűzésekkel állnak összhangban.

Miskolc MJ. Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája a potenciális projektgazdától (pl.: Önkormányzat, közigazgatás, KLIK, GYEMSZI, Miskolci Egyetem, egyházak, civil szervezetek, magán befektetők, stb.) és forrásoktól (pl.: magántőke, EU forrás, önkormányzati

forrás, hitel, stb.) függetlenül foglalja rendszerbe Miskolc 2014-2020 közötti fejlesztési elképzeléseit.

Miskolc MJ. Város integrált településfejlesztési stratégiája az alábbi törvények és kormányhatározatok, valamint dokumentumok figyelembe vételével készült:^{1/} a) Törvények, rendeletek és határozatok

- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakulásáról és védelméről.
- 314/2012. (XI.8.) Korm.rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről.
- A Kormány 1831/2013. (XI.14.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III./8.) Korm. határozat módosításáról.
- Országgyűlés 1/2014. (I.3.) határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció.
- 18/2013. (III.28.) OGY határozat a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról.
- A Kormány 1122/2014. (III.6.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és Európai Bizottság számára történő benyújtásáról.

b) Stratégiák

- Nemzeti Energiastratégia 2030. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Budapest, 2012.
- Wekerle Terv. A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája. Nemzetgazdasági Minisztérium, Budapest, 2012.
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák. IM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság. Budapest, 2011.
- Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019. (tervezet). Vidékfejlesztési Minisztérium, Budapest, 2013.
- Nemzeti Közlekedési Stratégia. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Budapest, 2014.

c) Útmutatók

- Terület és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020. 4.0 változat. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Budapest, 2014. április 28. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) 2014-2020, 3.0 változat. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Budapest, 2013.
- Iránymutatás a megyei jogú városok számára a TOP és ágazati OP-k tervezési folyamatok és végrehajtásának érdekében készítendő tervdokumentumok kidolgozásához (Budapest, 2013. november 20.).

^{1/}

A stratégia összeállításakor:

- Brüsszel még nem hagyta jóvá a kormány Partnerségi Megállapodását;
- még nem állt fel a 2014-2020 közötti tervezési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó kormányzati intézményrendszer;
- még pontosításra szorulnak az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó forrásallokációs mechanizmusok, ill. tervezési útmutatók;
- több esetben (pl.: az antiszegregációs program) korábbi tervezési időszak (2007-2013) útmutatóira lehetett csak támaszkodni.

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

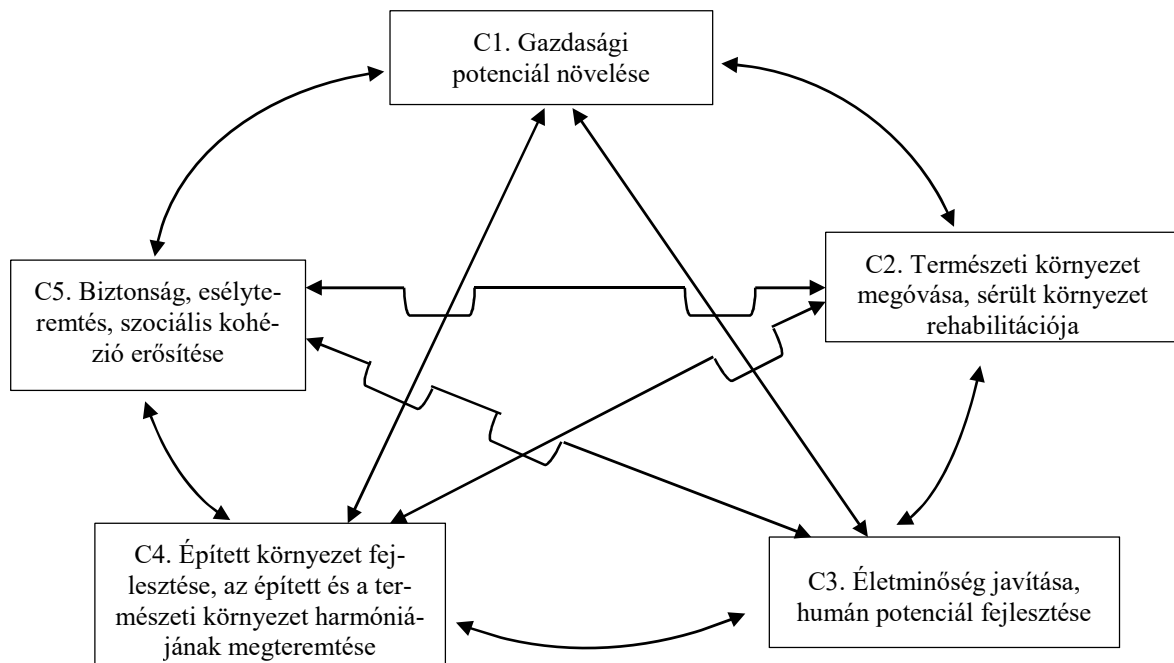
1.1. A városfejlesztés stratégiai céljai

A koncepció célrendszeréből (versenyképes gazdaság, élhető környezet, javuló életminőség, növekvő biztonság) öt stratégiai cél vezethető le:

- gazdasági potenciál növelése (C1.);
- természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.);
- életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.);
- épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.);
- biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése (C5.).

A stratégiai célok között nincsen alá- és fölérendeltségi viszony, egymással összhangban, ill. komplex kölcsönhatásban állnak, azaz (2. ábra):

- a gazdasági potenciál növelése nem okozhat környezeti károkat, ugyanakkor a gazdasági potenciál növelése elképzelhetetlen a humán potenciál fejlesztése nélkül;
- a gazdasági potenciál növekedésével egyidejűleg javulni kell az életminőségnek;
- az életminőség növekedése nemcsak a jövedelmi viszonyok javulásának függvénye, a város lakosságának éreznie kell a fizikai- és vagyonszorongás javulását is;
- a gazdasági potenciál növekedésére, a működő tőke vonzására egyrészt az épített környezet minősége, másrészt a fogadó humán infrastruktúra színvonala is hatást gyakorol.

2. ÁBRA: AZ ITS STRATÉGIÁIA CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

<i>Átfogó cél (Konceptió 2014-2030)</i>	Versenyképes gazdaság	Élhető környezet, vonzó városkép	Javuló életminőség		Növekvő biztonság
<i>Stratégiai cél (2014-2020)</i>	C1. Gazdasági potenciál növelése	C2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	C3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	C4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	C5. Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
<i>Operatív cél (2014-2020)</i>	C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megteremtése	C2.1. Fenntartható erőforrás-gazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése
	C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
	C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	C2.3. Fenntartható életmód, környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés
	C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése				C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése

3. ÁBRA: MISKOLC MJ. VÁROS FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV CÉLJAI

Forrás: saját szerkesztés

1.1.1. Gazdasági potenciál növelése (C1.)

Miskolc gazdasági potenciálja egyrészt a városban telephellyel rendelkező vállalkozások teljesítőképességének (pl.: vállalkozások száma, hozzáadott értéke, adózás előtti és utáni eredménye, exportképessége, hitelképessége, stb.), másrészt a helyi profitorientált és nonprofit szervezetek foglalkoztatási képességének, a jövedelmi és a fogyasztási viszonyok függvénye. A gazdasági potenciál növelésére irányuló stratégiai cél négy operatív cél megvalósításával érhető el.

C1.1. Magas hozzáadott értéket előállító tudásgazdaság megteremtése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése érdekében nagyobb súlyt kell helyezni a magas hozzáadott értékű, innovatív technológiájú új gazdaság (pl.: plazmatechnológia, nanotechnológia, termokémia, mechatronika, élettartam növelő technológiák, környezetbiztonságos alapanyagok, megújuló energiaforrások, stb.) betelepítésére, a Miskolci Egyetem K+F+I potenciáljára épülő spin-off társaságokra, továbbá a technológiai és tudás transzferre.

A magas hozzáadott értékű termékek előállítása új munkahelyeket teremthet, erősítheti a helyi gazdaságot, bővíthet a vállalkozások és a helyi K+F+I szereplők közötti együttműködés.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Az új gazdasághoz kapcsolódó K+F+I potenciál (beruházás, szakértelem, infrastruktúra) növelése, technológia- és tudásintenzív tevékenységek indításának támogatása.
- Már működő stratégiai jelentőségű iparágak (pl.: mechatronika, anyagtechnológia, stb.) mellé új, kreatív iparágak, továbbá nemzetközi és hazai szolgáltató központok letelepítése (SSC: Shared Service Center).
- A kreatív és kulturális gazdaság megteremtése, ami egyaránt hozzájárulhat a foglalkoztatottság javításához és a magas hozzáadott értékhez.

C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdasági potenciáljának növelését biztosító második rész cél a helyi székhelyű kis- és középvállalkozások működési stabilitásának megteremtése, hálózatosodása, klaszteresedésének, foglalkoztatási képességének támogatása.

A helyi kkv-k beszállítói kör támogatása segítheti fejlődési- és foglalkoztatási képességük javítását.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Kis- és középvállalkozások beszállítói akkreditációjának támogatása.

- Kkv-k foglalkoztatási képességének növelése.
- Helyi vállalkozások termék- és szolgáltatási portfóliójának bővítése, ismertségének és elismertségének támogatása.
- Szakképzettek arányának növelése.
- Atipikus foglalkoztatási formák arányának növelése.
- Kreatív és a kulturális gazdasághoz kapcsolódó kis- és középvállalkozások hálózatosodásának, piacra kerülésének támogatása.
- Piacképes vállalkozói ismeretek megszerzésének támogatása.
- Szociális gazdaság fejlődésének, foglalkoztató képességének támogatása.

C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása

Az operatív cél indoklása:

Miskolc versenyképességének javításában fontos szerepe van a városba érkező működő tőkének, ill. az itt lévő működő tőke megtartásának. Ennek érdekében (mint azt számos felmérés, tanulmány is igazolja), javítani kell a tőkevonzást biztosító személyi és infrastrukturális feltételeket.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Befektetők vonzásának, a befektetőkkel és a helyi gazdasági szereplőkkel való aktív és integrált együttműködés kialakításának támogatása.
- Befektetésösztönzéssel foglalkozó szakemberek felkészültségének, idegen nyelvi ismereteit segítő akciók támogatása.
- A gazdasági igényekkel összhangban a duális közép- és felsőfokú oktatási rendszer működtetésének segítése.
- Magas színvonalú és bürokráciamentes adminisztráció (egy ablakos ügyintézés) megteremtése.
- Anyagtudományi és technológiai kompetenciaközpontok létrejöttének támogatása.
- Városban dolgozó külföldi munkavállalók és családtagjaik részére az idegen nyelvű oktatási, egészségügyi és művelődési lehetőségeket megteremtő fejlesztések támogatása.
- Magasan kvalifikáltak letelepedési szándékát segítő minőségi bérlakások felépülésének támogatása.
- Befektetők számára vonzó városi környezet kialakítása.

C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc fejlődésének sikeressége egyrészt az ötletek újszerűségétől, realitásától, a feladatok konzekvens, rendszerszemléletű megvalósításától, másrészt a partnerek (önkormányzat, civil- és érdekképviselői szervezetek, oktatási intézmények, stb.) együttműködésének hatékonyságától függ.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Városvezetés és a civil szervezetek együttműködésének támogatása a társadalmi és gazdasági feladatok megoldásában.
- A város fejlesztését kezdeményező és a végrehajtást koordináló szervezeti keretek és személyi feltételek erősítése.
- Közösségi városfejlesztés személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése, lakosság aktivitását növelő módszerek kidolgozása, elégedettségi indexek meghatározása.
- Komplex városfejlesztési projektek generálása.

1.1.2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.)

Miskolc természeti környezete komoly értéket képvisel, amely ősidők óta vonzotta a letelepülni szándékozókat és biztosította megélhetésüket. Ennek megóvása, ill. az elmúlt évtizedekben keletkezett tájsebek és környezeti károk felszámolása, a sérült területek rehabilitációja stratégiai cél.

A kedvezőtlen folyamatok megállításához, az egyensúlyi állapot megteremtéséhez és fenntartásához jelentős szemléletmódbeli változásokra is szükség van. Tudatosítani kell az önmérséklő, környezettudatos ember és környezet viszony kialakítását. A stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C2.1. Fenntartható erőforrás-gazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben

Az operatív cél indoklása:

Az energiafelhasználási, környezetterhelési mutatók azt igazolják, hogy a város lakossága, ill. a vállalkozások még mindig pazarlóan gazdálkodnak a rendelkezésre álló természeti erőforrásokkal, alacsony a megújuló energiaforrások felhasználásának aránya.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Környezettudatosságot erősítő kampányok, események szervezése, környezettel, környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos oktatás fejlesztése.
- Városüzemeltetés energiahatékonyságának javítása, intelligens energiaellátó- és -elosztó hálózat fejlesztése.
- A megújuló energiafelhasználás arányának növelése..
- Green city elkötelezettség erősítése.

C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése

Az operatív cél indoklása:

Magas a város környezetterhelése (pl.: levegő szennyezettség, stb.), újraképződnek az illegális hulladéklerakó helyek, az ipari rozsdaovezetek (pl.: az egykori DAM területe, stb.)

talaja szennyezett, a rozsdá- és barnaövezetek szennyezettségének felmérése csak részben történt meg.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- A város környezetterhelési mutatóinak (pl.: levegő szennyezettség, szállópor, stb.) csökkentése.
- Városüzemeltetés környezeti fenntarthatóságának javítása.
- A közösségi közlekedés környezeti terhelésének csökkentése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, illetve népszerűségének javítása.
- A sérülékeny vízbázis védelme.
- A szennyvízhálózat fejlesztése.
- A szennyvíz illegális elhelyezésének csökkentése, az illegális hulladéklerakók felszámolása, ill. újraképződésük megakadályozása.
- Korszerű, energiatermelés lehetőségeit kihasználó szennyvízkezelés (biogáz).
- A szelektív hulladékgyűjtés és feldolgozottság színvonalának javítása.

C2.3. Fenntartható életmód, környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdaságának bővülése nem mehet a véges erőforrások rovására, a bővülő fogyasztás nem növelheti a környezeti terhelést.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Zöldterület arányának növelése, meglévő zöldterületek rehabilitációja, a por és zajhatás csökkentése a problémás útszakaszok mentén.
- Környezetkímélő technológiák, megoldások terjedésének elősegítése.
- Fajlagos energia- és vízfelhasználás csökkentésének támogatása.
- Növénytakaróval fedett területek arányának növelése.
- Tudatos lakossági életvitel és közösségi kontroll erősítése.

1.1.3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.)

Miskolc versenyképességének növeléséhez elengedhetetlen a humán erőforrás potenciál fejlesztése, a lakosság piacképes ismereteinek bővítése, készségeinek és az alkalmazkodóképességének javítása.

A stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő képzése, megtartása, vonzása

Az operatív cél indoklása:

A helyi vállalkozások fejlődésének, a multinacionális vállalkozások betelepülésének alapvető feltétele a szakképzett és nyelvtudással is rendelkező közép- és felsőfokú végzettségű munkaerő biztosítása.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- A lakosság műveltségének javítása érdekében a kulturális rendezvények sokszínűségének, a kulturális intézményhálózat működőképességének támogatása.
- A korai fejlesztés, a formális és nem formális nevelés/oktatás eszközeinek, az ágazatok együttműködésének támogatása a szegénység és a társadalmi kirekesztettség csökkentése érdekében.
- A fiatalok lokális kötődésének erősítése érdekében fejleszteni kell az oktatási és kulturális intézmények együttműködésének hatékonyságát.
- A Miskolci Egyetem oktatási portfóliójának fejlesztése, a felsőoktatási és az üzleti szféra kapcsolatának intenzifikálása.
- A szakképzési rendszer szakmastruktúrájának hozzáigazítása a munkaerőpiac igényeihez.
- A középfokú, duális szakmai képzés fejlesztése.
- A helyi szakképzés szakmai és társadalmi megítélésének javítása.

C3.2. Intelligens városi és várostérségi funkciók erősítése

Az operatív cél indoklása:

Az intelligensváros (**smart city**) a rendelkezésre álló technológiai (elsősorban információs és kommunikációs) lehetőségeket a jelenleginél innovatívabban használja fel; elősegíti a jobb, diverzifikáltabb és fenntarthatóbb városi környezet kialakítását.

Az infokommunikációs technológia (IKT) bővítése segíti a városban élők életkörülményeinek javítását, a városhoz való kötődésüket, a helyi identitásukat.

Miskolcnak ötvöznie kell az innovatív, környezettudatos szemléletet olyan technológiai megoldásokkal, amelyek javítják lakóinak életminőségét, támogatja az „okos” gazdaságot, és a környezet fenntarthatóságát.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- E-önkormányzati szolgáltatások fejlesztése.
- Intelligens közlekedésirányítás.
- Intelligens közszolgáltatások.
- IKT eszközök elterjesztése az oktatásban.
- Intelligens közbiztonsági rendszerek.

C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése

Az operatív cél indoklása:

A születéskor várható átlagos élettartam Miskolcon elmarad az országos átlagtól, növeléséhez az egészségügyi szolgáltatások technikai felszereltségének javítása szükséges. A várható élettartam és a jövedelmi viszonyok növekedésével egyidejűleg a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani a szociális és a kulturális intézményhálózat fejlesztésére, ill. fenntartására.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Növelni kell a kötelező szűrővizsgálaton megjelenők számát és arányát.
- Javítani kell az egészségügyi prevenció (kiemelten a szív- és érrendszeri megbetegedések) hatékonyságát, csökkenteni kell a munkából kiesett napok számát.
- Javítani kell a tömegsport infrastrukturális feltételeit.
- Javítani kell az önkormányzati intézmények egészséges ételmiszerrel történő ellátását.
- Bővíteni kell az alkohol és droproblémák prevenció intézményi hátterét.
- Támogatni kell az egyéni és közösségi szintű pozitív egészségmegtartási minta kialakítását.
- Növelni kell az egyéni egészségtervekre alapozott programok számát, csökkenteni kell a koraszületések, valamint a művi vetélések számát.
- Csecsemő és gyermekgondozási programokat kell indítani az alacsony iskolázottságúak körében.
- Növelni kell a szervezett egészségkommunikációs programok számát.
- Fejlesztani kell az oktatási infrastruktúrát, különös tekintettel az oktatás hátránykompenzációs képességének erősítésére. Csökkenteni kell a korai iskolaelhagyók arányát, továbbá növelni a felsőoktatásba bejutók számát.
- A leszakadó, alacsony iskolázottságú csoportok felzárkózását erősíteni kell közösségi foglalkoztatási programok révén.
- Fejlesztani kell a szociális ellátórendszert.
- A demográfiai változásoknak megfelelően fejleszteni kell az idősellátás infrastrukturális feltételeit és szakmai minőségét.

1.1.4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.)

Az épített környezet kiterjedésének növekedése és üzemeltetése, az urbanizáció erősödése komoly hatást gyakorol Miskolc természeti adottságaira. A város fejlesztését ezért a fenntartható térhasználati rendszer megteremtésével kell megvalósítani. Ez a stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése és a fenntartható gazdálkodás biztosítása

Az operatív cél indoklása:

A városfejlesztési stratégia kidolgozása és realizálása során meg kell felelni az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény előírásainak, különös tekintettel a városrészek megőrzésre érdemes, jellegzetes beépítéseinek, építészeti, természeti és tájképi arculatának védelmére, a településszerkezeti tervvel való összhangjára.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Meg kell óvni Miskolc épített értékeit, biztosítani kell az épített értékek és az új funkciók közötti harmóniát.
- Meg kell teremteni (a városrészek egyediségének megtartása mellett) a város integrált településszerkezetét. Biztosítani kell a különböző karakterű, történelmi múltú, fejlődési pályájú városrészek közötti szerves fejlődést.
- Meg kell találni az üresen álló önkormányzati ingatlanok hasznosítási lehetőségeit.
- Meg kell szüntetni a városrészek zárványait, elő kell segíteni a városszövetbe történő szerves beépülésüket
- Ki kell dolgozni a barnamezős területek jövőbeni funkcióját, felszámolásukat biztosító rendezési elveket.
- Javítani kell a közlekedési infrastruktúrát, rendszeressé kell tenni a városlakók elégedettségének mérését.
- Biztosítani kell a védett épületek állagmegóvását, rehabilitációját. Meg kell teremteni az üresen álló, de nem önkormányzati tulajdonú ingatlanok hasznosításának feltételeit.
- Fejlesztetni kell a városrészi központokat, erősíteni kell a városrészi értékek tudatosítását.
- Az elhanyagolt, igénytelen városi környezet felszámolása.

C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása

Az operatív cél indoklása:

A város gazdaságának bővülése együtt kell, hogy járjon a közszolgáltatások infrastrukturájának fejlődésével.

A rész cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Biztosítani kell az ipari övezetek munkahelyeinek közösségi közlekedés eszközökkel történő elérését.

- Létre kell hozni a város intermodális központját, ki kell építeni a város és agglomerációja közötti tram-train kapcsolatot, fejleszteni kell a város kötőpályás közlekedési rendszerét.
- Javítani kell a város úthálózatának minőségét.
- Fejleszteni kell a kerékpáros közlekedés feltételeit új kerékpárútvonalak kijelölésével, illetve építésével.
- A vízszolgáltatás infrastrukturális fejlesztése.
- A távhőszolgáltatás infrastrukturális fejlesztése.
- A városi tulajdonú ingatlanállomány igényekhez illeszkedő fejlesztése.

C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében

Az operatív cél indoklása:

Miskolc 12 önálló település összevonásával jött létre, a város fejlődése érdekében harmonizálni kell településszerkezetét és közszolgáltatásainak területi eloszlását.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Városüzemeltetési szolgáltatások fejlesztése, környezetbarát, alternatív energiaforrásokat felhasználó autóbuszok beszerzése és üzemeltetése az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.
- Intelligens közösségi utastájékoztatói rendszerek kiépítése.
- Környezetet kevésbé terhelő közúti közlekedési hálózat, környezetbarát közlekedési módok preferálása.
- Városrészek közötti közlekedés, a lakó-, az intézményi-, a koncentrált kereskedelmi és ipari területek elérhetőségének javítása.
- Racionális városi térszerkezet, élő (gyalogos, kerékpáros közlekedést is biztosító) utcák rendszerének kialakítása.
- A városlakók érdekeit középpontba állító minőségi közszolgáltatások.
- A közszolgáltatások ellátási színvonalának javítása (hulladékkezelés, köztisztaság, közvilágítás, stb.)
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a közszolgáltatások teljes vertikumában.

1.1.5. Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése (C5.)

Miskolcon élők életminőségének javítása egyrészt a fizikai és a vagyonbiztonság javításával, másrészt a közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek megteremtésével, a társadalmi kohézió erősítésével valósítható meg.

Ez a stratégiai cél négy operatív cél eredményeként érhető el.

C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc lakossága érzékenyen reagál a személyi- és vagyonbiztonságot veszélyeztető eseményekre.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Térfigyelő hálózat bővítése.
- Korszerű, intelligens biztonságtechnikai eszközök bevezetése.
- Integrált ügyfélszolgálati központ kialakítása.
- Bűnmegelőzési, felvilágosítási és oktatási programok támogatása, a bűnmegelőzés hatékonyságának javítása.

C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozásokhoz való alkalmazkodás

Az operatív cél indoklása:

Az elmúlt évek szélsőséges időjárása, éghajlatváltozása Miskolcon is éreztette negatív hatását (pl.: árvíz, belvíz, talajmozgások, partfalak omlása, stb.). Régiókat érintő közép- és hosszútávú előrejelzések szerint a szélsőséges időjárási viszonyok fennmaradásával, állandósulásával kell számolni. Ezért ezek elhárítására, az okok megszüntetésére a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Talaj- és vízbázis védelem.
- Avas-domboldal és a Tetemvár omlásveszélyének megszüntetése.
- Belvízveszély csökkentése, árvízveszély megszüntetése.
- Burkolt felületek arányának csökkentése, zöldfelületek arányának növelése.
- Klímavédelem, a város szélcsatornáinak működtetését gátló tényezők felszámolása, élővízfolyások igény szerint kibontása.

C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és -szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés

Az operatív cél indoklása:

A leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása érdekében meg kell teremteni a közjavakhoz és -szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés feltételeit a városban.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Meg kell teremteni a gazdasági verseny és a szolidaritás közötti összhangot.

- Növelni kell a hátrányos helyzetűek iskolázottsági arányát, szakmaszerzésére irányuló motiváltságukat, csökkenteni kell iskolai lemorzsolódásukat.
- Csökkenteni kell a településrészek infrastrukturális ellátottságában jelentkező különbségeket.
- Növelni kell az akadálymentesen elérhető szolgáltatások körét fókuszálva a megváltozott munkaképességűek és fogyatékkal élők csoportjára.

C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése

Az operatív cél indoklása:

A leszakadó társadalmi csoportok veszélyeztetik Miskolc versenyképességének javulását, a társadalmi különbségek társadalmi békétlenséget okozhatnak. Erősíteni kell a társadalmi együttélés, a társadalmi párbeszéd feltételeit, a helyi közösségeket.

Miskolc fejlődése aligha képzelhető el a városért tenni akaró, a város iránt elkötelezett polgárság nélkül.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Antiszegregációs programok indítása (gyermekszegénység, területi hátrányok csökkentése).
- Lokálpatriotizmust segítő események, rendezvények (pl.: várostörténeti események, versenyek, stb.) szervezése.
- Város imázsának tudatos formálása.
- Munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett csoportok foglalkoztathatóságának javítása.
- A város lakosságmegetartó erejének fejlesztése hangsúlyosan a magasan kvalifikált, szakképzett lakosokra (pl. ösztöndíj programmal).

1.2. Operatív célok közötti összefüggések

Az ITS operatív céljai között különböző szorosságú (szoros, közepesen erős és laza) kapcsolat van (1. táblázat), de ez nem jelenti az operatív célok alá- és fölérendeltségét. Az operatív célok kiegészítik, támogatják, segítik egymást; hatásuk multiplikatív jellegű.

Az operatív célok viszonya az alábbiakban foglalható össze:

- Mind a 17 operatív cél között kimutatható az oksági kapcsolat, és azok városfejlesztési szempontból relevánsak.
- A legszorosabb ok-okozati kapcsolat a gazdaságfejlesztési (C1.1; C1.2; C1.3) és a többi operatív cél között jelentkezik. A legerősebb gazdaságfejlesztési részcélnak a „Vonzó, támogató befektetői környezet” kialakítása bizonyult; ezt követi azonos súllyal a magas hozzáadott érték elérésére, ill. a helyi gazdaság erősítésére irányuló rész cél.
- Az operatív célok duális kapcsolatban állnak egymással (pl.: a C1.1. operatív cél függ a C3.1. operatív céltól, ill. fordítva).
- Az operatív célok között mindössze négy esetben (C5.3.–C1.1.; C5.4.–C2.1.; C5.1.–C2.1.; C5.1.–C4.3.) mutatható ki lazább oksági kapcsolat.

A stratégiában megfogalmazott beavatkozások mindegyike egyidejűleg több cél megvalósítását szolgálja.

Operatív célok

	C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megerteremtése	C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése	C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	C2.3. Fenntartható életmód környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	C4.2. Közszolgáltatások infrastruktúrális feltételeinek javítása	C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése	C5.2. Környezetbiztonság és társzóróvédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése
C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megerteremtése		1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2
C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	1		1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2
C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése	1	1	1		1	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2
C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	2	1	1	2		1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	2	2	2	1	2		1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
C2.3. Fenntartható életmód környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	2	2	2	2	2	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	1	1	1	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2
C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	1	1	1	2	1	2	2	1		2	2	2	2	2	2	2	2
C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	2	2	1	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	3	2	1
C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2
C4.2. Közszolgáltatások infrastruktúrális feltételeinek javítása	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2
C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2
C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3		2	2	1

C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	3	2	3	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1
C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése	2	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1

1. táblázat: Az operatív célok egymáshoz való viszonya

Jelmagyarázat: 1 – szoros kapcsolat; 2 – közepesen erős kapcsolat; 3 - laza kapcsolat Forrás: saját szerkesztés

1.3. Operatív célok területi dimenziói – koherencia vizsgálata

A stratégiai, mind pedig az operatív célrendszer Miskolc valamennyi városrészének jövőbeni fejlődési pályájára hatást gyakorol.

Az operatív célok főbb területi üzenetei (2. táblázat):

- bővüljön a belvárosban és a barnamezős területeken a zöldfelületek nagysága, zöldfolyosók alakuljanak ki;
- hasznosuljanak a barnamezős területek, legyenek a városszövet szerves részei;
- csökkenjen a belváros forgalomterhelése, szűnjenek meg a felszíni parkolásra szolgáló (többségükben) elhanyagolt területek;
- fejlődjenek a városrészi alközpontok (Diósgyőr, Miskolctapolca, Avas), az alközpontok között intelligens közösségi közlekedéssel összekötött hálózat jöjjön létre;
- a használaton kívüli városi területek kapcsolódjanak be a városszövetbe, ezeknek a részeknek a gazdasági funkciója erősödjön;
- csökkenjen a gépjármű közlekedés miatti környezetterhelés;
- fejlődjenek a várostérségek közötti gazdasági, közlekedési és társadalmi kapcsolatok;
- bővüljön a K+F+I potenciál és kapacitás az Egyetemvárosban, és Miskolctapolcán;
- folytatódjon a panellakások rehabilitációja (Avas, Diósgyőr, Belváros városrészben);
- az ipari övezetek a városmagtól távolabb bővüljenek;
- az antiszegregációs program segítségével javuljon a szegregációban élők munkaerőpiaci helyzete (kezdetben a szociális foglalkoztatással, majd speciális gazdaságfejlesztő beavatkozásokkal);
- Diósgyőr - Lillafüred, Miskolctapolca, valamint a Belváros - Kisavas- Nagyavas egyedi turisztikai kínálata, a régió turisztikai kínálatának meghatározó része legyen.

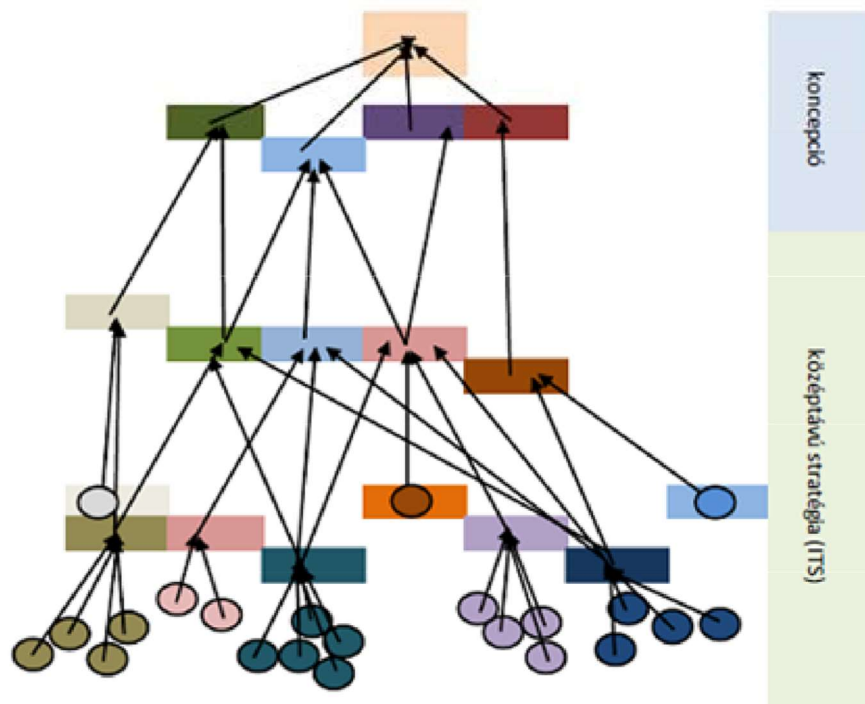
C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Jelmagyarázat: Kiemelt kapcsolat: 1; Közepesen erős kapcsolat: 2; Laza kapcsolat: 3

Forrás: saját szerkesztés

2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

A stratégiai és operatív célok ismeretében
Miskolc Integrált

Településfejlesztési Stratégiája kulcsprojekteket, akcióterületi- és hálózatos projekteket fogalmaz meg (4. ábra).

jövőkép

(2014-2030) **átfogó célok**

stratégiai célok (2014-2020) operatív célok

- *kulcsprojektek*
- *hálózatos projektek*
- *akcióterületi projektek*

projekt-elemek

4. ÁBRA: STRATÉGIAI CÉLOK, RÉSZCÉLOK ÉS A PROJEKTEK KAPCSOLATA

Forrás: Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (26. old.)

A projektek komplementer jellegűek, egymást erősítik; együttesen garantálhatják a célok megvalósítását. Mindhárom projektesoport több projekt elemet tartalmaz.

2.1. Kulcsprojektek

A kulcsprojektek azok a kritikus fejlesztések, amelyek megvalósulása alapvetően befolyásolja a középtávú (2020-ig tartó) városi célok elérését.

A stratégiai és operatív célok ismeretében négy kulcsprojekt meghatározására került sor:

- déli és keleti befektetési övezet kialakítása;
- technológia-fejlesztő és kutatóközpont létrehozása;
- a vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése;
- alacsony iskolázottságú társadalmi csoportok foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.

2.1.1. Déli és keleti befektetési övezet kialakítása

Kulcsprojekt indoklása

A déli és keleti befektetési övezet biztosíthatja Miskolcon a nagybefektetőknek is ajánlható közművesített, zöldmezős beruházásokra alkalmas területeket. A betelepülő vállalkozások és beszállítók vonzása az Európa 2020 stratégiában megfogalmazott foglalkoztatás növelését szolgálja a foglalkoztatásbarát fejlesztésekkel. A technológiai nagybefektetők fontos fejlesztéseket (a Miskolci Egyetemen modern iparágak megtelepedése, megerősödése, inkubátorházak vállalkozókkal való feltöltése) indukálhatnak. Bővíthet a beszállítói lánc, ezáltal javulhat a KKV-k verseny- és foglalkoztató képessége. A beruházásoktól a foglalkoztatottsági helyzet javulásán túl az önkormányzat iparüzési adóbevételeinek többlete várható; pull faktor lehet a szakképzésben és felsőoktatásban, javulhat a város vonzereje, versenyképessége, ami további ipari beruházásokat generálhat. A fejlesztés a foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók közé tartozik, az önkormányzati többségi tulajdonú ipari parkok, technológiai parkok, iparterületek, inkubátorházak, logisztikai központok szolgáltatásfejlesztésével és a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésével.

A befektetési övezet kiépítésének elmaradása negatívan befolyásolhatja a foglalkoztatottsági helyzetet, ami a város fejlődésében (lakossági jövedelmek nem megfelelő mértékű növekedése, munkanélküliség stagnálása, adóbevételek elmaradása, fejlesztések elmaradása) problémákat okozhat.

2.1.2. Technológiafejlesztő és kutatóközpont létrehozása

Kulcsprojekt indoklása

A legújabb technológiai generációhoz tartozó, betelepülni szándékozó (ill. már működő) vállalkozások már ma is igénylik, hogy munkájukat miskolci székhelyű (az Egyetem, ill. a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. tudásbázisára épülő) termék- és technológiai fejlesztő központ segítse.

A technológiafejlesztő és kutatóközponttal (tudáscentrum) növelhető a város és a régió tőkeabszorpciós képessége. A központ a befogadó környezet innovációs alapintézményeihez (egyetem, K+F+I vállalkozások) kapcsolódva fejt ki hatását, befolyásolja azok tradicionálistól eltérő továbbfejlődését. Emellett fontos szerepet tölthet be a globális hálózati rendszerek (együtműködési hálók), stratégiai szövetségek, szolgáltató és K+F hálózatok szervezésében, létrehozásában és működtetésében. Így hozzájárul a versenyképes gazdaság (mint átfogó cél) megvalósításához, ill. a gazdasági potenciál növeléséhez (stratégiai cél). Amennyiben ez a kulcsprojekt nem valósul meg, az veszélyezteti a *magas hozzáadott értéket előállító tudásgazdaság* megteremtését lehetőségét, ill. enélkül a vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása is nehezebb. (A termék- és technológiai fejlesztő központ egyik pillére az UNIBRAIN Szolgáltató Centrum, melyről további információkat a 2.3.2. alfejezet (Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése elnevezésű akcióterület) tartalmaz.)

2.1.3. A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése

Kulcsprojekt indoklása

Miskolc több egykor különálló település (Miskolc, Diósgyőr, Hejőcsaba, Görömböly, Szirma, Hámor, Bükszentlászló) összeolvadásával jött létre, tulajdonképpen szerves egységgé sohasem vált. Egyes városrészek máig is megőriztek múltjukból olyan sajátosságokat, ami közösségüket megkülönbözteti a többi városrésztől, és egykori településükhöz erősebben kötődnek.

Városrész központok rehabilitációja

A beavatkozás célja a helyi közösségek erősítése, az egykori településközpontok felélesztése, közösségi, kulturális funkciókkal való ellátása, megerősítése. Ezt a folyamatot segíti, hogy a városrész központok közül több az akcióterületi projekteknek köszönhetően megújulhat (Belváros, Diósgyőr, Tapolca, Avas), és a megújult térben, épületekben lehet létrehozni a szükséges közösségi funkciókat. A megújuló városrészközpontok teret biztosíthatnak különféle közösséget erősítő rendezvényeknek, fesztiváloknak, társadalmi, kulturális célú szervezeteknek, kluboknak, egyesületeknek, kiállításoknak. A beavatkozások létrehozhatnak nyílt és zárt közösségi tereket, rendezett helyszíneket (tér, rendezvényhelyszín, művelődési ház), és támogathatják ezek élettel megtöltését, valamint akár lehetőséget biztosíthatnak kereskedelmi funkcióknak is.

2.1.4. Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése

Kulcsprojekt indoklása

A foglalkoztatottság növeléséhez kapcsolódó kulcsprojekt (ami kapcsolódik a *Külterület, zártkertes övezet* elnevezésű hálózatos projekthez) csökkentheti a megélhetési problémákat, a szegregáltságot, a társadalmi leszakadást. A szegregátumokban élők foglalkoztatásával

nőhet a biztonság (közelebb kerülünk a *Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése* stratégiai cél megvalósításához) és segítheti a társadalmi felzárkózást. A helyi gazdaság a helyi erőforrásokra épít, a környezet degradációja nélkül, magasabb hozzáadott értékű termékeket is képes előállítani.

Megvalósulásával bővíthető és gondozottabbá tehető a város zöld infrastruktúrája, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás feltételei javulhatnak, a vízmegtartás miatt csökkenhetnek a szélsőséges időjárási helyzetekből adódó negatív következmények.

A külterületen, zártkertes övezetekben létrejövő szociális célú gazdaságok mellett *szükség van az oktatás* (különös tekintettel az oktatás hátránykompenzációs képességének erősítésére, valamint a hátrányos helyzetű, köztük roma fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és bennmaradásának elősegítésére), *ill. a helyi gazdaság fejlesztésére*. A leszakadó, alacsony iskolázottságú csoportok felzárkózását elősegítheti az ezen csoportok igényeit, lehetőségeit és motiváltságát szem előtt tartó közösségi foglalkoztatási programok kialakítása, melyet támogat a piaci alapú foglalkoztatást ösztönző állami-önkormányzat segélyezési rendszer is.

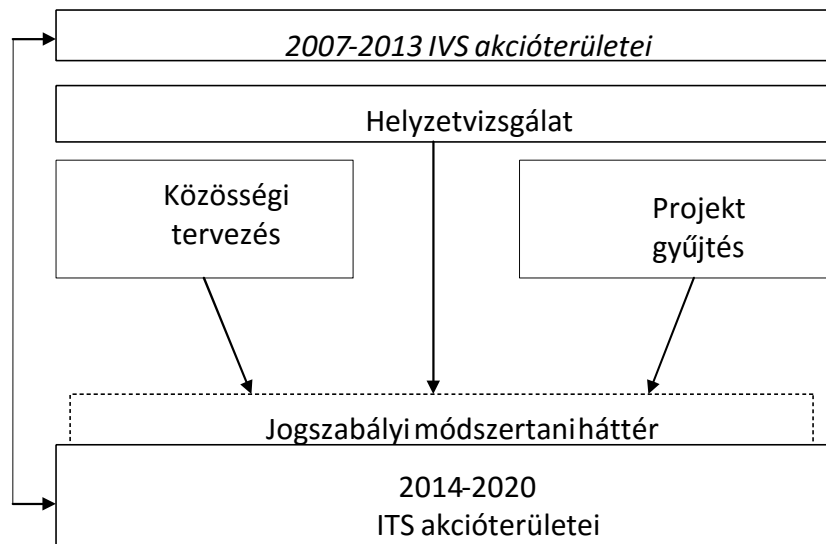
A kulcsprojekt megvalósulása nélkül nem lehet elvárni a *növekvő biztonságra* vonatkozó átfogó cél maradéktalan teljesülését, továbbá a személyi és vagyónbiztonság erősödését. Az egyre valószínűbbé váló éghajlatváltozás negatív hatásainak csökkentésére (kivédésére) már most fel kell készülni, hosszú távú gondolkodás szükséges. E kezdeményezés nélkül lehetetlenné válik a lakosság lokálpatriotizmusának hatékony növelése, a társadalmi integráció feltételeinek megteremtése.

2.2. Az akcióterületek kijelölése, lehatárolásuk indoklása

A stratégia szerves egészként kezeli a várost, de feladatának tekinti, hogy olyan „sűrűsödési” területeket (akcióterületeket) jelöljön ki, ahol a tervezett fejlesztések koncentráltan valósulnak meg. Így az akcióterületi beavatkozások a szinergikus és multiplikatív mechanizmusok révén tágabb környezetükre, vagy a város egészére dinamizálóan, pozitívan hatnak.

A jelenlegi tervezési időszak akcióterületeinek lehatárolásához az alábbi információkat vettük figyelembe (5. ábra):

- az előző fejlesztési időszakban kijelölt akcióterületek, az ott tervezett, ill. előkészített beruházások készülségi foka és indoklottsága;
- a jelenlegi időszak helyzetvizsgálatának megállapításai, a jogszabályi háttér és módszertani szempontok;
- projektgyűjtések során megfogalmazott elképzelések; • városfejlesztési szakmai műhely (2014.01.8-11.) ajánlásai.

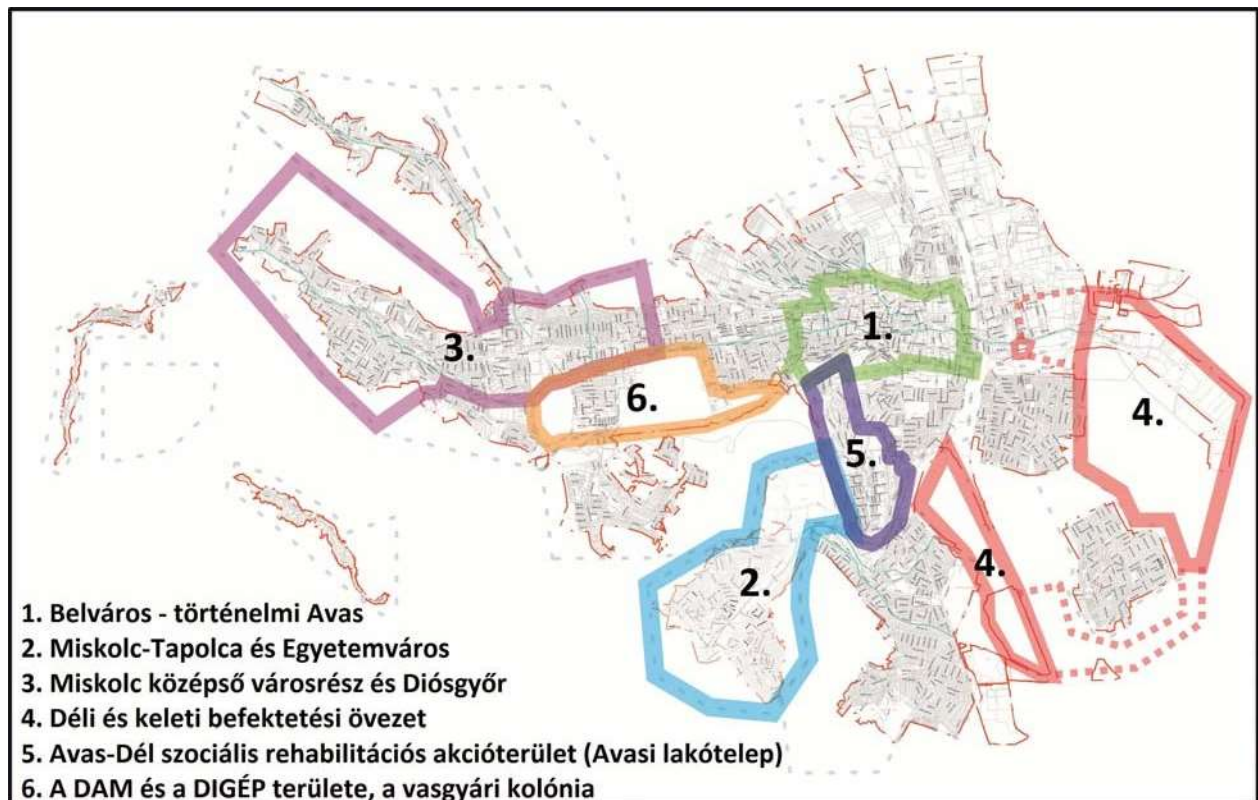

5. ÁBRA: AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSÁNAK FOLYAMATA
 Forrás: saját szerkesztés

A workshopon és a szakmai műhelyben megfogalmazott projektjavaslatok lokalizációja lehetőséget kínált az akcióterületek lehatárolására.

Ennek alapján az alábbi hat akcióterület kijelölésére került sor (6. ábra):

- Belváros – történelmi Avas;
- Miskolctapolca és Egyetemváros;
- Miskolc középső városrész és Diósgyőr;
- Déli és keleti befektetési övezet;
- Avas-Dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep);
- A DAM és a DIGÉP területe, a vasgyári kolónia.

6. ÁBRA: MISKOLC MJV. AKCIÓTERÜLETEINEK ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

2.3. Akcióterületeken tervezett fejlesztések

A következőkben a hat akcióterületen tervezett beavatkozások leírására kerül sor, melyek esetében a tervezés folyamata nem előzmények nélküli. Ugyanakkor a tervezett beavatkozások előkészítettsége változó: egyes esetekben már az építési engedélyek is rendelkezésre állnak, míg máshol a megalapozó tanulmányok érhetőek csak el. A város jelenleg is - egyrészt nemzetközi, másrészt hazai projektek, továbbá szakértői megbízások keretében - számos beruházás előkészítésén dolgozik. Az akcióterületi projekt kivitelezésénél az ún. integrált területi beavatkozások (ITB) módszertanát, megközelítését kell alkalmazni, ami garantálhatja a különböző jellegű projektelemek megfelelő együttműködését.

2.3.1. Belváros - történelmi Avas fejlesztése

A Belváros a történelmi Avassal a város központja, ahol a kulturális-, a hivatali-, az üzleti-, kereskedelmi- és vendéglátóipari funkciók jelentős része koncentrálódik, szignifikáns a népessége; átlag feletti az egyházi és műemléképületek száma (7. ábra).

7. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A megelőző két uniós fejlesztési ciklus alatt megkezdődött a terület rehabilitációja és funkcióbővítése. Ennek főbb elemei: a sétálóövezet bővítése és megújítása; a közúti közlekedés reorganizációja, az átmenő forgalom elterelése (Corvin, Petőfi Sándor és Dayka Gábor utcák kapacitásának bővítése); a Városháza bővítése; a Szinva patak „kibontása”, környezetének részleges teraszosítása; a népkerti sportkomplexum részleges rehabilitációja; a parkolókapacitások bővítése; a lakótelepi házak egy részének hőszigetelése; az Avas északi oldal infrastruktúra-fejlesztés előkészítése; a villamospálya és járműpark cseréje; közösségépítés (lakosság, ingatlantulajdonosok, kereskedők).

A 2014-2020 közötti időszakban folytatni kell a megkezdett fejlesztéseket az akcióterület, a „City” (a közigazgatási, hivatali és üzleti) funkcióinak erősítését, minőségének javítását, valamint a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztését, a turisztikai attrakciók vonzóképességnek növelését, az életminőség és a lakókörnyezet javítását. Mindezek együttesen hozzájárulhatnak Miskolc történelmi városmagja presztízsének emelkedéséhez, a város versenyképességének javításához, a magántőke mobilitásának növeléséhez, a befektetési kedv és befektetői bizalom emelkedéséhez.

Fontosabb fejlesztések:

- a) Kreatív iparágban működő vállalkozásoknak korszerű telephelyi feltételeinek kialakítása, kreatív vállalkozások letelepülésének támogatása, tanácsadó szolgáltatások fejlesztése. A fejlesztés a vállalkozások és befektetők számára vonzó városszerkezet kialakítását szolgálja a városközpont gazdasági funkciójának erősítésével (vállalkozásfejlesztési központ létrehozása, szolgáltatásfejlesztés).
- b) A Belváros épített és természetes környezetének megóvása, rehabilitációja:

- b/1. A leromlott állapotú, funkció nélküli, de emblematikus épületek felújítása, új funkciók delegálása (elsősorban Leánykollégium felújítása, üzleti szolgáltató funkciók telepítésére).
 - b/2. Szinva-patak, Miskolc „zöldfolyosójának” további feltárása, rehabilitációja. A kapcsolódó projekteknek összhangban kell állnia a Szinva komplex fejlesztését célzó más beavatkozásokkal.
 - b/3. A Belváros zöld területeinek (terek, parkok) összehangolt bővítése, meglévők rehabilitációja, „zöld élőlánc” kialakítása Miskolc szívében (a Szent István tértől a Szemere-kerten, a Deák Ferenc és dr. Antall József téren át egészen a Népkertig). A fejlesztés a család- és klímabarát városi környezet kialakításának célját szolgálja, a városi zöld környezet megteremtésével.
 - b/4. A Főtér fejlesztése a Belváros rehabilitációjának részeként.
 - b/5. Zöld tetők, zöld falak kialakítása a lakosság közreműködésével.
- c) A Belváros kulturális, művészeti és szakrális vonzerejének fejlesztése, funkciók diverzifikálása:
- c/1. A történelmi Belváros művész és múzeum negyed fejlesztése (bővített és felújított Herman Ottó Múzeum, Papszer utcai épület).
 - c/2. A város szakrális tereinek rehabilitációja, turisztikai, közösségi célú hasznosításának javítása (pl.: Miskolc Kálvária domb rehabilitációja, Insula Lutherana Miskolciensis, Református zenei udvar kialakítása, Bárka projekt, Kazinczy Ferenc utcai zsinagóga felújítása stb.)
- d) Turisztikai kapacitások bővítése, attraktivitásuk javítása:
- d/1. A történelmi Avas unikális lehetőséget, turisztikai vonzerőt magában hordozó területe a városnak. A borospincék világa, a borászati tevékenységek bemutató jellegű felelevenítése érdekes, vonzó régi-új szint hozhat a város kulturális, turisztikai kínálatába.
 - d/2. A terület környezetvédelmi célú infrastruktúra-fejlesztésének előkészítése elkezdődött (partfal, csapadékvíz, szennyvíz, közvilágítás).
 - d/3. Az Avas kilátó a város szimbóluma, környezetének komplex rehabilitációja (az Avas tető korábbi rekreációs célú területeinek helyreállítása).
 - d/4. Az Avas szálló minőségi, prémium kategóriás rehabilitálása magánberuházás révén (vállalkozói tőke bevonásával). A megfelelő létesítmények kialakításával Miskolc a konferenciaturizmus szegmensében is megjelenhet.

d/5. Az avasi pincesoron kereskedelmi szálláshely kialakítása magántőke bevonásával.

e) Forgalommentesítés és környezetterhelés csökkentése a városmagban:

e/1. A Búza téri autóbusz-állomás kitelepítése az átmenő forgalom csillapítása (intermodális csomópontba történő áthelyezése), elkerülő (tehermentesítő) utak megépítése, ami lehetővé teszi a tér átalakítását (pl.: zöld sziget), ill. funkcióbővítés.

e/2. Környezetbarát közösségi közlekedés kialakítása, modern járműparkkal.

f) Szociális kohézió és az egészségtudatos életmód fejlesztése f/1. Népkerti szabadidő-komplexum rehabilitációjának folytatása, közösségi sportolási lehetőségek bővítése (pl.: szabadtéri futás, testépítés).

f/2. Új közösségi terek létrehozása, a társadalmi kohézió és kötődés erősítése (a volt Tiszti Klub épületéből civil közösségek befogadására alkalmas létesítménylétrehozása).

- A Belvárosban a Főtér fejlesztése, ill. más a Szinvát érintő beruházások csak a „Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja” elnevezésű hálózatos projekttel összhangban valósíthatók meg.
- A Belváros forgalomterhelésének csökkentése, ill. a Búza tér új funkciókkal történő ellátása csak a Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok kialakítása) után érhető el, valósítható meg.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Más akcióterületekkel: ○ Miskolc középső városrész, Diósgyőr
- Kulcsprojektekkel:
- A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése
- Hálózatos projektekkel:
 - Szinva-patak „zöldfolyosó” rehabilitációja
 - Közműrendszer fejlesztése
 - Sport infrastruktúra fejlesztése ○ Zöld infrastruktúra fejlesztése ○ Város közvilágítás rehabilitációja ○ Szociális inkubációs rendszer fejlesztése ○ Kerékpár kölcsönző hálózat

2.3.2. Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése

Az akcióterület Miskolc tudományos, felsőoktatási és egyik kiemelkedő jelentőségű idegenforgalmi központját fedi le (8. ábra).

8. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE
Forrás: saját szerkesztés

Miskolctapolca fejlesztése alapvetően két, egymást jól kiegészítő célt szolgál: erősíteni kell egyrészt a lakóövezeti, másrészt a turisztikai funkciókat, gondosan ügyelve a kettő közötti egyensúlyra. A vendégéjszakák számának, ill. az átlagos tartózkodási idő növekedését nagyban segítheti Miskolctapolca városrészi központjának erősítése. Ennek eredményeként a javuló jövedelmi viszonyok (a kialakítandó központban működő egységek hozzájárulnának a foglalkoztatás növeléséhez) számos multiplikátor hatással bírnak. Ennek érdekében meg kell akadályozni a terület szlömösödését, ill. meg kell tartani a városrész kertvárosi funkcióit, komplex programokkal kell erősíteni a turisztikai attrakcióit, üdülővárosi jellegét. Fejleszteni, revitalizálni kell a zöldterületeket, ill. meg kell vizsgálni a városrészi kapcsolatok erősítésének lehetőségét. Már számos – a 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégiában célul kitűzött – részeredményt tud a városrész felmutatni, így a strand felújítási munkálatai megkezdését, ill. a Barlangfürdő bővítését.

Az Egyetemváros Miskolc tudásközpontja. Ennek erősítésével (K+F+I potenciál fejlesztése) a jövőben kialakul a vonzó befektetői környezet. A start-up és spin-off vállalkozások támogató infrastrukturális környezetre találnak itt, melynek eredményeként akkumulálódik a szellemi tőke, intenzívvé válik az információáramlás, fejlődik az eszközpark, ill. bővülnek a szolgáltatások. Ezáltal megteremtődnek a lehetőségek a háttérpari tevékenységek végzésére, létrejön egy inspiráló közvetlen kapcsolatépítési légkör, javul a gazdaság hatékonysága, nő a vállalkozói kedv. Térben és időben létrejön az a szellemi tőke-koncentráció, amelyek helyreállítják az innovációs folyamat - sokszor

egymástól elszakadó - tevékenységei közötti információsérdekeltségi kapcsolatokat, ill. bizonyíthatóan csökkentik a K+F folyamat kockázatait.

A szolgáltatások köre a technikai jellegtől a komplex vezetési tanácsadásig terjedhet, melyek elsősorban a kezdő, ill. a kisvállalkozások számára jelentenek biztos szakmai háttérrel. A K+F mozzanatokon túl biztosítják a termelés gyors elindításának feltételeit. A kedvező körülmények és a bemutatható sikeres példák, segítik a bátrabb vállalkozói döntéseket. Elsősorban a végső termelési fázisokban jelenik meg a széleskörű munkaerő-igény. A fejlesztések egy vállalkozásbarát, népességmegtartó, városi fókuszú településfejlesztésnek lehetnek az elemei.

Nem elhanyagolható azonban az a minőségi tényező sem, amely a „kvalifikált elit” regionális megkötésében jelentkezik: az intézmények környezetében létrejövő másodlagos hálózatok révén vonzzák az új helyet kereső vállalkozásokat.

A célok eléréséhez erősíteni kell az Egyetemvárosban folyó K+F+I potenciált, ill. a bővíteni kell a meglévő szolgáltatási funkciókat. Meg kell teremteni a spin-off cégek egyetemi alapításának, befogadásának, szolgáltatásokkal való ellátásának feltételeit. Érdekeltté kell tenni a városfejlesztési intézményeket, ill. a Miskolci Egyetemet ezen vállalkozások támogatásában (nem feltétlenül csak pénzügyi támogatásról, hanem szellemi, infrastrukturális, szabályozási stb. segítségről). A 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégiában kitűzött célok részben megvalósultak, így javult az Egyetemen folyó kutatómunka hazai és nemzetközi elismertsége, kompetenciaközpontok alakultak, lezajlott az egyetemi főépület jelentős részének rehabilitációja, felépült a Kemény Dénes Városi Sportuszoda.

Fontosabb fejlesztések:

- a) *Komplex turisztikai fejlesztés Miskolc-Tapolcán* a/1. Tapolcai strandfürdő: a strand újjáépítése folyamatban van (I. fázis kivitelezése megkezdődött), de ennek további fejlesztése, kiegészítése (turisztikai attrakcióként egy élményfürdő létrehozása) szükséges.
- a/2. Egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztése, klimatikus gyógyhellyé minősítés, a Barlangfürdő egészségturisztikai és szolgáltatásfejlesztése.
- a/3. Az Óspark, Monostor és a Csónakázó-tó rekonstrukciója. Az utak, járdák, járdaszegélyek felújítása.
- a/4. Hejőliget turisztikai, szabadidős fejlesztése a Tapolcai strandfürdő létesítményeivel összhangban (kapcsolódva a *Sport infrastruktúra fejlesztése* elnevezésű hálózatos projekthez), piknikezésre alkalmas lehetőségek kialakítása.
- a/5. Ökoturizmus fejlesztése: a kerékpáros közlekedés, kerékpáros turizmus fejlesztése, segway és monsterroller túraközpont létrehozása, túra-, séta- és sportútvonalak kialakítása. A már meglévő kerékpárutak kihasználtságának javítása, kerékpáros pont, zöld pont kialakítása (ahol kerékpárok bérbeadására nyílik lehetőség), továbbá kiegészítő szolgáltatásokkal (pl.: szervizpark biztosítása, biztonságos őrzés és vagyonvédelem megteremtése, kerékpárutak szervezése; zárt tároló helyek kialakítása) komplex kerékpáros program kialakítása.

- a/6. Komlóstető és Miskolctapolca között sétaút, ill. kerékpárút kialakítása. Jelenleg komoly problémát jelent e két városrész zsákjellege, ugyanakkor a vélemények megoszlanak e területek összekötése, megnyitása - a város további részei irányába - tekintetében. Erre megoldás egy séta- és kerékpárút létesítése, mely az ökoturisztikai célokat erősíti.
- a/7. A miskolctapolcai kőbánya hasznosítása: a településrész vérkeringéséből kimaradó terület jelenleg hasznosítatlan, részben természetvédelmi és részben szegregált kőbányai rész. A terület részben katlan jellegű, az egykori bányaművelés emlékét őrzi, és szoros kapcsolatban van azokkal az erdei területekkel, melyek a túraútvonalakba beépíthetőek.
- a/8. JUNO hotel: jelen állapotában az épület tájseb, rehabilitálásra szorul (vállalkozói tőke bevonásával).
- b) *Miskolctapolca városrészi központjának rehabilitációja*, a meglévő funkciók bővítése, ill. fejlesztése: olyan központi tér kialakítása, mely rendezvények előadó tereként. A megjelenő üzletek többségénél a hagyományostól eltérő egyedi jelleg domináljon. Teret kaphatnának a helyi és térségi termékek, a desztinációs partnerek áruai, továbbá kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, kulturális és civil szerveződések rendezvényei, fesztiválok (részben identitás erősítés, részben vendégvonzó programok). Az utak, járdák, sétányok felújításával javítható az itt lakók és ide látogató vendégek komfortérzete.
- c) *Miskolci Egyetem K+F+I szerepének erősítése UNI – BRAIN Termék- és Gyártásfejlesztési Innovációs Szolgáltató Centrum (ISC - Innovation Service Center) kialakítása* A betelepült és a most betelepülő mechatronikai vállalkozások – növekedésük révén – elérték azt a kritikus tömeget (a térségi koncentráció erősödése következtében kialakuló technológiai nyomás; a szakember szükséglet szakosodása; a beszállítói hálózat bővítése és lokalizása; a K+F igények tekintetében), amiért piaci igény mutatkozik egy innovációs szolgáltató központ létrehozására és fenntartására. Miskolc városa újkori fejlődéstörténetének és jövőbeni növekedésének, ahhoz az állomásához érkezett, amikor lehetősége van a nemzetköziesedés és minőségi fejlesztés új távlatait kihasználva, a tudásalapú gazdaság alapjainak megteremtése irányába mozdulni. A tudáscentrum létrehozásánál tudatosan törekedni kellene a sokszínű és diverzifikált tevékenységi struktúra, ill. infrastruktúra kialakítására, ötvözve a tudományos parkok, a technológiai transzfer intézmények, a technopoliszok, a kompetencia /kiválósági/ központok, az inkubátor házak és a vállalkozói parkok előnyeit és szolgáltatás struktúráját.
- d) *Duális Képzési Kompetencia Központ, nemzetközi oktatási központ létrehozása*
A központ az országban elsőként kíván komplex szolgáltatási struktúrát kialakítani a különböző képzési szinten tanulók, ill. a már dolgozók egyéni kompetenciáinak, jártasságainak mérésére és differenciált fejlesztésére. A központ működése során strukturált módon kívánja támogatni a munkaerő-piaci igényeket hallgató/diák/munkatársi képességek és készségek formájában kialakítani kívánó iskolákat, intézményeket. Célcsoportok: általános iskolai felső tagozatos diákok,

középiskolások, felsőoktatási intézmények hallgatói, felnőttképzés résztvevői, cégek/intézmények dolgozói.

A Központ a *Nemzetközi Óvoda és Iskola területen a Gyerekváros épületének hasznosításával* valósítható meg.

Infopark informatikai inkubátorház, informatikai klaszterközpont Az Infopark létrehozásával a régióban működő informatikai klasztertagok alkalmassá válnak a különböző képzési szinten tanulók és a dolgozók jelenlegi és elvárt kompetenciáinak, jártasságainak beazonosítására és mérésére, valamint egyedi képzési fejlesztési tervek támogatására, ami biztosítja a munkaerő-piaci beilleszkedés hatékonyságának javítását, ill. karrier építését. Közepes vállalatok betelepülésével azok közvetlenül meg tudják fogalmazni piaci igényeiket, gyakorlati helyeket tudnak kínálni, ill. alkalmazhatják az egyetemről kikerülő friss diplomás munkaerőt.

e) Egyetemi sportközpont komplex fejlesztése

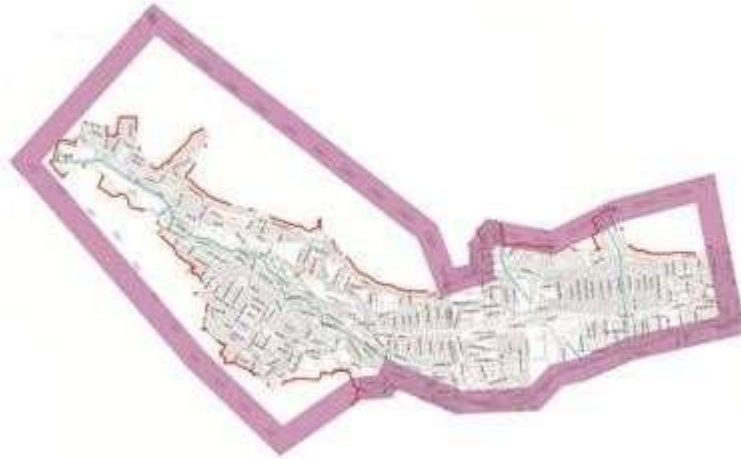
Az Egyetemen található sportpályák rehabilitációja.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - Déli és keleti ipari övezet (park) kialakítása
- A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése
- Hálózatos projektekkel:
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú é felsőfokú oktatásba
 - Zöld infrastruktúra fejlesztése
 - Kerékpár kölcsönző hálózat
 - Sport infrastruktúra fejlesztése

2.3.3. Miskolc középső városrész és Diósgyőr fejlesztése

Az akcióterület eltérő adottságú, funkciójú, megjelenésű városrészeket foglal magába: a Miskolc-Közép városrészt (Újdiósgyőr egy része, Bulgárföld, Kilián), a Diósgyőr-Nyugati városrészt (Diósgyőr, Majláth, Csanyik) (9. ábra).

9. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE
Forrás: saját szerkesztés

A panel és családi házas beépítésű területek mellett Miskolc városképét meghatározó épületek vannak a területen (pl.: Diósgyőri vár, DVTK Stadion).

A többféle funkció (lakó, ipari, turisztikai stb.) és adottság összetett problémákat és beavatkozásokat igényel.

Fontosabb fejlesztések:

Diósgyőr kedvelt turisztikai célpont, a turisták mellett a város lakói is nagy számban keresik fel az attrakcióit, a közelség miatt sokszor a lillafüredi látóvalókkal együtt (a Várat, a Miskolci Vadasparkot). Az akcióterület fejlesztései több célt szolgálnak, és ennek megfelelően többféle beavatkozást jelölnek ki.

- a lakófunkciók és a közösségi funkciók erősítését,
- ill. az ehhez is kapcsolódó turisztikai fejlesztéseket jelentik,
- továbbá a közlekedési- és közműrendszerek fejlesztései tartoznak ide.

a) Diósgyőr városrész központ integrált fejlesztése

A lakófunkciók és a közösségi funkciók erősítését Diósgyőr városrész központ integrált fejlesztése szolgálja. Ez alapvetően a II. János Pál pápa tér közösségi célú kialakítását jelenti, ami különböző látványelemekkel (pl. szökőkút), térbútorokkal, szoborral olyan közösségi teret hozhat létre, ami hiánypótló a városrészben. Ennek kialakításakor figyelembe kell venni a kapcsolódási lehetőségeket a Diósgyőri Várhoz, ami a város egyik kiemelkedő turisztikai attrakciója. A Szinva partjának rehabilitációja is kínálja a két

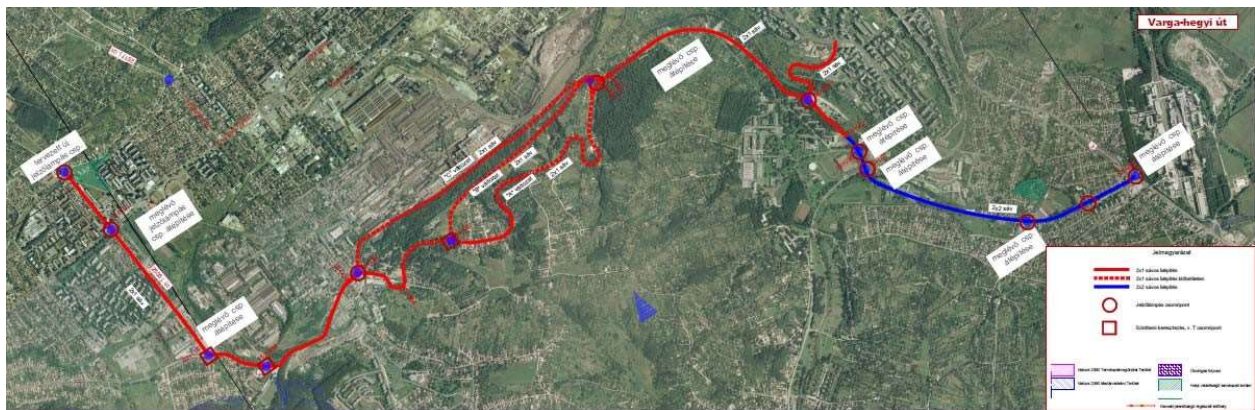
helyszín (Városközpont, Vár) sétánnyal való összekötésének lehetőségét, magas színvonalú, rendezett környezet kialakítását.

b) Diósgyőr és a Csanyik turisztikai fejlesztése, ami kapcsolódik Lillafüred turisztikai fejlesztéséhez is.

- A Diósgyőri vár és Lillafüred közötti kerékpárút kiépítése Lillafüred turisztikai potenciáljának (Függőkertek, Herman Ottó Emlékparkban Szeleta Őstörténeti látogatóközpont, stb.) növelését segíti.
- Diósgyőri strand környezetéhez méltó színvonalú fejlesztése.
- Miskolci Állatkert és Kultúrpark fejlesztése. A kifutók és épületek nagy része elavult, esztétikai szempontoknak és biztonsági állattartási előírásoknak csak felújítással, újraépítéssel, bővítéssel és korszerűsítéssel feleltethető meg. Az immerziós és interaktív bemutatók révén az ismeretterjesztés és oktatás hatékonysága megnő.
- Herman Ottó emlékpark fejlesztése, ahol a Szeleta Őstörténeti látogatóközpont és hozzá kapcsolódó tematikus élménypark kialakítása szükséges.

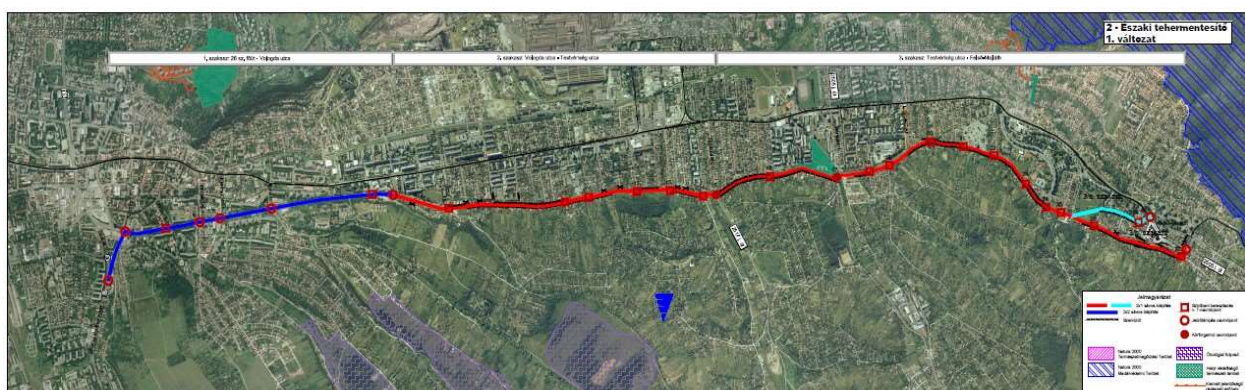
c) A közlekedési rendszerek fejlesztése

Az Akcióterület megközelíthetőségét segítheti a hálózatos projektek közé tartozó közlekedésfejlesztéshez való kapcsolódás, így a Belvárost elkerülő Északi tehermentesítő út kiépítése az Akcióterületen és a Vargahegyen átvezető közlekedési út a Déli tehermentesítő út visszaköttetése az Andrássy úthoz. A fejlesztést indokolja, hogy Miskolc város területén a nagy közúti fejlesztések félbe maradtak, ezért közúthálózata túlterhelt. A projekt egyrészt megoldhatja a déli, a keleti és a nyugati városrészek közvetlen kapcsolatának biztosítását, ill. a völgyfenéken vezetett villamospálya mellett kialakult szűk közlekedési keresztmetszet kiváltását. Ennek megfelelően a két tehermentesítő út kelet-nyugati irányú végigvezetése, valamint a Vargahegyen átvezető út korszerűsítése, ill. az északi tehermentesítőig történő nyomvonal meghosszabbítása valósul meg. A közúti fejlesztések és a villamosvonal kiépítése a zárványterületek megközelítésében (főleg egykori DAM területe) is segítséget jelent, ezzel gazdasági hatások is realizálhatóak. A korszerű forgalom számára megnyitott területeken gazdasági vállalkozások letelepedését is lehetséges, és jelentősen oldódna a DAM területének megközelíthetősége, ill. logisztikai szerepének felértékelődése.

10 ÁBRA: VARGA-HEGYI ÚT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028 c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

11. ÁBRA: ÉSZAKI TEHERMENTESÍTŐ 1. VÁLTOZAT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028) c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

A közlekedésfejlesztési terv része a Majláth emeltszintű átszálló hely létesítése (IKOP források felhasználásával valósítható meg). A beavatkozás célja, hogy a jelenlegi villamos végállomás összközlekedési csomópontú kiemelt átszállóhely legyen. A helyi villamos, helyi autóbusz, helyközi autóbusz, taxi, kerékpár modalitások mellett kiemelt jelentősége van az erdei kisvasút végállomás ide helyezésének, ill. a kisvasút (utasforgalmi funkcióján túl) egyéb szállítási infrastruktúrájának kialakítására. A kereskedelmi, vendéglátó funkciókon túl a Bükk-hegység turisztikai információs központja, kerékpárkölcsonzó és gyors szervíz alakítható itt ki. Az akcióterületen átfolyó Szinva esetében indokolt a megkezdett árvízvédelmi beruházások folytatása.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:

Diósgyőr városközpont rehabilitációja

A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése c. projekt részeként).

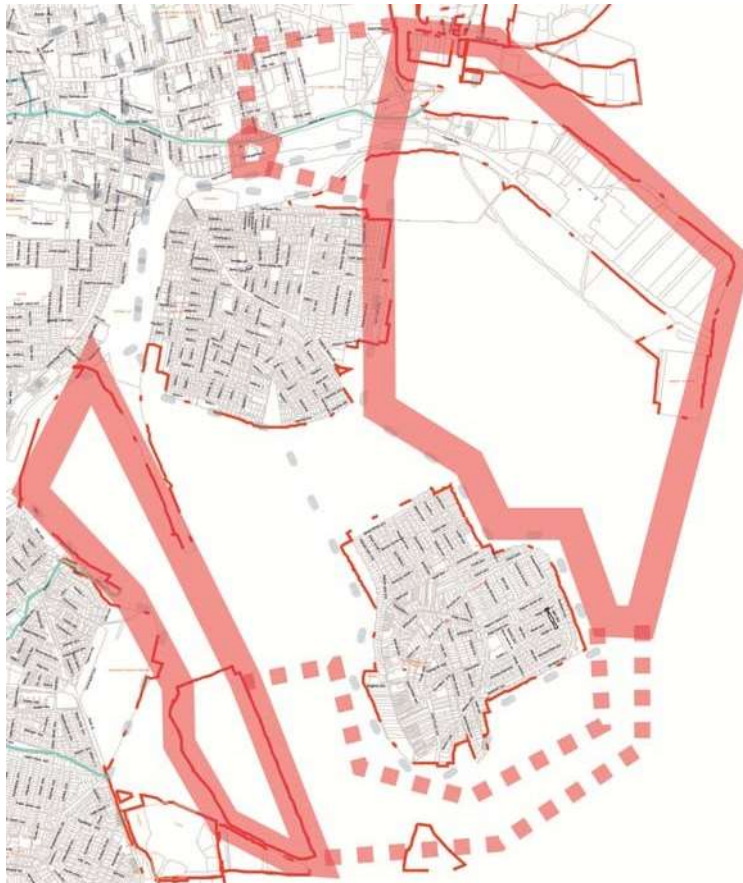
- Hálózatos projektekkel:

- a közlekedési rendszer fejlesztéséhez a Körvillamos törzsvonal kialakításának terve a DAM területén és az Újgyőri főtérenél kapcsolódik; ○ az emeltszintű átszállóhely kialakításánál a majláthi végállomás, és a közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának fejlesztése Miskolcon és térségében c. projekt is ezen akcióterület területén több beavatkozást jelenthet;
- a városon belüli tehermentesítő utak kiépítésénél a Déli tehermentesítő visszakötése az Andrássy úthoz terv jelenik meg, és természetesen az akcióterület útjait érintheti az önkormányzati utak felújításának terve;
- a sport infrastruktúra fejlesztése az akcióterület iskoláit, intézményeit is érinti az Oktatási sport infrastruktúra fejlesztése olyan módon, hogy alkalmassá váljon városrészi sport funkciók ellátására is c. projekt révén;
- megújuló és intelligens rendszerek használata és energiahatékonysági fejlesztések támogatása;
- levegőtisztaság-védelmi intézkedések;
- Miskolc komplex játszótér rekonstrukciós programja zöldfelület növelésével;
- önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok, ill. közszolgáltató intézmények energiahatékonysági fejlesztése, ezen belül: épületenergetikai korszerűsítések;
- Miskolc egyes lakótelepeinek rehabilitációja, zéró emissziós hőellátás biztosítása; ○ Szinva-folyosó rehabilitációja;
- Közvilágítás korszerűsítése, energiatakarékos megoldásokkal; ○ Integrált szociális ellátórendszer infrastruktúra fejlesztése; ○ Lillafüred turisztikai fejlesztése.

2.3.4. Déli és keleti befektetési övezet fejlesztése

A Déli és keleti terület két ipari befektetésekre alkalmas övezetet jelöl ki a városban, mely körülbelül 400 hektár, az M30-as autópálya bekötőútja mellett található, jó megközelítési lehetőséggel a Budapest–Miskolc vasúti fővonal és a 3-as számú főút között, a betelepült nagyáruházak és más kereskedelmi létesítmények szomszédságában. A keleti területen egy új Megapark hozható létre, amely 2020-ig további ipari tevékenységre alkalmas területet jelent (12. ábra).

A fejlesztés két pillérből áll: egyrészt a jelenlegi déli ipari park keleti irányú fejlesztése, másrészt bővítése (a 13. ábrán jelzett területek egy részén zöldmezős beruházásokra alkalmas betelepülni szándékozó nagyvállalatok számára kijánlható ipari területek kialakítása). Ehhez szükséges az önkormányzati tulajdonú, de fizikailag elkülönült területek összekapcsolása, az átjárhatóság biztosítása úgy, hogy a köztük lévő magánterületek ne sérüljenek, legfeljebb funkcióbővülés következzen be. Ennek érdekében együttműködési megállapodásokra van szükség a város, ill. a tulajdonosok között. Biztosítani kell a területek autópályáról történő elérhetőségét, a vonalas infrastruktúra kiépítését, továbbá a helyi termékek külföldi bemutatását.

12. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

a) Déli ipari park bővítése

A Déli ipari park kialakítása meghatározó jelentőségű a város gazdaságának fejlődésében (a foglalkoztatás-barát fejlesztés). A betelepülni szándékozó vállalkozók igényeinek megfelelően kialakított infrastruktúra több szintű kell, hogy legyen (vonalas infrastruktúra, igény esetén üzemcsarnokok biztosítása, különböző tanácsadási, inkubációs, magas szintű vállalkozói szolgáltatások is elérhetőek).

b) Megapark kialakítása

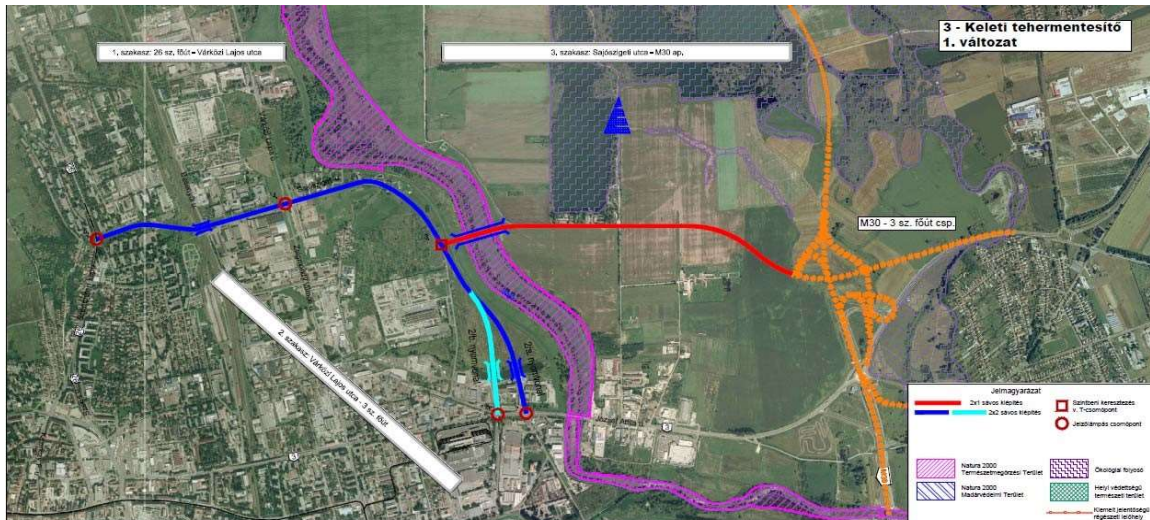
Az akcióterületi fejlesztések több részre bonthatók. A Déli ipari park már kiépített infrastruktúrájának fejlesztése mellett a keleti területeken egy új Megapark (400 ha-os iparterület) létrehozására kerülhet sor 2020-ig. A területen többek között a megújuló energiákhoz, energiahatékony megoldásokhoz kötődő gyártástechnológiák telepíthetők le, ami a jövő egyik dinamikusan fejlődő ágazatának ígérkezik.

Az új gyártóüzemek kapcsolódhatnak a Technológia-fejlesztő és kutatóközpont munkájához is; emellett egy minősített autóiipari beszállítói rendszer fejlesztését is segítheti, amely a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kereskedelmi és Iparkamara által létrehozott Északmagyarországi Autóiipari Klaszter (NOHAC) hatékonyságát javíthatja. A befektetési övezet kapcsolódhat a Miskolci Egyetem területén tervezett UNI – BRAIN Termék- és Gyártásfejlesztési Innovációs Szolgáltató Centrum (ISC - Innovation Service Center)-hoz, valamint a városi inkubátorházakhoz is.

c) Közlekedési utak fejlesztése

Az akcióterületi fejlesztésekhez szorosan kapcsolódnak az úthálózati fejlesztések, amelyek egyrészt az ipari területek elérhetőségét biztosítják (az M30-as bekötő- és körfogalom csatlakozások kiépítésével), másrészt a 3-as számú főút elkerülő szakaszának I-III-IV. ütem kivitelezését jelenthetik. A város sajátos térszerkezetéből adódóan baleset vagy egyéb katasztrófa esetén a városból ki, ill. bevezető forgalom teljesen megbénulhat. Az útszerkezet korszerűsítésével, ill. az Y-híd megépítésével ez a veszély csökkenthető.

A projekt feladata, hogy megoldja a belvárost délről elkerülő út forgalmának átvezetését a vasúti pályatest fölött az M30-as autópálya irányába az Y-híd négysávos kialakításával és ezzel feloldja e térség ellehetetlenült közlekedési keresztmetszetét. A Kandó tér környezetében kapcsolódik az intermodális csomóponthoz, majd egy szakaszának térszint alatti kiépítése után egy tervezett új Szinva hídon való átvezetését követően a József Attila utcai meglévő körforgalmi csomópontba csatlakozik. Így közvetett kapcsolatot biztosít az M30-as autópályával.

13. ÁBRA: KELETI TEHERMENTESÍTŐ 1. VÁLTOZAT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028 c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

d) Intermodális csomópont kiépítése

Az akcióterületen helyezkedik el a Kandó téren és környékén kialakítandó intermodális csomópont, ami több mint 7 közlekedési modalitás adott térszerkezetbe való koncentrálódásán túl az elkövetkező évek, évtizedek térségi fejlődésének katalizátora lehet. Itt valósulnak meg a villamos, helyi busz, regionális busz, tram train (és/vagy train tram), a taxi, az előváros vasút, kerékpár, egyéb igény vezérelt jármű optimalizált átszállási pontjai. A megépítendő parkolófelületek (PR, BR) ill. KR megállók szolgálják ki a térség egyéb meglévő és fejlesztendő funkcióit úgymint fürdő, sporttelep, ill. a high-tech szellemi és lakóövezet. Speciális kereskedelmi, művészeti, szabadidős funkciók telepítésével lehetővé válik a kényeszerű várakozási idők hasznos eltöltése, másrésztől új közösségi térként elszívó hatást gyakorol a túlterhelt városrészekre.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - Technológia-fejlesztő és kutatóközpont
- Hálózatos projektekkel:
 - Közműrendszer fejlesztése
 - Intermodális és emeltszintű csomópontok kialakítása
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba

2.3.5. Akcióterületek a leromlott városi területek rehabilitációjára

Akcióterület megnevezése: Vasgyár környéke akcióterület

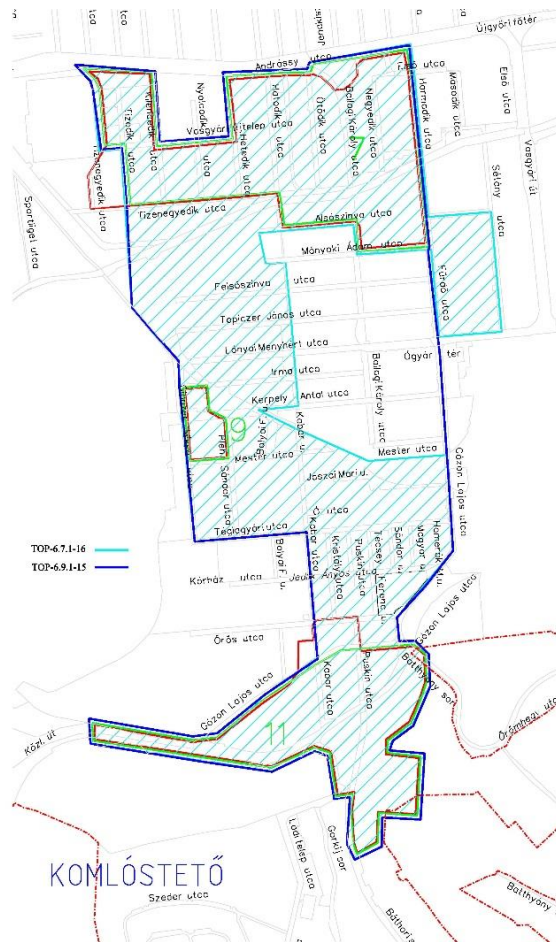
Akcióterület a KSH 2011. évi népszámlálás alapján 3 szegregátumot érint:

7. szegregátum: Andrassy u. – Harmadik u. – Fürdő u. – Mányoki Ádám u. – Ballagi K. u. – Alsószinva u. – Kabar u. – Tizenegyedik u. – Tizedik u. – Vasgyári újtelep – DVTK stadion – Andrassy u. – Kilencedik u. – Vasgyári újtelep – Hetedik u.

9. szegregátum: Irma u. – Kerpely A. u. – Pléh S. u. – Mester u. – Glanzer M. u.

11. szegregátum: Gózon L. u. – vasút – Puskin u. – mindkét oldala a Ládi telep útig – vasút – névtelen u.

Az érintett szegregátumokban 2011-ben összesen 1 489 fő élt, ennél nagyobb az akcióterület lakossága. A városi átlagot (13,6%) jóval meghaladta a szegregátumokban a 0-14 éves korú lakosok száma (19,5% és 28% között), míg a 60 év feletti aránya 10-14 százalékponttal maradt a városi átlag alatt. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 58,8% és 79,2% között volt, míg legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 41% és 56,1% között volt, számuk mintegy 487 fő. A területre jellemző, hogy városi szövetbe ágyazottan található a három szegregátum, viszonylag közel egymáshoz. A szegregátumok közül a legnagyobb lélekszámú a Számozott utcákat (A KSH 2011. évi népszámlálása alapján: 1 120 fő) is érintő szegregátumnak vannak a legrosszabb foglalkoztatási mutatói, társadalmi státuszát tekintve a második legrosszabbnak a Puskin-Kabar utca környéki szegregátum számít.

Tervezett beavatkozások az akcióterületen, különös tekintettel a Puskin, a Glanzer Miksa és a Kabar utcában:

- Rossz állapotú, félkomfortos önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások korszerűsítése, lakókörnyezet rendezése,
- Rossz állapotú, felújításra nem érdemes lakóingatlanok bontása,
- Lakás célú beavatkozásokhoz kapcsolódóan az érintett lakókkal való együttműködés biztosítása,
- Fedett közösségi tér kialakítása családsegítés, közösségszervezési oktatási, kulturális programok megvalósítása,
- Önkormányzati tulajdonú üres zöldfelület rendezése, játszótér kialakítása.

Akcióterület megnevezése: Lyukóvölgyi terület (külterületi szegregátumok)

Lyukóvölgyi területére, ahol jelenleg négy darab nem pontosan körül határolt külterületi szegregátum van megjelölve - (beleértve Lyukóvölgy, Lyukóbánya, Annabánya, Őzugró szegregátumok), a TOP támogatásából kísérleti jellegű programot tervez a város.

Miskolci szegregátumok közül Lyukóvölgyben laktak a legtöbben, 1.714 fő. A lakosok 43%-a fiatalkorú, 14 év alatti volt. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma az aktív korúakon belül mintegy 500 fő volt a szegregációs mutató 52%. A területen 464 lakást tartottak nyilván, melynek 65% alacsony komfort fokozatú. Tekintettel az érintett területeken a lakónépesség nagy számára, illetve a fiatalok magas arányára, a beavatkozások során különös figyelmet kell fordítani a családokra, illetve a gyermekekre. A területre jellemző, hogy zárt kertes ingatlanokban sokan életvitelszerűen élnek, ami megnehezíti a lakás célú beavatkozások támogatását és korlátozza a beruházási lehetőségeket. Ehhez kapcsolódóan Lyukóvölgyben sajátos beépítési övezet alakult ki a fő út mentén közösségi célú létesítmények kialakításához. A külterületi szegregátumok közül a Lyukóbányai terület mutatja a legrosszabb adatokat, ott a legmagasabb a szegregációs mutató mértéke (64,8%), legnagyobb a fiatalok aránya (40,4%), illetve az egy lakásra jutó lakosok száma (több mint 5 fő átlagosan) és 80% feletti az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Az önkormányzat az elmúlt években Lyukóvölgyben megvalósított egy településképzési programot számos közösségfejlesztési program bevonásával, a területen a Máltai Szeretetszolgálat azóta is aktívan jelen van közösségi, szociális szolgáltatásaival.

Az Önkormányzat mentor programot indított helyi lakosok bevonásával, védőnői mentorálással, amelynek célja az aktív családvédelem és családellátás.

Az Önkormányzat tervezi továbbá, hogy a közeljövőben fejleszti az egészségügyi és közoktatási ellátást és az egészséges életmódra nevelés szolgáltatásait. Ennek keretében háziorvosi rendelőt és óvodát létesít.

A tervezett infrastrukturális beavatkozások elsődleges célja az elszegényedett külterületeken minimális infrastrukturális feltételek kiépítése a higiéniai helyzet javítása érdekében, illetve a közszerkezetek biztosítása a helyben és a környéken lakók számára.

Tervezett beavatkozások:

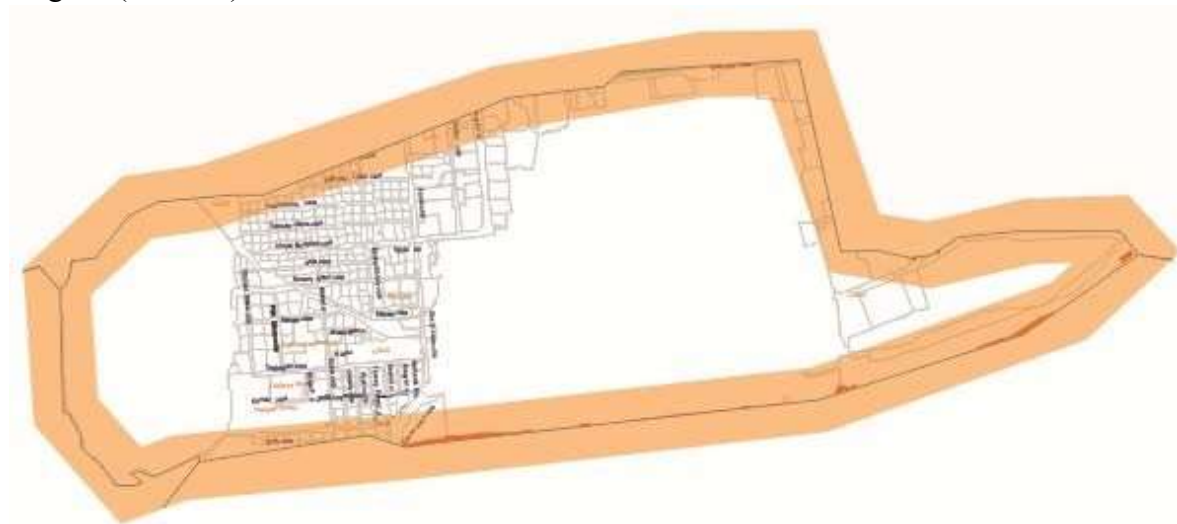
- Egyedi foglalkoztatási programok, melyek részben a területen a lakások, lakhatási körülmények javítását szolgálják
- Jelenlét erősítése érdekében, a helyben dolgozó, életvitelszerűen ott élő szociális munkások számára lakások kialakítása
- Önkormányzati tulajdonában lévő közművek fejlesztése, közterület rendezése mely feladatokat részben a helyben lakók foglalkoztatásával célszerű megoldani (pl. ivóvízhálózat bővítése, szennyvíz-kezelési megoldások, közvilágítás fejlesztése, szükség szerint az utak járhatóvá tétele, patakpart rendezése.)
- Illegális hulladéklerakók felszámolása, hulladék gyűjtőszigetek kialakítása
- Közbiztonsági fejlesztések (pl. térfigyelő kamera, polgárőrség)
- Közösségi célú szolgáltatásokba, infrastruktúrába való beruházások

- Orvosi rendelő létesítése, védőnők munkakörülményeinek javítása
- Új óvoda kialakítása a kötelező óvodáztatás feltételeinek biztosítására
- Foglalkoztatáshoz kapcsolódó gazdasági épület kialakítása, így kapcsolódóan kertészet létrehozása (pl. saját fogyasztás céljára)
- Átmeneti céllal központi szociális blokkok létesítése közösségi terekhez kapcsolódóan (vízvételi lehetőség, közös mellékhelyiség, fürdők, mosókonyha)
- Szabadtéri közösségi terek bővítése: pl. játszótér, pihenő tér, vagy sportpálya létesítése
- Községi foglalkozások, képzések tartásához szükséges eszközök beszerzése

Az infrastrukturális beavatkozásokat kísérő képzési, közösségfejlesztési, szociális, foglalkoztatási programok. Kismamámnak, gyerekeknek, fiataloknak szervezett programok, egyéb munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtása, helyben indított foglalkoztatási programok (pl. mezőgazdaság és építőipar) általános iskola befejezésének, szakma szerzésének ösztönzése.

2.3.6. DAM, a DIGÉP és a vasgyári kolónia fejlesztése

Az akcióterület gazdasági és urbanisztikai szempontból egyaránt fontos területeket foglal magába (15. ábra).

15. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE
Forrás: saját szerkesztés

- a) Az egykori DAM területi rehabilitációja program első lépéseinek a tulajdonviszonyok rendezésére célszerű irányulnia, amelyben segíthet a közlekedési vonalakkal való feltárás (kötőpályás, illetve buszközlekedés), a zárvány megszüntetése, és az ezt kísérő kisajátítások, területcserék lebonyolítása. A beavatkozás a foglalkoztatásbővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók közé tartozik, és tartalmazza többek között az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztését, és a barnamezős területek gazdasági célú rehabilitációját.

A jogtisztá helyzet előidézése nem jöhet létre hathatós állami (vagyonkezelői) szerepvállalás nélkül. A térség heterogén tulajdonviszonyának kezelése szempontjából felmerülhet annak igénye, hogy a DAM területén jelenleg működő, prosperáló cégeket más, kedvezőbb városi helyszínre kell, lehessen költöztetni (jelenleg a terület kb. 15%-

án működnek vállalkozások, ugyanakkor nagyon szétszórtan helyezkednek el). Ezt a folyamatot a város önkormányzatának szükséges koordinálni.

Emellett szükséges a talajszennyezettség felmérése, továbbá a területen található közműrendszer feltérképezése, mely alapjául szolgál egy területrendezési terv elkészítésének. A rendszer elérhetőségének javítása az itt található telkek felértékelődését vonná magával, mely a befektetésekre is pozitívan hat.

A tervekben az olyan komplex fejlesztések előkészítése következhet, amelyek révén a terület alkalmassá tehető a betelepülni kívánó vállalkozások telephelyeinek/üzemcsarnokainak jövőbeni kialakítására, továbbá a terület egyéb fejlesztések helyszínéül szolgálhat (pl.: kutatási, innovációs potenciál fokozása/kihasználása, befektetésszervezés, parkosított közterületek kialakítása stb.). A komplex hasznosítás egyik lehetséges módja egy olyan vásárváros távlati kialakítása, amely a kelet-közép-európai térség (visegrádi) országok ipari termelői számára kínál felületet.

A tevékenységek tervezése során a megújuló energia-felhasználására épülő rendszerek, környezetbarát technológiák alkalmazási lehetőségeinek figyelembevétele indokolt. Ezek barnamezős fejlesztések jelentős helyi gazdaságfejlesztési hatással járhatnak, kis- és közép-vállalkozások települhetnek be, új munkahelyek létesülhetnek, beszállító láncban érintett vállalkozások gazdasági aktivitása fokozódhat, ami majd az iparüzési adóbevételek növekedését is hozhatja. Fontos a barnamezős területek rehabilitációja, mert mind porszennyezésük, a zöldterület és egyéb funkciók rovására történő területfoglalásuk mellett komoly esztétikai problémát is jelent. A terület rehabilitációjához kormányzati segítségre van szükség.

A fejlesztésekkel három fő funkciót kapna a terület: egy részén iparterület, lakóövezet illetve kulturális-sport- és rekreációs központ hozható létre.

- b) Az akcióterülethez tartozik a 19. században épült vöröstéglás épületekből álló Vasgyári kolónia, amely egykoron modernnek számító, mára lepusztult lakóépületeket jelent. Ennek a kolóniának a rehabilitációja egy pilot projekt keretében kezdődhetne el, ami újra növelhetné a terület város életében betöltött szerepét.

Akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel: ○ Technológia-fejlesztő és kutatóközpont
- Hálózatos projektekkel:
 - Közműrendszer fejlesztése
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba

2.4. Hálózatos projektek

A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű elemből áll; a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed; a fejlesztések egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

- a) Közműrendszerek fejlesztése.
- b) Közlekedési hálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és kerékpárutak fejlesztése és kerékpár-kölcsönző hálózat kialakítása).
- c) Sport infrastruktúra fejlesztése.
- d) Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja.
- e) Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése.
- f) Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.
- g) Fenntartható energiagazdálkodás.
- h) Szociális ellátórendszer fejlesztése.
- i) Külterület, zártkertes övezet fejlesztése

2.4.1. Közműrendszerek fejlesztése

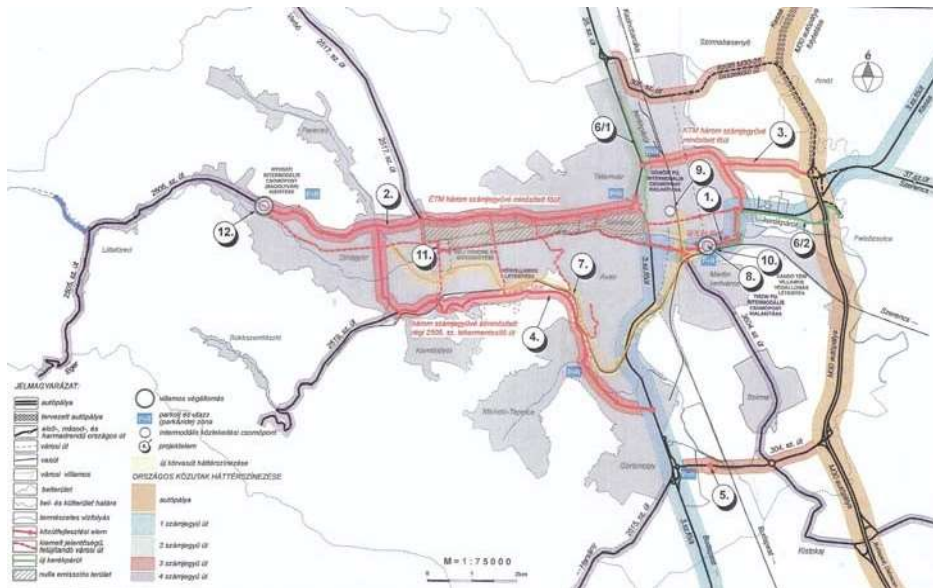
A közműrendszer fejlesztése a fogyasztók vízellátási, vízvezetési, gáz-, hő- és villamosenergia-ellátási, valamint hírközlési igényeinek kielégítését, minőségének javítását szolgálja. Ezen fejlesztések egy része a szolgáltatók feladata, míg egy része városi segítséget, vagy szervezést jelent.

A hulladékgazdálkodás komplex fejlesztése szükséges Miskolcon és térségében (szelektív hulladékgyűjtés, hulladékudvarok ügyfélközpontú fejlesztése, hulladéklerakók fejlesztése, illegális hulladéklerakók felszámolása). Emellett a vízgazdálkodás komplex fejlesztése (egészséges ivóvíz ellátással kapcsolatos fejlesztések, ezen belül bio-víztisztítás önkormányzati intézményekben és vállalatoknál, szürkevíz hasznosítás lokális kezelése, ill. ösztönzése stb.), valamint a csatornahálózat fejlesztése az ivóvízbázis védelme érdekében a csapadékvíz gazdálkodás fejlesztése Miskolcon és térségében. Ez utóbbi jelentős hiányosságokkal bír, ugyanakkor az elmúlt időszakban tapasztalt nagy intenzitású zivataroknak köszönhetően rendkívül komoly problémává vált, így kezelése külön hálózatos projekt keretében indokolt.

A közműrendszerek fejlesztésének feltétele Miskolc MJV önkormányzatánál egységes elektronikus térinformatikai (GIS) hálózat létrehozása, amely integrálja a korábban papíralapon és szeparáltan létező adatokat, információkat, emellett lehetővé teszi a digitális tárolást és menedzsmentet, a sikeres beavatkozást (katasztrófahelyzet kezelését).

2.4.2. Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és kerékpárutak fejlesztése és kerékpár-kölcsönző hálózat kialakítása)

A hálózatos projektek között megkülönböztetett figyelmet érdemelnek a közlekedésfejlesztési feladatok (16. ábra).

16. ÁBRA: ÚTHÁLÓZATFEJLESZTÉS ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE
 Forrás: Miskolc MJV Önkormányzata

A fejlesztések elsődleges célja a városrészeket összekötő, a túlterhelt belváros tehermentesítését biztosító egységes úthálózat kialakítása. Ennek biztosításához indokolt az északi és a déli tehermentesítő utak kelet-nyugat irányú végig vezetése a dombvállakon, valamint a belváros körüljárhatóságának biztosítása.

A tervezett fejlesztések biztosítják a völgyfenéken vezetett villamos pálya mellett kialakult szűk közlekedési keresztmetszet kiváltását, a déli, a keleti, és a nyugati városrészek közvetlen kapcsolatát. Ennek része lehet a Komlóstető, Tapolca, Görömböly közlekedési kapcsolat kiépítése is.

Ezek mellett rendkívül fontos a már kiépített utak, járdák minőségének javítása, valamint a még jelentős számú burkolatlan út fejlesztése, a belterületi utak leburkolására, és az ezekhez kapcsolódó csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítésére.

- a) 3. sz. főút elkerülő szakaszának előkészítése és az I. ütem („Y.híd”) kivitelezése, amellyel Miskolc belvárosát, többek között a Búza teret lehet tehermentesíteni a hatalmas átmenő forgalomtól. A Búza tér forgalmának valós csökkentése ezen beavatkozás megvalósításával és az intermodális központ megépítésével valósulhat meg.
- b) Miskolc belvárosának tehermentesítése, amely 4 projekt megvalósításával érhető el:
 - 2505.számú, három számjegyű úttá átminősítendő, Varga hegyen átvezető közlekedési út korszerűsítése meghosszabbítva a tervezett ÉTM útig;
 - Északi tehermentesítő (ÉTM), három számjegyű (261. lehetséges számú) főút kiépítése, a Szentpéteri kapui út (26. számú), és a Felső-Majláth (2505. számú) közlekedési utak között;
 - Keleti tehermentesítő (KTM), három számjegyű (262. lehetséges számú) főút kiépítése, a József Attila utca (3. számú), és a Szentpéteri kapui út (26. számú) közlekedési utak között;
 - Déli tehermentesítő (DTM) út visszakötése az Andrássy úthoz, a Kiss Ernő utca meghosszabbítása.

- c) Városi és elővárosi kötőpályás közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése Miskolcon és térségében, amelynek része a körvillamos létesítése, ami a fenntartható települési közlekedésfejlesztést segíti. Ehhez a fejlesztéshez kapcsolódik a kulcsprojektekhez tartozó Kandó Kálmán téri térségi intermodális csomópont kialakítása, valamint az akcióterületen kívüli fejlesztések közé tartozó Gömöri pályaudvari emeltszintű csomópont kialakítása és a Miskolc középső városrész és Diósgyőr akcióterületi fejlesztéshez kapcsolódó Felső-Majláth-i emeltszintű átszállóhely létrehozása. A körvillamos a városrészek összekapcsolását már meglévő (ipari) korridorok igénybevételével, ill. új villamosvonalak kiépítésével kívánja megoldani. A rendszerösszehangolt üzemmód valamint az átszállások minimalizálásának követelménye un. körszakaszok kialakításával teljesíthető.

A teljes rendszer kiépülésével nem csak a közösségi utazási kultúra változhat, hanem a város ellátásának logisztikai feltételrendszere is gyökeresen átalakul. Új lokális gyűjtőpontok, valamint ipari és lakossági ellátáshoz szükséges anyagok szétosztására alkalmas infrastruktúrák jönnek létre.

- d) Agglomerációs közlekedési rendszerek integrálása a városi közlekedési rendszerbe (tram-train rendszer, P+R – B+R parkolók fejlesztése, közúthálózat-fejlesztés) valamint a közösségi közlekedési intelligens tájékoztató rendszerek kiépítése, a menetrendek összehangolása program, vagy az autóbusz sávok, vagy autóbusz folyosó kialakítása pl. az észak-déli tengelyen. Az autóbusz folyosó északi irány kialakítása az északdéli villamos- északi vonal kialakításának előkészítő fázisát és tesztrendszerként működtetését jelenti. Ezután a villamosvonal északi részének megépítése 2018-2019-ben lehetséges.

A kerékpáros turizmus mellett a mindennapi életünkben is szükségszerű a kerékpárral való közlekedés előmozdítása, melynek elsődleges eszköze a kerékpáros úthálózat fejlesztése, bővítése (Diósgyőr-Lillafüred, Bosch-Katalin utca, Kandó tér-Felsőzsolca, stb...). Ezáltal a már meglévő kerékpárutak kihasználtsága megnő, hiszen nem egymástól elvágott, szigetszerű útvonalak lennének, hanem integrált, egymáshoz jól kapcsolódó szakaszok. Ezen szakaszok kialakítása a nemzetközi és az országos kerékpárút-hálózatokhoz való csatlakozás biztosítását, a már meglévő elemek hálózatba szervezését is jelenti. Emellett a műszakilag és forgalomtechnikailag nem megfelelő kerékpárforgalmi létesítmények, balesetveszélyes gócpontok korrekcióját is el lehet végezni.

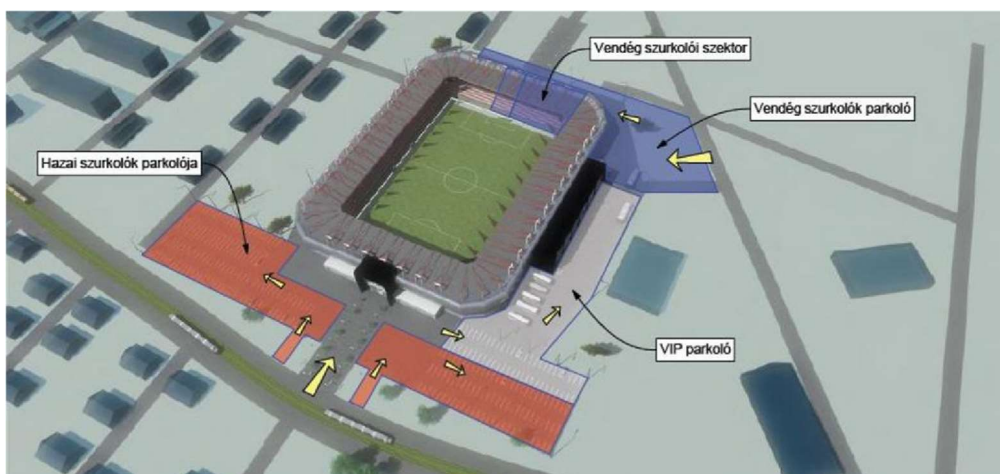
A hivatásforgalmi és turisztikai célokat is szolgáló kerékpáros úthálózat bővítése hatékonyan segítené a Green City program megvalósítását is. Ehhez Miskolc közigazgatási területén kerékpárkölcsonzó rendszer kialakítására van szükség, mely magában foglal legalább 8 állomáshelyen működő, önkiszolgáló jellegű kerékpárkölcsonzó helyet (másnéven kerékpáros pontok), ill. a kerékpárok és tartozékaik karbantartására legalább egy szervizpontot. A kerékpárpontoknak – térbeli szempontból - kapcsolódniuk kell az intermodális és emeltszintű csomópontokhoz, ill. a turisztikai frekventált célpontokhoz (Miskolctapolca, Diósgyőri vár, Belváros, Miskolci Egyetem).

2.4.3. Sport infrastruktúra fejlesztése

Miskolc város sport infrastruktúrájának kiépítettsége változó; színvonalas létesítmények (Városi Uszoda, Jégcsarnok) és leromlott létesítmények (Ifi pálya, Volán sporttelep) egyaránt találhatóak.

a) DVTK stadion fejlesztése (17. ábra).

A jelenlegi stadion helyén a tervek szerint 2014-15-ben épül meg az új aréna, ami 15 ezer néző befogadására lesz alkalmas. A tervek szerint később tovább bővíthető akár 20 ezer fősre is, amivel megfelelhet az UEFA C-típusú minősítésének. A sportlétesítmény építéséhez a környékbeli terület rehabilitációja is kapcsolódik, ami a parkolókat, a sportligetet és a környékbeli utcákat is érinti.

17. ÁBRA: DVTK STADION FEJLESZTÉSI TERVE

Forrás:

b) A Stadion fejlesztése miatt a rekortán atlétika pálya felszedésre kerül, így az atlétika sportág pályájának elhelyezését meg kell oldani, szükséges egy új atlétikai központ építése a Miskolci Egyetem területén (18. ábra).

18. ÁBRA: MISKOLCI EGYETEM SPORTLÉTESÍTMÉNY FEJLESZTÉSÉNEK LÁTVÁNYTERVE

Forrás: Miskolci Egyetem

- c) MVSC Sporttelep fejlesztése. Az új sportkomplexum alkalmas lesz edzőtábori központ kialakítására, ahol hazai és külföldi csapatok, válogatottak is készülhetnek (röplabda, cselgáncs, torna, asztalitenisz, vívás).
- d) Miskolc Városi Szabadidőközpont rendszeresen helyet ad hazai és kisebb nemzetközi szintű sportversenyeket. A mai kor követelményeinek, a nemzetközi szövetségek igényeinek és a biztonsági előírásainak már nem minden szinten tud megfelelni a létesítmény, így szükségessé vált korszerűsítése, bővítése, amivel nagyobb nézői létszám érhető el, és ez nemzetközi mérkőzések rendezésénél előírás a nemzetközi szövetségek részéről.
- e) A versenysportok létesítményei mellett szüksége van szabadidős sportcentrumok kialakítására is, hiszen Miskolc lakótelepein található sporttelepek elhanyagolt állapotban vannak. A város feladata megteremteni a lakosságnak a kulturált és biztonságos mozgáslehetőségeket, az erre a célra alkalmas létesítményeket, amelyhez több esetben hazai kormányzati források szükségesek az uniós támogatások hiányában. A fejleszteni kívánt sporttelepeken (Szentpéteri kapui, a József úti (Ifi), az Avastetői és a Népkerti sportpályák stb.) ki kell alakítani öltözőket, vizesblokkot, kondicionáló termeket, fel kell újítani a futópályákat, kültéri tenisz és labdarúgó pályákat, a szabadban is használható kondicionáló gépeket lehet elhelyezni.
- f) Csorba telepi vízisport-központ fejlesztése
Az M30-26-os út Miskolc északi elkerülő megépítése a vizes sportok fejlesztését teszi lehetővé a Csorba-tó és környékének sport és rekreációs célú infrastrukturális fejlesztésével (elsősorban magántőke bevonásával).
- g) Bánkúti sportcentrum fejlesztése.

A Tapolcai strandfürdő fejlesztéséhez is kapcsolódhatnak sportlétesítmény-fejlesztések, hiszen manapság sok strandon, élményfürdőben kialakításra kerültek strandröplabda, strandkézilabda és strandfoci pályák.

2.4.4. Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja

Ez a hálózatos projekt számos elemet magába foglal, a meglévő *zöldterületek fejlesztésén*, bővítésén át egészen az árvízvédelmi beruházásokig. A meglévő zöldterületek (Népkert, Tapolca) felújítása, új zöldterületek (DAM egyes részei, Búza-tér funkcióváltása) kialakítása, továbbá a város forgalmasabb útjai mentén (különös tekintettel a városkapukra, vagyis a „megérkezés tereire”) háromszintű növényzet telepítése hozzájárul a városkép, a levegőminőség, ill. a város élhetőségének javulásához. Mindez fontos szerepet játszik abban, hogy az ideérkezőket milyen benyomás éri amikor megérkeznek, akár autóval vagy vonattal. Sétáló-, futó utak kialakítása, utcabútorok felújítása, kihelyezése növeli a komfortérzetet. Miskolc lehetőségeihez mérten jelenleg alig rendelkezik olyan épületekkel, amelyek tetején a jó hang-, hő- és csapadékszigetelési tulajdonságokkal rendelkező, ill. zöldterületet növelő zöld tetőrendszerek megvalósultak volna. Ezek a rendszerek

biztonságosak, nem kerülnek jelentősen nagyobb költségbe, de esztétikusak, környezetbarátok és stresszoldók is egyben. Emellett szükséges a meglévő játszótérek fejlesztése, rekonstrukciója a zöldinfrastruktúra bővítésével összhangban.

Az árvízvédelmi rendszerek fejlesztése és az ipari szereplők felkészültségének fokozottabb ellenőrzése mellett a zöld infrastrukturális elemek olyan további tételeket is magukba foglalnak, mint az aktívan párologtató fás ártéri társulások növelése (a Sajó és a Szinva mentén), belvízvédelmi árkok, csatornák zöldesített fejlesztése. Emellett olyan lehetőségeket is feltárnak, mint ártéri ökoszisztémák-élőhelyek – akár nyilvánosan is látogatható – kialakítása, a lakosság bevonása a Sajó menti gazdálkodásba, őshonos vizes erdőkre (pl. fűz) alapozott energiaerdők létrehozása szociális foglalkoztatási rendszerbe való beillesztéssel. Az ilyen típusú komplex rendezések az iparterület vonzerejét is emelik, továbbá számításba kell venni az elkerült árvízi kár rekonstrukciós költségeit is. A klímaváltozás eredményeként a jövőben jelentősen meg fog változni a lehulló csapadék mennyisége, ill. időbeni eloszlása, továbbá a nyári középhőmérséklet emelkedésére is fel kell készülni. Ezen problémák kezelésének egyik eszköze a csapadékvíz tárolása (pl. záportározók építése), vízáteresztő burkolatfelszín alkalmazása.

A Szinva-folyosó rehabilitációja, melynek fontos része a patak kibontása – kiegészítve a Szinva menti zöldfelületi elemekkel – nemcsak az árvíz és csapadékvíz gazdálkodás és vízmegtartás egyik leghatékonyabb eszköze, de a város átszellőzését (hozzájárulva a környezet és egészségvédelemhez), klímáját, káros anyag megkötését is kiemelkedően javítja, számos zöld gazdasági munkalehetőséget biztosít, a szociális felzárkóztatásra, sport és rekreációs tevékenységre is lehetőséget ad. A patak kibontására elsősorban a belvárosban van szükség, míg a Szinva menti zöldfelületi elemek rehabilitációja, fejlesztése a patak teljes hosszát kell, hogy érintse. A vízfelület mentén közvetlenül vízparti sétányok kialakításával (a patakparti tér rendezésének alapja a vízfelülethez közeledő teraszok kialakítása, mellyel egy ponton látványkapcsolat alakul ki a vízfolyással), a meder átalakításával, ill. egy egységes arculat megteremtésével egy olyan zöld folyosó jöhet létre, mely hosszú távon szolgálja a vonzó városképet, a város élhetőbbé tételét.

2.4.5. Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja

Az elmúlt esztendőben jelentős beruházások valósultak meg Miskolc MJV egészségügyi intézményeinek telephelyein. Az intézmények közötti funkciók elosztása megkezdődött, amit a megfelelő erőforrás-hozzárendelésnek is követni kell. Ennek megfelelően az egészségügyi ellátórendszerének további fejlesztése szükséges, összhangban a városban található többi kórházzal, egészségügyi intézménnyel. A hatékony együttműködés feltétele egy egységes informatikai rendszer kiépítése, a háziorvosi alapellátás és szakellátás informatikai rendszereinek összekapcsolása.

Jelenleg a gyermekek szakvizsgálata, szűrése és fejlesztése számos különböző ponton folyik a városban. A gyermek komplex szűréséért a szülőknek több helyre kell menniük, a szülők munkaidejére esnek a rendelési idők, így több nap szabadságot kell kivenniük. Az érzékszervi szűréseknél a gyermekek együtt sorakoznak a beteg idős emberekkel. Ezekben a helyeken nem gyermek-barát a váróterem, légkör. Célszerű lenne egy központba helyezni a gyermekek szűrésével, egyben fejlesztésével foglalkozó szakembereket, így a különböző szakterületek közötti kommunikáció is könnyebbé válna.

2.4.6. Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba

A munkanélküliség újratermelődésének megakadályozásához biztosítani kell a fiatalok számára a versenyképes tudás megszerzésének lehetőségét, amellyel képesek lesznek helytállni a munkaerőpiacon. A duális oktatási rendszerben a tanulók a szakmai, elméleti ismereteket az adott oktatási intézményben (szakképző iskolákban, felsőfokú intézményben) sajátítják el, gyakorlati oktatásuk pedig gazdálkodó szervezeteknél, költségvetési szerveknél, ill. vállalatoknál folyik. Ez hozzájárul a humán infrastruktúra rehabilitációjához, a helyi emberi erőforrás fejlesztéséhez és végső soron a versenyképes gazdaság megteremtéséhez. Lehetővé válik Miskolc város és vonzáskörzetének munkáltatói (költségvetési intézményrendszer és vállalkozói szféra) iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzési igényeinek kiszolgálása a helyben működő felnőttképzést végző felsőoktatási, közoktatási intézmények és vállalkozások által rövid ciklusú át- és továbbképzések (nyelvi, IKT és általános felnőttképzési programok) szervezésével, ésszerű – hálózatos - munkamegosztásban, korszerű felnőttoktatási módszertannal. Ehhez szükség van egy felnőttképzési kínálati – munkavállalói kompetenciafejlesztő – térkép felállítására, a képzési igények feltérképezésére, információs rendszer működtetésére (ahol a kereslet-kínálat azonnal megjelenik).

2.4.7. Fenntartható energiagazdálkodás

A fenntartható fejlődés egyik kulcseleme a fenntartható energiagazdálkodás biztosítása, melynek két pillére van: egyrészt a megújuló energiaforrások nagyobb részarányú hasznosítása, másrészt a primer energiatermelés, ill. a végső energiafelhasználás csökkentése energiamegtakarítással és a hatékonyság növelésével. A továbbiakban ezen két dimenzió mentén csoportosítjuk a város ezzel összefüggő feladatait.

Miskolc zéró emissziós közintézményi és tömegközlekedési direkt elektromos töltésű (plug-in) infrastruktúrájának fejlesztése 10 MW_e + 5 MW_e naperómű kapacitás létesítésével, kiegészítő hálózati elektromos energiával, városi távirányítással, távfelügyelettel valósulhat meg, intelligens makro-, és mikrohálózatban. A fejlesztéssel csökkennek a tömegközlekedési rendszer üzemeltetési költségei, hozzájárul a kutatás-fejlesztéshez, a lakosság energiatudatosságának, ill. a levegő minőségének javulásához, csökken az emisszió.

Miskolc MJV elektromos hálózata (a kelet-nyugati orientáltóságú főgerinchálózat) lehetővé teszi a decentralizált módon (fotovoltaikus rendszerek által) megtermelt elektromos áram be-, visszatáplálását, ami jelentős mértékben mérsékelheti a csúcsidőszakokban jelentkező igényt. A fotovoltaikus rendszerek telepítése céljából ki kell használni a megfelelő tájolású épületek tetőszerkezetét, ill. a vízbázis védelmi telephelyek kiterjedt hálózatát.

a) Önkormányzati intézmények energiahatékonyságának fejlesztése

Az önkormányzati intézmények épületenergetikai felújítása (párhuzamosan a történelmi belváros rehabilitációjával) hozzájárul az uniós kötelezettségek teljesítéséhez, az energiahatékonyság és a levegőminőség javulásához. A fosszilis alapon termelt és energiaszolgáltatótól vásárolt villamosenergia kiváltásával az önkormányzati intézmények jelentős költségeket takarítanak meg.

b) Lakóépületek hőellátásának korszerűsítése

A városban a megelőző tervezési időszakban megkezdődött a lakossági hőellátás korszerűsítése, a geotermikus energia hasznosításával már több városrész (Avas, közeljövőben Belváros, Miskolci Egyetem) is „zölddé” vált. Ennek folytatása kívánatos, mert hozzájárul az energiagazdálkodás fenntarthatóbbá tételéhez, a város által indított Green City mozgalom célkitűzéseire. Ezeket a fejlesztéseket ki kell egészíteni a legnagyobb lakótelepek (Avas, Vologda, Diósgyőr) épületrehabilitációjával, mely magában foglalja az épületek rekonstrukcióját (statikai, esztétikai felújítás), épületgépészeti és épületenergetikai átalakításokat (vezetékek, csövek, szerelvények, liftek felújítása, nyílászáró, szigetelés), rekreációs terek kialakítását (parkok, szökőkutak, zöld környezet, pihenőövezetek), a közlekedés átalakítását (kerékpárutak, parkolók), ill. infrastrukturális fejlesztéseket (távhő, víz, csatorna, villamos, telekommunikáció).

c) Trigenerációs megoldások

Trigenerációs megoldások alkalmazásával (energiatermelés-fűtés-hűtés) alacsony költségű hőenergia, nyári időszakban történő távhűtési célú hasznosítása valósul meg, fogyasztóbarát áron megújuló alapú hőtermelésre alapozva. Városi szinten elsődlegesen a nagyobb, kiegyensúlyozott fogyasztók a potenciális célpiac (Simmelweis Kórház, Megyei Kórház, Vasgyári Kórház, Szent Ferenc Kórház, Kemény Dénes Uszoda, Barlangfürdő, Polgármesteri Hivatal, nagyobb irodaépületek, bevásárlóközpontok, hűtőházak, strandok). Ehhez szükség van a távhő gerinchálózatának, ill. a hőközpont fejlesztésére, adszorpciós munkagépek telepítésére, fogyasztói hálózat átalakítására, automatizálás kialakítására, központi légkondicionálás kiépítésére.

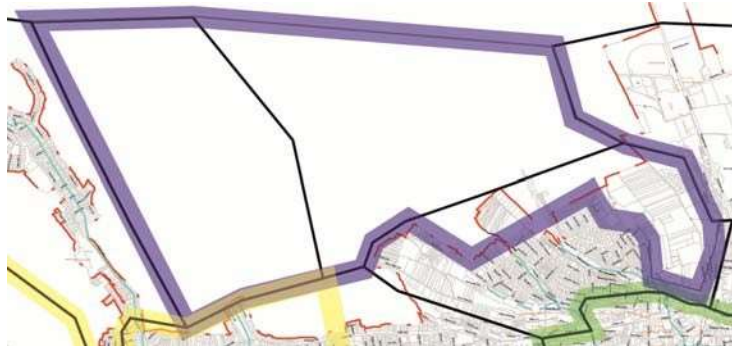
2.4.8. Szociális ellátórendszer fejlesztése

A szociális háló intézményrendszerének létrehozása, fejlesztése, különös tekintettel a gyermekekre, kismamákra (kisgyermeket nevelő családokra) és az időskorúakra. Olyan lényegi súlypontokkal, mint:

- a) Szükséges a meglévő, idősek számára kialakított bentlakásos intézmények modernizációja, a kor követelményeinek való megfeleltetése (pl. Őszi Napsugár Otthon).
- b) A szenvedélybetegek nappali ellátásának egyelőre korlátozottak a lehetőségei. Egy ilyen program indítása (intézmény létrehozása) elősegíti az ellátást igénybe vevők rehabilitációját, a társadalomba, korábbi közösségébe való visszaailleszkedését, valamint a szenvedélybetegek minél szélesebb körben való elérését.
A kezelés mellett a megelőzésre is figyelmet kell fordítani. Alapvető feladat, hogy a társadalmilag veszélyeztetett térségben, azon belül is a kiemelten potenciálisan veszélyeztetettek (fiatalok, családok, fogvatartottak...), kapjanak hiteles információt, felvilágosítást, megoldási lehetőségeket, megfelelő szintű felkészítést a szenvedélybetegségek prevenciója területén.
- c) A szociális étkeztetés átszervezése, korszerűsítése, infrastrukturális feltételeinek biztosítása kiemelt feladat, melynek egyik alapvető feltétele a főzőkonyhák infrastrukturális feltételeinek javítása.

2.4.9. Külterület, zártkertes övezet fejlesztése

Miskolc jelentős nagyságú, zártkerti területtel és összefüggő, mezőgazdasági célú hasznosításra alkalmas területtel rendelkezik (19. ábra).

19. ÁBRA: TERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A terület alkalmas szociális célú gazdaságok alapítására, működtetésére, a helyi problémák helyben történő megoldására, így a társadalmi felzárkózás több területét is segíti (munkaerőpiaci felzárkózás, társadalmi együttélés erősítése). A helyi gazdaságok a helyi erőforrásokra épülhetnek. Működésük hozzájárulna az élelmiszerellátás javításához, a fenntartható erőforrás-gazdálkodás ismeretek bővítéséhez is, mintá keletkezik arra vonatkoztatva, hogy a környezet degradációja nélkül, magas hozzáadott értékű termékeket lehet előállítani. Javul a város természetes térszerkezete, bővül a város zöld infrastruktúrája, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás feltételei javulnak, kedvezőbbé válhat a város klímája, a vízmegtartás miatt csökken a szélsőséges időjárási helyzetekből adódó problémák száma.

A célok megvalósításához szükség van a teljes feldolgozási vertikum kialakítására, ill. kapcsolódó tevékenységek lehatárolására, például:

- gyümölcs és bogyós-gyümölcs termesztés; gyümölcsfeldolgozás, aszalványok; lekvár, dzsem, kandírozott gyümölcsök, kompótok, kézműves desszertek, gyümölcslevek, gyümölcsborok, gyümölcspálinka készítése. Kapcsolódó tevékenységek közé tartozik a gyümölcsfa iskola; tájfajták szaporítása és értékesítése; légkollektoros aszalók építése; léüzem; gyümölcspálinka főző üzemeltetése; gyümölcsfeldolgozó kézműves műhely működtetése;
- olajos magvú növények – növényi olajok; olajsütő üzemeltetése;
- dísznövény, kerti cserjék, fák, lágyszárú növények kertészeti termesztése és értékesítése, szaporítóanyag előállítás, magok forgalmazása, faiskolai tevékenység;
- bio minősítésű zöldségtermesztés, feldolgozás és forgalmazás: savanyítás; szárítás; téli tárolás; friss zöldségek direkt marketingje, félkész és konyhakész ételek előállítása; bio vetőmagok előállítása és forgalmazása;
- állattenyésztés és feldolgozás: baromfi-, nyúl-, szárnyas-vad (fácán) tenyésztése és feldolgozása;
- kiegészítő tevékenységek: kerti szerszámok, szerszámnyelek készítése; komposzt, virágföld, kertészeti talajok előállítása és forgalmazása;

komposztálás; komposztkeretek készítése; bio- és biodinamikus gazdálkodásban használt preparátumok, tápoldatok, növényvédő szerek előállítása és forgalmazása; kerti- és *park*-bútorok készítése; kerítések készítése; fajták készítése; organikus térburkolatok készítése;

- szolgáltatói feladatok ellátása: parkok gondozása; zöld infrastruktúra fenntartási tevékenységei; erdőfenntartási-erdőápolás tevékenységek, erdőtelepítés; erózió megakadályozását célzó rekultivációs tevékenységek.
- permakultúrás gazdaság kialakítása: Az ökológiai körülményeknek, a magas élőlétszám igénynek és organikus élelmiszer minőségnek a permakultúrás gazdálkodás felel meg.

Fontosabb fejlesztések:

- a) Bentlakásos közösségi otthon: a bentlakásos közösségi otthon a hajléktalanok számára ad megkapaszkodási lehetőséget. Az ide bekerülő emberek valódi otthont kapnak, egy szobát és közösségi tereket. Lehetőség van családi bentlakásra is. A bekerülés feltétele a közösség szabályainak elfogadása. Az otthon szigorú protokoll szerint működik, a bentlakók rendszeres programokon vesznek részt, amelyek gerince az életmódváltásra való felkészítő szerves tanulás, amely a munkavégzéssel egy időben történik. Az új életmódot a közösségben maguk gyakorolják.
- b) Községi bentlakásos kertgazdaság: a községi bentlakásos kertgazdaság a következő minőségi lépcsője a felfelé jutásnak. Értelemszerűen ide kerülhetnek ki azok, akik sikeresen sajátították el a bentlakásos községi otthon életmód ismereteit, és mindazok, akik ezen a lépcsőn állnak élethelyzetükből adódóan, pl. hajléktalanná válnának valamilyen ok miatt. A bentlakásos kertgazdaság hajlékot, szobát és községi tereket, szak- és életmódismereteket és munkaeszközöket nyújt községi pénzből. Ugyanakkor a község önálló. Az önálló forrása az általa megtermelt és saját használatra elfogyasztott élelem, ill. a főleg eladásából származó bevétel. Szigorú protokoll szerint működik, részben községi forrásokból. A bekerülés feltétele a község szabályainak elfogadása. A kertgazdaság a lakótereket, községi és munkatereket jelentő udvarházból, és lakónként legalább 500 négyzetméter kertből áll. A tanulás és kertművelés községi, szerves módon történik. A gazdaságból organikus termékek kerülnek ki, amelynek a piacát a város intézményeinek ellátása jelenti. Ez egy közvetlen marketing, amelyben kölcsönös előnyök jelennek meg, a kereskedelem kiiktatása révén a haszon megfelelő, egyik oldalon több bevétel, a másikon több kiadás megtakarítás. Fontos, hogy a községi kertgazdaság és az általa ellátott intézmény községi kapcsolatba kerüljön egymással. Ez lesz a bizalom forrása: az intézmények dolgozói láthatják, hogy mi és honnan kerül az asztalukra, a látogatások során lehetőség nyílik az emberi kapcsolatok, az empátia és szimpátia bővítésére. Ez pedig segít megszüntetni az elszigeteltséget, segít abban, hogy valaki hasznosnak érezze magát, és reményt kapjon.
- c) Községi kertgazdaság: a községi kertgazdaság a gazdaságot kiszolgáló gazdasági épületekből áll. Egy-egy terület központjában ilyen majorságok kerülnének kialakításra, amelyek egyben a feldolgozásnak és kapcsolódó tevékenységeknek is a helyszíne lenne. Nincs bentlakás, csupán egy-két gondnok biztosítja a hely biztonságát, és felügyeletét. Ide azok kerülhetnek, akik aláírásukkal vállalják a kertgazdaság szabályzatának betartását. Átjárható a bentlakásos kertgazdaság felől, amennyiben onnan valaki képes önálló egzisztenciára szert tenni. Olyan főleg kis jövedelmű, önálló otthonnal rendelkező emberek kaphatnak itt lehetőséget, akik szeretnék megismerkedni a

fenntarthatóságnak megfelelő olcsó életmóddal, megszerezni annak ismereteit és önellátóvá válni.

2.4.10. Turisztikai célú fejlesztések

- A turisztikai fejlesztéseknek négy fő helyszínrre kell koncentrálniuk: Lillafüred, Miskolctapolca, Belváros – történelmi Avas, valamint Diósgyőr.
- Lillafüred turisztikai fejlesztései (a hálózatos projektek részeként) az országos hálózatokhoz kapcsolódóan jelennek meg és GINOP forrásokat használhatnak fel. A fejlesztések a társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés intézkedések sorába tartozhatnak. Lillafüred turisztikai fejlesztéseinek egyik része a Hámoritó fejlesztését, azaz a Garadna-völgyben a két patak összefolyásánál kialakult völgyzáró gáttal visszaduzzasztott tó medrének és partjainak rehabilitációját jelenti, amivel szerves részévé válhat a felújított Függőkertek sétányainak.
Az önkormányzati fejlesztések mellett a városrészben olyan pályázati pénzekkel támogatott magánberuházások megvalósítása is növelheti a vonzerőt, mint a libegő, vagy a Lillafüredi DVTK Szabadidőpark kialakítása.
- A már meglévő látványosságokhoz olyan attrakciók kialakítása is kapcsolódhat a későbbiekben egy magyar mesevilágot megidéző témapark létesítése, ami nemzetközi szinten is versenyképpessé emelheti Miskolc város turisztikai attrakcióit, ill. a helyi vállalkozások működését is segítik, és a tervezett beruházások közvetlenül és közvetett módon is bevételt generálnak. A lillafüredi turisztikai attrakciók megközelítését segítheti a Diósgyőri vár és Lillafüred közötti kerékpárút kiépítése is.
- Miskolctapolca, Belváros – történelmi Avas, valamint Diósgyőr turisztikai fejlesztési elképzelései megjelennek az akcióterületek bemutatásánál (2.3. alfejezet).

2.5. Projektek forrásigénye

Az operatív programok végleges változatának kialakítása után rendelkezünk majd megbízható információkkal a fejlesztéseket megalapozó forrásokról.

A jelenlegi információk és tervek alapján a déli és keleti befektetési övezet fejlesztését jól kiegészíti a technológia-fejlesztő és kutatóközpont, másnéven Uni-Brain Szolgáltató Centrum. Ez a Miskolci Egyetem területén nyújt majd támogató szolgáltatásokat a betelepülő vállalkozások számára, alkalmazkodva a XXI. század vállalati igényeihez.

Szintén a kulcsprojektek közé tartozik az élhető város megteremtését, a közösség erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, valamint az alacsony iskolázottságú társadalmi csoportok foglalkoztatási feltételeinek megteremtése, melyek finanszírozása TOPos forrásokból történhet (3. táblázat)

3. táblázat: Kulcsprojektek fejlesztési forrásai

Forrást biztosító operatív projekt megn. programok	
Déli és keleti ipari övezet kialakítása	TOP, IKOP
Technológia-fejlesztő és kutatóközpont létrehozása	GINOP
Közösségek erősítését szolgáló város- és városrész alköz- TOP pontok rehabilitációja, városrészi közösségek fejlesztése	
Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási TOP feltételeinek megteremtése	

A Belváros – történelmi Avas akcióterületen megvalósuló fejlesztések igen sokrétűek: magukba foglalják a funkcióvesztett belvárosi épületek rehabilitációját, a zöldterületek, illetve a történelmi Avas fejlesztését, a Belváros kulturális, művészeti és szakrális vonzerejének bővítését TOP-os forrásokra támaszkodva. A Miskolctapolcai fejlesztések egy komplex turisztikai program jelentenek, kiegészülve a városrészi központ kialakításával, illetve a terület lakóövezeti jellegének erősítésével. Az Egyetemváros ad helyet az Uni-Brain Termék- és gyártásfejlesztési innovációs szolgáltató centrumnak és a Duális Képzési Kompetencia Központnak (EFOP, GINOP, TOP-os forrásra építve).

A Déli és keleti befektetési övezet akcióterület egy bővebb kategória a kulcsprojekthez képest, mely már magába foglalja a közlekedési utak fejlesztését is, ill. az intermodális csomópont kiépítését. Az Avasi lakótelep fejlesztéseit TOP forrásokkal lehet segíteni; a DAM, DIGÉP, ill. a Vasgyári kolónia akcióterületen emellett GINOP-os források is megjelenhetnek (4. táblázat).

4. táblázat: Akcióterületi projektek fejlesztési forrásai

Forrást biztosító operatív projekt megn. programok	
Belváros – történelmi Avas	TOP
Miskolctapolca és Egyetemváros	TOP, GINOP, EFOP
Miskolc középső városrész és Diósgyőr	TOP, IKOP
Déli és keleti befektetési övezet	TOP, GINOP
Avas-Dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep)	TOP
A DAM és a DIGÉP területe, a vasgyári kolónia	TOP, GINOP

A közműrendszerek fejlesztésének legnagyobb részét a vízgazdálkodás komplex fejlesztése teszi ki KEHOP forrásra támaszkodva, és megjelenik a hulladékgazdálkodás és a közvilágítás, ill. a katasztrófavédelmi monitoring rendszerek korszerűsítése is. Miskolc város előtt álló egyik legnagyobb kihívás a közlekedéshálózatának fejlesztése, melyet az IKOP és TOP források biztosíthatnak. Ennek megvalósítása és az Y-híd kivitelezése magában foglalja a kötöttpályás közlekedési rendszer korszerűsítését, illetve az agglomerációs közlekedési rendszerek integrálását a városi közlekedési rendszerbe

(intelligens jelzőlámpa rendszer kiépítése, útfelújítás, kerékpárutak fejlesztése, szomszédos térségek elérhetőségének javítása).

A hálózatos projektek további feladatai a sport, zöld, humán infrastruktúra fejlesztéséhez, a turizmushoz, oktatáshoz, szociális foglalkoztatáshoz kapcsolódnak. Ezek megvalósításánál elsősorban GINOP, EFOP, KEHOP és TOP források felhasználására épülhet (5. táblázat).

5. táblázat: Hálózatos projektek fejlesztési forrásai

projekt megn.	Forrást biztosító operatív programok
Közműrendszerek fejlesztése, csapadékvíz komplex felhasználás- KEHOP sa, a város közvilágítás rehabilitációja	
Közlekedési hálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és kerékpárutak fejlesztése és kerékpár kölcsönző hálózat kialakítása)	IKOP, TOP
Sport infrastruktúra fejlesztése.	TAO, hazai források
Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja.	TOP, KEHOP
Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja.	TOP, EFOP
Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.	GINOP, EFOP
Fenntartható energiagazdálkodás. TOP, KEHOP Szociális ellátórendszer fejlesztése. TOP, EFOP Kültérület, zártkertes övezet fejlesztése. GINOP, EFOP	
Turisztikai fejlesztések (országos hálózatokhoz kapcsolódóan). GINOP A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében tervezett fejlesztések	

(indikatív lista)

A TOP forrásallokációját a 1298/2014. (V. 5.) Kormányhatározat tartalmazza. A 2014 – 2020-as időszakra. Miskolc Megyei Jogú Város számára allokált összeg 33 220 958 007 Ft.

Projekt megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés
Mega ipari park kialakítása és iparterület fejlesztés	1.1
Infopark - informatikai inkubátor	1.1
Funkció nélküli belvárosi épület átalakítása munkahely teremtési céllal, kvalifikált, színvonalas szolgáltatást nyújtani képes munkavállalók foglalkoztatási lehetőségének biztosítása érdekében	1.1
Kreatív gazdasági központnak teret adó infrastruktúra létrehozása	1.1
DAM, DIGÉP barnamező revitalizációja	1.1
Foglalkoztatásbarát vállalkozásfejlesztési és befektetés ösztönzési célú támogatások Miskolcon és térségében (KKV-k)	1.2

2505-ös állami közút munkaerő mobilitást szolgáló fejlesztése	1.3
Önkormányzati nappali ellátást nyújtó gyermekintézmények (bölcsődék, óvodák) felújítása	1.4
Belváros, történelmi Avas rehabilitációja	2.1, 2.2
Funkcióvesztett épületek rehabilitációja	2.1
Forgalomterhelés csökkentése és funkcióváltás a Búza téren I ütem	2.1
Diósgyőr városrészközpont rehabilitációja	2.1
Szinva zöldfolyosó rehabilitáció	2.1
Komplex játszótér rekonstrukciós program zöldfelület növeléssel	2.1
Miskolctapolca turisztikai fejlesztése	2.2
Kárpát-medencei népviseleti gyűjtemény - turisztikai attrakció	2.2
Csanyik turisztikai fejlesztése	2.2
Kerékpárforgalmi nyomvonalak (kerékpárutak, kerékpársávok) fejlesztése északi és keleti irányba	3.1
Kerékpáros közösségi közlekedési rendszer kialakítása ("közbringa" rendszer)	3.1
Komlóstető-Görömböly kerékpárút, sétaút kialakítása	3.1
Intelligens jelzőlámpa rendszer kiépítése Miskolcon	3.1
Észak - déli autóbusz folyosó kialakítása	3.1
Projekt megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés
Felső Majláth emelt szintű közlekedési csomópont kialakítása	3.1
Forgalomterhelés csökkentése és funkcióváltás a Búza téren II. ütem	3.1
Önkormányzati tulajdonú intézmények energiahatékonyság növelése	3.2
Egészségügyi alapellátás fejlesztése	4.1
Idősek nappali ellátása infrastrukturális feltételeinek javítása	4.2
Átmeneti gondozási központ kialakítása: családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona	4.2
Szociális étkeztetés átszervezése: városi szociális konyha létesítése	4.2
Önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, gyermekbarát szolgáltatások kialakítása	4.3

Avas-dél szociális városrehabilitációs program	4.4
Vasgyári kolónia közösségi alapú fejlesztése	5.1 , 5.2
Kísérleti foglalkoztatási program	6.1
Befektetési lehetőségek, helyi értékek és termékek bemutatása	6.2
Avas szociális városrehabilitációs programokhoz kapcsolódó közösségi programok	6.3
Városi identitást erősítő programok	6.4

A projektek véglegesítése csak az operatív programok jóváhagyását követően történhet meg.

3. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégiájában (ITS) a szegregátumok lehatárolása azon területeknél történt meg, ahol a területen élő lakosság legalább 50% alacsony státuszúnak számít (az aktív korú népességben belül, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező és munkajövedelemmel nem rendelkező). A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. melléklete alapján szegregációval veszélyeztetett területnek, vagy szegregátumnak olyan területek számítanak, ahol lakosság minimum 30, illetve 35%-a alacsony státuszúnak számít. Ezen szempontok alapján támogathatók az egyes beavatkozások a 2014-2020-as Európai Unió támogatásainak esetén, így a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) illeszkedő Miskolc MJV Integrált Területi Programján (ITP) belül. Ahhoz, hogy a város szociális rehabilitációs célú támogatásban részesüljön, szükségessé vált az ITS Antiszegregációs fejezeteinek átdolgozása.

A dokumentum Miskolc MJV Önkormányzata 2015-2020. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjával összhangban készült el.

3.1. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A szegregátumok jellemzésével kapcsolatos főbb mutatókat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) népszámlálási adatbázisa alapján határozzák meg. Ezen mutatók értékei városi szinten is rendelkezésre állnak. Érdeemes áttekinteni, hogy miként változtak 2011-re a 2001-es évhez képest ezen mutatók városi szinten a népszámlálási adatok alapján.

1. táblázat Demográfiai mutatók összehasonlítása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mérték- egység	2001	2011
Állandó népesség száma	fő	179 507	162 713
Lakónépesség száma	fő	184 125	167 754
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	%	15,2	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	%	64,2	62,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	%	20,6	24,3

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A városban 2001. és 2011. között mintegy 17 ezer fővel csökkent az állandó népesség száma, 2011-ben Miskolc város állandó népessége 162 713 fő volt. A foglalkoztatási szempontból legfontosabb életkori csoport, az aktív korúak száma 10 év alatt 14 033 fővel csökkent.

A 0-14 éves korú lakosság aránya 10 év alatt 1,6% százalékponttal csökkent a városban, ami nyilván összefüggésben van az aktív korú lakosság arányának és létszámának csökkenésével. A város lakossága a vizsgált 10 éves időszakban – az országos tendenciákkal megegyezően - öregedett, 3,7 százalékponttal nőtt a 60 éven felüliek aránya, miközben csökkent mind a középkorúak és a gyermekek aránya.

2. táblázat Hátrányos helyzetű gyermekek száma, Miskolc

Időszak	Óvodai HH	Óvodai HHH	Általános iskolai HH	Általános iskolai HHH	Középfokú HH	Középfokú HHH	Összes HH	Összes HHH
2012/10	1 282	376	3 201	507	1625	291	6 108	1 174
2013/01	1 378	452	3 580	615	1301	261	6 259	1 328
2013/10	1 234	383	2 949	390	947	123	5 130	896
2014/01	1 275	346	3 011	469	1255	181	5 541	996
2014/10	906	318	1372	766	549	196	2 827	1 280
2015/01	950	347	1350	880	509	175	2 809	1 402
2015/10	458	259	467	830	267	182	1 192	1 271

Forrás: Oktatási Hivatal <https://dari.oktatas.hu/index.php?id=kozerdeku>

3. táblázat Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2012	7 320	30	223
2013	7 072	39	219
2014	6 218	38	258

Forrás: TeIR, Önkormányzat Szociális nyilvántartó rendszere

A jogosult gyermekek száma 2012. évről 2013. évre 3,4%-kal, 2013. évről 2014. évre 12,1 %-kal csökkent.

A fentiekén túl a kormány és Miskolc Önkormányzata számos kedvezménnyel, így pénzügyi és természetbeni támogatással egyaránt segíti az életkori sajátosságoktól függően a gyermekek nevelését, oktatásban való részvételét. Ennek formái a fiatalok önálló életkezdési támogatása, a gyermekétkeztetés térítési díjkedvezmény, a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás, az ifjúságvédelmi támogatás valamint a krízishelyzet kezelésére szolgáló rendkívüli települési támogatás.

4. táblázat Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2011	1 215	3 123	3 023	9 279	549
2012	1 125	2 762	2 824	8 746	318
2013	978	3 053	2 762	8 326	309
2014	877	2 502	2 038	8 099	233

Forrás: Miskolci Közintézmény-működtető Központ (Továbbiakban: MKMK). A táblázat az egyházak által működtetett iskolák adatait nem tartalmazza.

A hátrányos helyzetű gyermekek részére különböző jogszabályok előnyt biztosítanak felzárkóztató programokban való részvételhez, iskolai felvételhez, ösztöndíj elnyeréséhez, példaként említve az Útravaló-MACIKA Ösztöndíjprogramot, az Út a középiskolába, az Út az érettségihez programokat, melyek igénybe vételével élnek a miskolci gyermekek.

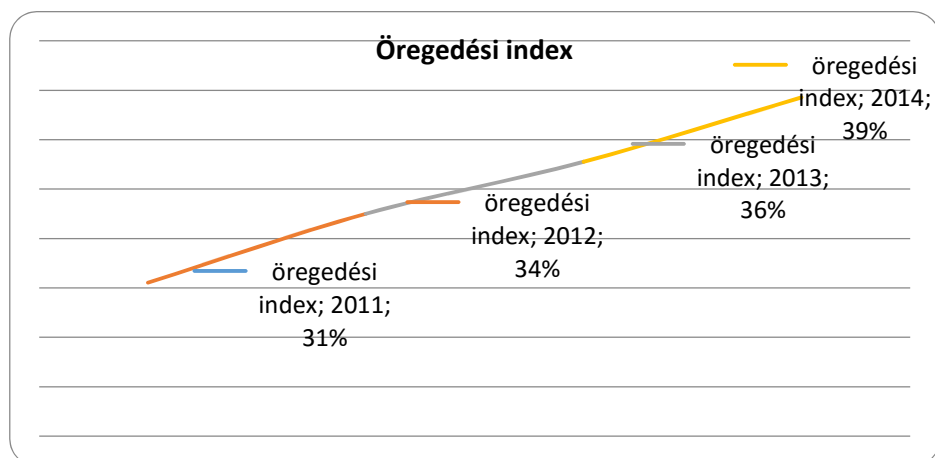
5. táblázat 65 év feletti és a 0-14 éves korú állandó lakosok száma, Miskolcon 2011-2014

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)
2011	29 494	22 478
2012	29 835	22 265
2013	30 123	22 132
2014	30 364	21 890

Forrás: KSH, tájékoztatási adatbázis

2011 és 2014 között a 65 év felettek aránya 39%-kal haladta meg a 14 éven aluliak arányát.

1. ábra Öregedési index

6. táblázat Iskolázottsági mutatók összehasonlítása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2011-hez képest	Változás (százalékpontban)
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	%	19	11,9	-37%	-7,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%	17,3	23,7	37%	6,4

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A város lakosságának képzettsége javult az elmúlt időszakban, 7,1 százalékponttal csökkent a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy **míg 2001-ben 22 460 alacsony iskolai végzettségű lakos élt a városban, addig 2011-ben már csak 12 397 fő.**

A végzettségi szint javulását alátámasztja, hogy a 25 éves és idősebb népesség körében 6,4 százalékponttal nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya, köszönhetően annak, hogy az érintett időszakban országosan is jelentősen nőtt a felsőfokú tanulmányokat folytatók száma a korábbi évekhez képest.

A képzettségi szint javítása érdekében a városban számos felnőtt oktatási programot indítottak az elmúlt években, így az például az általános iskolai bizonyítvány, illetve szakközépiskolai, szakmunkás végzettség megszerzése érdekében. A KSH adatai alapján az elmúlt években egyre több személyt vontak be a programba.

7. táblázat Felőttoktatásban résztvevők száma, Miskolc

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma fő	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban Fő	Eredményes érettségi vizsgát tett tanulók száma a felnőttoktatásban Fő	Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban Fő
		Fő	%			
2012	42	4	10%	1 793	237	961
2013	74	3	4%	1 551	210	1 252
2014	78	8	10%	2 049	228	534

Forrás: TeIR, KSH

Foglalkoztatás

8. táblázat Foglalkoztatás helyzetének összehasonlítása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2001-hez képest	Változás (százalékpontban)
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	%	49	42,1	-14%	-6,9
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül	%	60,8	55,7	-8%	-5,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	%	47,4	53,8	14%	6,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	%	28,7	28,7	0%	0,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	%	44	41,7	-5%	-2,3
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	%	14,9	15,5	4%	0,6
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	%	7,1	9,2	30%	2,1

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

2001-hez képest 2011-ben a lakosság nagyobb arányban dolgozott, míg 2001-ben minden második aktív korú nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel, addig, 2011-ben ez az arány már csak 42% volt. Ezzel párhuzamosan kedvező adatokat mutat a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül, amely érték 6,4 százalékponttal javult 2011-hez képest. A munkanélkülieken belül a tartós munkanélküliek aránya még nőtt is 2011-re 2001-hez képest, 30%-kal, így ez az érték 9,2% volt 2011.-ben. Ezzel párhuzamosan ki kell emelni, hogy az

alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya nem változott 2001. és 2011. között.

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya 15-64 éves korosztályban fokozatosan csökkent 2011 és 2014 között mind a férfiak és a nők körében. 2014-ben 8 091 fő álláskeresőt tartottak nyilván Miskolcon. Közülük 2014-ben csak 824 főt (nyilvántartott álláskeresők 10.2%-a), 2013-ben 744 fő (nyilvántartott álláskeresők 8,5%-a) volt jogosult álláskeresési járadék igénybevételére (bejelentkezéstől számított 90 napig folyósítják, a korábbi elnevezése munkanélküli segély). Ők azok, akiknek korábban több mint 1 évig volt munkaviszonyuk és azért kapnak az államtól járadékot, hogy az állam segítse a minél hamarabbi munkaszerzésben őket.

Ki kell emelni, hogy 2011-től a foglalkoztatási mutatók folyamatosan javulnak, az álláskeresők száma 2011-ben 11 ezer fő fölött volt, míg e mutató 2017-ben 6.140 főre csökkent. Ezt a trendet tükrözi a 2. ábra.

2. ábra: Álláskeresők száma

Forrás: TeIR, KSH

9. táblázat Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma (fő)						180 napnál régebben regisztrált munkanélküli összesen	
	nő		férfi		összesen		összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
2011	5 258	8,9%	6 051	10,7%	11 309	9,8%	6 288	55,6
2012	4 807	8,2%	5 550	10,0%	10 357	9,1%	5 861	56,6
2013	4 124	7,1%	4 650	8,5%	8 774	7,8%	4 926	56,1
2014	3 908	7,4%	4 183	7,7%	8 091	7,5%	4 295	53,1

Forrás: TeIR, KSH

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma 2011 és 2014 között mintegy 2 000 fővel csökkent.

Ezzel párhuzamosan fontos kiemelni, hogy a közfoglalkoztatottak száma is bővült ez elmúlt években: a miskolci önkormányzat és gazdasági társaságai, intézményei, Miskolci Kistérségi

Társulás valamint a városban működő civil szervezetek és állami szervezetek 2013-ban havi átlagban 1 656 főt, 2014-ben 2 183 főt, míg 2015-ben már 2 475 főt foglalkoztattak. Becsléseink szerint ennél több személyt vontak be a foglalkoztatotti körbe. Ezen személyek már nem csak munkanélküli, vagy szociális segílyt kapnak, hanem lehetőségük van munkavégzésre, munkatapasztalat-szerzésre is, így javítva jövőbeni elhelyezkedési esélyüket az elsődleges munkaerőpiacon.

10. táblázat Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Miskolcon

Foglalkoztatási formák	2013	2014	2015	2016 01.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	711	1 376	1 908	2 065
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	182	332	485	594
Járási startmunka mintaprogram támogatása	763	475	81	38
összesen:				
-- Mezőgazdaság	47	68	33	18
-- Belvízelvezetés	219	103	11	0
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	66	43	6	1
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	1	4
-- Belterületi közutak karbantartása	56	55	8	2
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	140	66	9	-
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	46	71	1	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	188	69	11	12
Mindösszesen	1 656	2 183	2 475	2 697
Közfoglalkoztatási mutató	1,45%	1,94%	2,19%	2,43%

Forrás: <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>

11. táblázat Az álláskeresői és egyéb támogatásban részesültek száma Miskolcon (fő)

Munkanélküliek ellátási, támogatási formái	2013	2014
Álláskeresői járadékban részesülők száma	744	824
Álláskeresői segélyben részesülők száma	227	310
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma	7 791	6 255
Rendszeres szociális segélyben részesülők száma	999	942
30 nap munkaviszony igazolásával nem rendelkezők és FHT jogosultságtól elesettek száma	808	468
Helyi önkormányzati rendelet alapján támogatás megvonásban részesültek száma	80	53
Összesen	10 649	8 852

Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis, Önkormányzati adatok (Egészségügyi és Szociális Osztály)

Miskolcon a legtöbb álláskereső foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült. 2013-ban 7 791, míg 2014-ben 6 255 fő volt a számuk.

Mindezek mellett alacsony volt az álláskeresési segélyben részesültek száma: 2014-ben 310 főt tartottak nyilván a városban. 2014-ben hasonlóan elenyésző volt a rendszeres szociális segélyben részesültek száma 942 fő.

12. táblázat A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint

Év	8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	fő	%	fő	%	fő	%
2011	552	4,9%	3 233	28,6%	7 524	66,5%
2012	451	4,4%	2 888	27,9%	7 018	67,8%
2013	343	3,9%	2 298	26,2%	6 133	69,9%
2014	306	3,8%	2 248	27,8%	5 537	68,4%

Forrás: TeIR, KSH

A regisztrált munkanélküliek közel egyharmada legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszakban. Az vizsgált években ez az arány kis mértékben változott, de az mindenestre pozitív eredmény, hogy a népességben belül csökkent a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma.

13. táblázat A nyilvántartott álláskeresők száma Miskolcon, 2015.12.31-i állapot. (A tartózkodási helyük szerint, településenként)

Nyilvántartott álláskeresők összesen fő	Folyamatos nyilvántartás a hossza több mint 365 nap	Járadék tip. el l. fő	Segély típusú ellátás. fő	FHT, RSZS fő	Munkavállalás korú népesség fő, KSH 2013.01.01. állapot	Relatív mutató Nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában	Relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya
6 862	2 466	605	382	2 408	112 758	6,09	1,25

Forrás: http://nfsz.munka.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2015

Az fenti táblázat a 2015. év folyamatait mutatja, amely alapján a nyilvántartott álláskeresők száma 2015 év végére tovább csökkent, akkor 7.000 alatt volt a számuk Miskolcon, közben a munkanélküliségi ráta 6%-ra csökkent. Fontos kiemelni, hogy a korábbi évekhez képest jóval alacsonyabb volt a foglalkoztatás-helyettesítő támogatásban, vagy rendszeres szociális segélyben részesülők száma.

A foglalkoztatás javítása, így különösen a hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása érdekében Miskolcon az elmúlt években számos programot valósítottak kormányzati és európai uniós finanszírozással egyaránt.

A legjelentősebb programok a következők voltak:

<p>A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (TÁMOP 1.1.2 Decentralizált programok a konvergencia régiókban)”</p>	<p>A megyei Kormányhivatalok Foglalkoztatási Főosztályának közreműködésével megvalósult programba 2011 és 2015 között 15 207 álláskeresőt vontak be. A projekt fő célja volt, hogy új szolgáltatásokkal, támogatási formákkal segítse az álláskeresők munkaerő-piacra való be-, illetve visszajutását.</p>
<p>"Aktívan a tudásért!" (TÁMOP 5.3.10.)</p>	<p>A projekt hátrányos helyzetű térségekben élő, jelentős alapképzettség hiánnyal rendelkező személyek felkarolását szolgálta. A résztvevők támogatást kaptak arra, hogy további képzéseken vegyenek részt, ezáltal szakképesítést szerezzenek, társadalmi helyzetük, illetve a munkába állási esélyeik javuljanak. A programban aktív korú nem foglalkoztatott, tartósan munkanélküli személyek vettek részt. Miskolcon a program keretében 5 csoport indult, összesen 85 fővel.</p>
<p>"Aktívan a munkáért!" (TÁMOP 5.3.8.)</p>	<p>A program a leghátrányosabb helyzetű inaktív vagy álláskereső emberek munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások sorát nyújtotta 2012 és 2015 között. A Türr István Képző és Kutató Központ által megvalósított miskolci képzések esetében 253 fő részesült alapképzettség képzésben, 123 fő pedig szakmai jellegű képzésben.</p>

14. táblázat Szegregációs mutató változása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2011-hez képest	Változás (százalékpontban)
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	%	14,3	9,0	-37%	-5,3

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A fő szegregációs mutató, ami alapján a szegregátumok területét lehatárolják sokat javult a vizsgált 10 éves időszakban: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 37%-kal, 5,3 százalékponttal csökkent, azaz 9% volt 2011-ben a 2001-es 14,3%-os értékhez képest. Ez a relatív pozitív változás abból is következett, hogy a városban számottevően csökkent azoknak a száma, akik az aktív korúakon belül legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeztek. Míg 2001-ben 26 330 legfeljebb általános iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező személyt tartottak nyilván, addig 2011-ben már csak 15 098 főt. Ők azok, akiknek a legnehezebb az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés.

A szegregációs mutatót, illetve a tartós munkanélküliek számát, illetve az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók arányát együttesen értékelve megállapítható, hogy 2001-hez képest nincsenek kedvezőbb helyzetben a legfeljebb általános iskolai végzettségűek.

Az iskolai végzettség a vizsgált 10 éves időszakban Miskolcon is kulcsszempont volt a munkához, így a rendszeres jövedelemhez jutáshoz. Ezért jövedelmi és foglalkoztatási szempontból is nehéz helyzetben vannak az alacsony iskolai végzettségűek, így ezen célcsoport jövőbeni oktatása, képzése továbbra is kiemelt feladatként jelentkezik. Az oktatás nem csak az aktív korúak körében, hanem a gyermekek, fiatalok körében is fontos, törekedni kell arra, hogy csökkenjen azok száma, akik az iskolai oktatást a záróvizsga előtt elhagyják.

15. táblázat Lakásállomány összetétele és változása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mérték-egység	2001	2011	Változás 2001-hez képest	Változás (százalékpontban)
Lakásállomány	db	73 508	76 539	4%	3 031
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%	9,6	6,2	-35%	-3,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül	%	9	5,4	-40%	-3,6
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	%	11,9	10,8	-9%	-1,1
	db	8 747	8 266		

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

2001 és 2011 között Miskolcon 3031 darabbal bővült a lakásállomány és jelentősen csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma. Komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások száma 2 483 darabbal csökkent a vizsgált időszakon belül a KSH népszámlása alapján a városban.

Miskolcon az elmúlt években kis mértékben csökkent az önkormányzati bérlakás állomány. Ennél nagyobb volt a csökkenés a szociális célú bérletbe adható lakásállomány számában.

16. táblázat Önkormányzati lakásállomány, Miskolc

Év	Bérlakás állomány (db)	Szociális lakásállomány (db)
2012	5 145	1 002
2013	5 063	980
2014	5 024	891
2015	5 014	870

Forrás: Miskolci Ingatlanszolgáltató Zrt.

17. táblázat Önkormányzati lakásállomány összetétele, 2015

Lakásállomány típusa	Száma	Aránya
Összkomfortos	3 353	66,87%
Komfortos	791	15,78%
Félkomfortos	195	3,89%
Komfort nélküli	632	12,60%
Szükségülakás	43	0,86%
Összes bérlakás	5 014	100%

Forrás: Miskolci Ingatlanszolgáltató Zrt.

A Szociális törvény. 38. § (1) bekezdésének változása kapcsán 2012. 01. 01. napját követően az addig önkormányzati helyi rendelet alapján is megállapítható méltányossági lakásfenntartási támogatás kategóriája megszűnt. Ezt követően már csak normatív lakásfenntartási támogatás megállapítására volt lehetőség, amely szigorított a jogosultsági jövedelemhatárokon. A méltányosságból megállapított támogatás is 12 hónapos időtartamú volt, és nem naptári évre szólt, így még sok jogosultság áthúzódott 2012. évre is. A látványos csökkenés ezért 2013. évben volt látható.

18. táblázat Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	10 268	812
2013	7 364	621
2014	5 807	641

Forrás: TeIR, önkormányzati adatok (Egészségügyi és Szociális Osztály)

Az Önkormányzat a lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások terheinek viseléséhez a települési támogatások keretén belül lakásfenntartási támogatás formájában segítséget biztosít a rászorulóknak részére. Az érintett családok kiadásainak csökkentése Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2015. (II.10.) számú rendelete (továbbiakban: R.) alapján, amely 2015. március 1. napjától lépett hatályba, a fűtési időszakra vonatkozóan (tárgy év 10.01. napjától következő év 03.31. napjáig), hat hónapon keresztül tart. A támogatás mértéke havonta 5.400 Ft, amely a jogosult személyek által megjelölt közüzemi szolgáltatóhoz kerül átutalásra, vagy tüzelő vásárlásához készpénzben kerül kifizetésre (ez a lehetőség különösen a szegregált területeken élőknek fontos). A lakásfenntartási támogatás ezen formája koncentráltabb, így hathatósabb segítséget jelent a korábbi jogszabályi előírások szerint egy év időtartamra megállapított többnyire havi 2.500 Ft összegű – szétaprózott - támogatáshoz képest. Továbbá a jogosultság elnyeréséhez a rendezett lakókörnyezet biztosítása is feltétel, mely szintén a gyermekek egészséges fejlődését szolgálja.

Szegregátumok elemzése

Miskolc városában több évtized alatt alakultak ki a jelenlegi szegregátumok, mely területek mindegyikén az életkörülmények javítása, illetve a lakosság integrációja nem történhet meg rövidtávon. Ugyanakkor a város elkötelezett, - ahogy azt az elmúlt időszak telep-felszámolási programjai is bizonyítják – hogy javítson a szegregátumokban élők élethelyzetén és megszüntesse az egészségtelen, a legalapvetőbb higiéniai viszonyoknak sem megfelelő lakásokat, lakhatási körülményeket.

2001, de főként 2011 óta számos változás volt a szegregátumok szempontjából. Telepek felszámolása kezdődött meg (pl. Szondi telep, Békeszálló telep, Álmos utca, Hejőcsabamésztelep), illetve újabb területek alakultak ki (pl. Lyukóvölgyben). A szegregátumokban való beavatkozások, felszámolások kapcsán törekedni kell arra, hogy az érintett lakosság integrált lakókörnyezetbe kerüljön, egyúttal más szegregátum lakossága ne növekedjen.

A városban található szegregátumok összességében az alábbiakkal jellemezhetők:

- Telepszerű lakókörnyezetek, ahol az alacsony infrastrukturális színvonalú területeken alacsony komfortfokozatú lakásokban élnek jellemzően alacsony iskolázottságú lakosok. Ezeken a területeken alacsony a foglalkoztatottak száma, miközben lakossága fiatalnak tekinthető, a városi átlagnál magasabb a gyermekek aránya.

- Hagyományos beépítésű területeken, (pl. belváros közvetlen környezetében) is élnek alacsony iskolázottságú és rendszeres munkajövedelem nélküli lakosok, mely területekre jellemző a viszonylag kedvezőbb infrastrukturális környezet, miközben a szegényebb lakosok alacsony komfort fokozatú bérlakásokban élnek.
- Szegregátumnak számító területek vannak külterületen is (pl. Lyukóvölgy), ahol többnyire szintén az alacsony iskolázottságú, foglalkoztatott nélküli családok laknak. Ezeken a területeken a normális életvitelt nehezíti az infrastruktúra szűkösége.

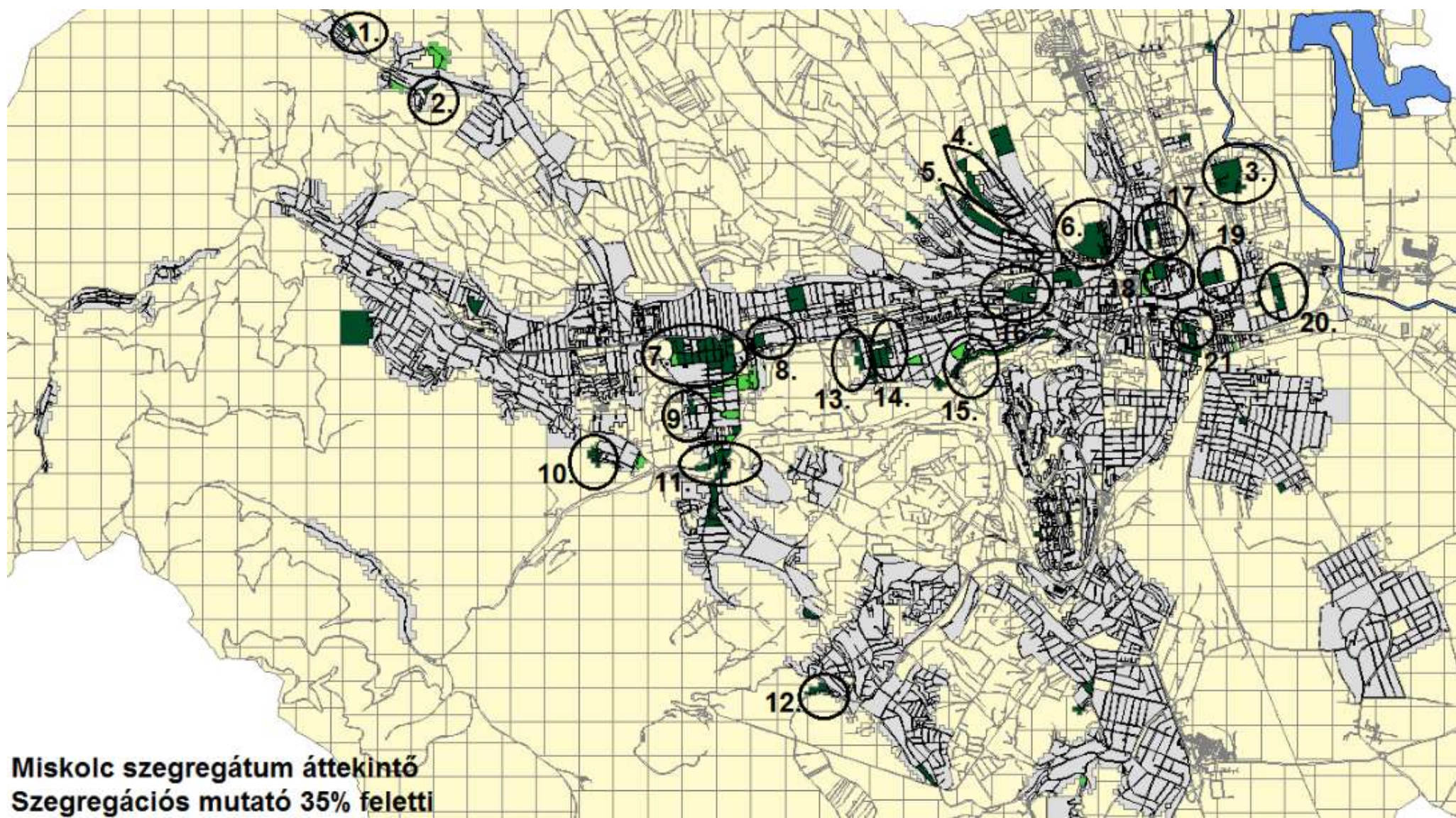
Megfigyelhető, hogy a szegregátumok egy része a város szélén, zöldövezethez, erdőhöz közel helyezkedik el.

A jelen anyagban bemutatott új szegregátum térképeket a 2011. évi népszámlálás adatai alapján a szegregátumok megállapításának új szabályai alapján készítette a KSH. Ez alapján a szegregátum olyan, ötven főnél népesebb településrész, ahol az aktív korú, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és a legfeljebb nyolc általános iskolai osztállyal rendelkező lakók aránya, megyei jogú városok esetében – a korábbi 50%-os határértéket lecsökkentve – meghaladja a 35% százalékot.

2001-hez képest változott a szegregátumok és a szegregátumokban élő lakosok száma 2011-re. A változásban szerepe van annak is, hogy 2011-ben már kimutatta a KSH a külterületen élőket is külön szegregátumokban, illetve 2001-ben csak azok a területek számítottak szegregátumnak, ahol a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű lakosság aránya elérte az 50%-ot. Az előbbieket miatt az adatokat automatikusan nem lehet összehasonlítani.

A Szegregációval veszélyeztetett területek az 1. sz. mellékletben találhatóak. A szegregációval veszélyeztetett területek közül két terület statisztikai okok miatt, szegregátum felbontásával jött létre.

2. ábra Belterületi szegregátumok elhelyezkedése a KSH térképén

19. táblázat Szegregátumok Miskolcon a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

sor szám	Szegregátum területe	Lakó- népesség száma	Lakónépességen belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munka- jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők az aktív korúakon belül		Lakás- állomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
			0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya			aránya	száma		
	Miskolc összesen	167 754	13,6	62,1	24,3	11,9	42,1	9,0	9 376	76 539	6,2
	Belterület										
1	Honszerző u. - Erdő sor - névtelen u. - Akna u.	74	21,6	56,8	21,6	47,6	69,0	40,5	17	30	30,0
2	Debreceni M. tér és a Bollóalj u. közötti háromszög alakú terület	60	43,3	55,0	1,7	63,6	63,6	39,4	13	20	10,0
3	Sajószigeti u. - Vikend telep a Sajórajáró út vonaláig - névtelen u. - Zsigmondy V. u.	136	25,0	61,8	13,2	60,7	81,0	53,6	45	39	92,3
4	belterületi határ - Galagonyás sor nyugati oldala a Borostyán utcáig	147	23,1	61,2	15,6	50,0	74,4	38,9	35	49	57,1
5	Bábonyibérc Új telep mindkét oldala - Bábonyibérc sor - Bábonyibérc Felső sor - Tinódi u. - Feszty Á. u	449	31,6	55,2	13,1	50,8	72,6	42,7	106	130	58,5
6	belterületi határ - Tetemvár középsor - Tetemvár alsósor - Arany J. tér - Laborfalvi R. u. - Temető u. - földút	414	23,9	66,4	9,7	55,6	72,4	46,9	129	124	48,4
7	Andrássy u. - Harmadik u. - Fürdő u. - Mányoki Á. u. - Ballagi K. u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep - DVTK stadion - Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hetedik u.	1120	28,0	61,8	10,2	66,9	79,2	56,1	388	287	84,3
8	Kabók L. u. - Kalapács u. - Szinva folyó - Vasgyári út	130	20,8	62,3	16,9	45,7	76,5	40,7	33	45	46,7
9	Irma u. - Kerpely A. u. - Pléh S. u. - Mester u. - Glanzer M. u.	77	19,5	66,2	14,3	51,0	58,8	41,2	21	32	34,4

sor szám	Szegregátum területe	Lakó- népesség száma	Lakónépességen belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munka- jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők az aktív korúakon belül		Lakás- állomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
			0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya			aránya	száma		
10	Verseny u. mindkét oldala a Csákány utcától - Cinka P. u. páros oldala - belterületi határ	79	21,5	73,4	5,1	65,5	67,2	50,0	29	19	26,3
11	Gózon L. u. - vasút - Puskin u. mindkét oldala a Láditelepi útig - vasút - névtelen u.	292	24,0	62,0	14,0	53,6	68,5	43,1	78	98	58,2
12	Várhegy u. északi oldala	59	18,6	55,9	25,4	60,6	81,8	57,6	19	36	97,2
13	Gábor Á. u. nyugati oldala	58	17,2	67,2	15,5	43,6	61,5	41,0	16	27	25,9
14	Kalló u. - Ernye bán u. - Békeszálló telep - névtelen utca - Csillag u. - Szövő u. - Tímár M. u.	239	28,5	63,6	7,9	61,8	79,6	55,3	84	67	65,7
15	Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor - Teleki sor - Danyi völgy - Tóth sor	123	35,8	60,2	4,1	71,6	78,4	62,2	46	35	77,1
16	Kis - Hunyad u. páratlan oldala - Dayka G. u. - Hunyadi J. u. - Ilona u.	312	22,1	60,3	17,6	47,9	65,4	38,8	73	146	47,3
17	Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.	145	25,5	63,4	11,0	72,8	80,4	58,7	54	37	91,9
18	Szeles u. - Hatvanötösök útja - Szendrei J. u. - Bethlen G. u.	186	25,3	57,5	17,2	46,7	72,0	40,2	43	70	57,1
19	Kruspér I. u. - Vásártéri u. - József A. u. - Besenyői u.	163	16,6	65,6	17,8	51,4	73,8	44,9	48	68	23,5
20	József A. u. - Szondy Gy. u. - Tüzér u. - Buzogány u.	275	28,4	62,5	9,1	60,5	67,4	49,4	85	74	31,1
21	Hadirokkantak útja - Lenke u. - Vörösmarty M. u. - Gizella u. - Bors vezér u. - Sarolta u.	219	28,8	56,2	15,1	56,9	68,3	48,8	60	89	42,7
Külterület											
22	Annabánya	196	36,2	56,6	7,1	57,7	73,9	46,8	52	48	83,3
23	Bodótető	64	31,3	53,1	15,6	47,1	73,5	47,1	16	27	88,9
24	Bábonyibérc	118	23,7	62,7	13,6	43,2	74,3	35,1	26	51	90,2

sor szám	Szegregátum területe	Lakó- népesség száma	Lakónépességen belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munka- jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők az aktív korúakon belül		Lakás- állomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
			0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya			aránya	száma		
25	Csermőke	144	29,9	62,5	7,6	40,0	75,6	37,8	34	58	70,7
26	Erenyövölgy	410	32,9	54,1	12,9	40,5	76,1	36,9	82	158	53,8
27	Lyukóbánya	767	40,4	51,5	8,1	78,0	77,5	64,8	256	151	83,4
28	Lyukóvölgy	1 714	34,2	57,0	8,8	61,9	76,0	52,4	512	464	65,5
29	Muszkástelep	132	25,0	68,2	6,8	52,2	67,8	38,9	35	35	65,7
30	Vargaoldal	52	32,7	63,5	3,8	45,5	72,7	39,4	13	18	77,8
31	Ózugró	191	25,7	59,2	15,2	50,4	69,0	43,4	49	70	57,1
Szegregátum átlaga		276	27,1	60,7	12,1	54,9	72,5	46,2	81	84	59,4
Városi átlaghoz képesti arány			13,5	-1,4	-12,2	43,0	30,4	37,2			53,2
Belterületi érték		4 757	25,2	61,6	13,1	56,4	72,0	47,1	1 422	1 522	52,7
Külterületi érték		3 788	31,2	58,8	10,0	51,7	73,6	44,3	1 075	1 080	73,6

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A szegregációval veszélyeztetett területek az 1. számú mellékletben kerültek bemutatásra.

Miskolcon szegregátumokban 2011-ben 8.545 fő lakott, akik többsége 56% lakott belterületi szegregátumban (4.757 fő). Átlagosan egy szegregátumban 276 fő lakott. A szegregátumokra jellemző, hogy ezeken a területeken a fiatalok, a 0-14 év közöttiek aránya jóval magasabb (13,5 százalékponttal nagyobb), mint a városi átlag, a munkaképes korúak aránya szinte megfelel a városi átlagnak, míg jóval alacsonyabb az időskorúak, 60 év felettiek aránya. Külterületi szegregátumokban még magasabb a fiatalok aránya. Az adatok alapján megállapítható, hogy a szegregátumokban való élet a városi átlaghoz képest nagyobb arányban érinti a fiatalokat, gyermekkorúakat, nem mindegy, hogy ők milyen élet-, tanulási mintákat követnek a jövőben és ennek kapcsán milyen szolgáltatásokban részesülnek.

A városi átlaghoz képest a szegregátumokban jóval magasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Míg a városi átlag 42,1%, addig, a szegregátumban élők körében ez az érték 72,5%. Ennek kapcsán nincs éles különbség a külterületi és a belterületi szegregátumok között. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül jóval magasabb a szegregátumban (46,2%), mint a városi átlag (9%). Míg a városi lakosságnak csak 5,1%-a lakott szegregátumban 2011-ben, addig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma az aktív korúakon belül 26,6% volt a városi értéknek.

Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya jóval magasabb volt a szegregátumokban (59,4%), mint a városi átlag (6,2%). A lakások komfortfokozata tekintetében lényeges eltérés nem volt a belterületi és a külterületi szegregátumok között.

A külterületi szegregátumok közül a Lyukóányai terület mutatja a legrosszabb adatokat, ott a legmagasabb a szegregációs mutató mértéke (64,8%), legnagyobb a fiatalok aránya (40,4%), illetve az egy lakásra jutó lakosok száma (több mint 5 fő átlagosan) és 80% feletti az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A második legmagasabb szegregációs mutatóval Lyukóány rendelkezik.

19. táblázat A város legnagyobb szegregátumai lakónépség alapján 200 fő felett

Szegregátum	Lakónépség (fő)
Lyukóány (Külterület)	1 714
7. sz. (számozott utcák)	1 120
Lyukóány (Külterület)	767
5. sz. (Bábonyiérc sor)	449
6. sz. (Tetemvár)	414
Erenyőány (Külterület)	410
16. sz. (Hunyadi J. u.)	312
11. sz. (Puskin u.)	292
20. sz. (Szondi u.)	275
14. sz. (Békeszállótelep)	239
21. sz. (Gizella u.)	219

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

201. táblázat Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (50% felett)

Szegregátum	Legfeljebb ált. isk. végzettséggel rendelkezők és rendsz. munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	Lakónépség (fő)
Lyukóány (Külterület)	64,8	767,0
15. sz. (Avasalja u.)	62,2	123
17. sz. (Álmos u.)	58,7	145
12. sz. (Várhegy u.)	57,6	59
7. sz. (számozott utcák)	56,1	1 120
14. sz. (Békeszállótelep)	55,3	239
3. sz. (Vikendtelep)	53,6	136
Lyukóány (Külterület)	52,4	1 714
10. sz. (Verseny u.)	50,0	79

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A legnagyobb létszámú szegregátum a Lyukóvölgyben, Lyukóbányán, illetve belterületen a 7. szegregátum (számozott utcák) területén volt nyilvántartva 2011-ben. Az elmúlt években Miskolcon a Lyukóvölgy lett a legnagyobb létszámú szegregátum, amely terület külterületi jellegéből és zártkeretes beépítéséből következően különleges kezelést igényel. 400 főnél többen éltek az 5. (Bábonyiérc sor) és 6. szegregátumokban (Tetemvár), valamint Erenyővölgyben. A lakónépessége több belterületi szegregátumban csökkent az elmúlt években.

A legrosszabb szegregációs mutatókkal belterületen a 15 (Avasalja u.), 17 (Álmos u.), 12 (Várhegy u.), 7, (számozott utcák) 14, (Békeszállótelep) 3 (Vikendtelep), 10 (Verseny u.) szegregátum rendelkezett, mindenütt 50%-nál nagyobb volt a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül.

212. táblázat Szegregátumok, ahol a legnagyobb arányú a lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (30% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya
2. sz. (Debreceni M tér)	60	43,3
Lyukóbánya (Külterület)	767	40,4
Annabánya (Külterület)	196	36,2
15. sz.(Avasalja u.)	123	35,8
Lyukóvölgy (Külterület)	1 714	34,2
Erenyővölgy (Külterület)	410	32,9
Vargaoldal (Külterület)	52	32,7
5. sz. (Bábonyiérc sor)	449	31,6
Bodótető (Külterület)	64	31,3

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

223. táblázat Szegregátumok, ahol a legkisebb arányú a lakónépességen belül 60 év felettek aránya (10% alatt) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességen belül 60-X évesek aránya
2. sz. (Debreceni M tér)	60	1,7
Vargaoldal (Külterület)	52	3,8
15. sz. (Avasalja u.)	123	4,1
10. sz. (Verseny u.)	79	5,1
Muszkástelep (Külterület)	132	6,8
Annabánya (Külterület)	196	7,1
Csermőke (Külterület)	144	7,6
14. sz. (Békeszállótelep)	239	7,9
Lyukóbánya (Külterület)	767	8,1
Lyukóvölgy (Külterület)	1714	8,8
20. sz. (Szondi Gy. u)	275	9,1
6. sz. (Tetemvár)	414	9,7

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A legnagyobb arányban gyermekek alapvetően a külterületi szegregátumokban laktak, mint Lyukóbányán, Annabányán, Lyukóvölgyben, Erenyővölgyben, vagy a Vargaoldalon, de belterületen a 2. (Debreceni M tér), a 15. (Avasalja u.) és az 5. (Bábonyibérc sor) szegregátumban volt nagyobb 30%-nál a 14 év alatti lakosok aránya. Miskolcon a lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 2011-ben 13,6% volt. Minden szegregátumban a városi átlag felett volt a 14 év alattiak aránya.

Jellemzően az idősebb, 60 év feletti lakosság legkisebb arányban a fentiekben megnevezett szegregátumokban volt. A belterületi szegregátumok közül még kiemelnénk a 10. (Verseny u.), 14. (Békeszállótelep), 20. (Szondi Gy. u) és 6. (Tetemvár) szegregátumot is, ahol a 60 év felettek aránya alacsonyabb volt, mint 10 %. Miskolcon a hasonló korú lakosok aránya 2011-ben 24,3 % volt. Az idősebb lakosság aránya csak 12. szegregátumban (Várhegy u) haladta meg a városi átlagot.

234. táblázat Szegregátumok, ahol a legnagyobb arányú a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (60% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül
Lyukóbánya (Külterület)	767	51,5	78,0
17. szegregátum (Álmos u.)	145	63,4	72,8
15. szegregátum (Avasalja u.)	123	60,2	71,6
7. szegregátum (számozott utcák)	1120	61,8	66,9
10. szegregátum (Verseny u.)	79	73,4	65,5
2. szegregátum (Debreceni M tér)	60	55,0	63,6
Lyukóvölgy(külterület)	1714	57,0	61,9
14. szegregátum (Békeszállótelep)	239	63,6	61,8
3. szegregátum (Vikendtelep)	136	61,8	60,7
12. szegregátum (Várhegy u.)	59	55,9	60,6
20. szegregátum (Szondi Gy. u)	275	62,5	60,5

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

Azok a szegregátumok, ahol legmagasabb volt az alacsony iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon belül (60% felett) Lyukóbánya és Lyukóvölgy kivételével mind belterületi szegregátumok voltak.

245. táblázat A legnagyobb arányban alacsony komfortfokozatú lakással rendelkező szegregátumok (70% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)
12. szegregátum (Várhegy u)	59	36	97,2
3. szegregátum (Vikendtelep)	136	39	92,3
17. szegregátum (Álmos u.)	145	37	91,9
Bábonyiérc (Külterület)	118	51	90,2
Bodótető (Külterület)	64	27	88,9
7. szegregátum (számozott utcák)	1 120	287	84,3
Lyukóbánya (Külterület)	767	151	83,4
Annabánya (Külterület)	196	48	83,3
Vargaoldal (Külterület)	52	18	77,8
15. szegregátum (Avasalja u.)	123	35	77,1
Csermőke (Külterület)	144	58	70,7

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

Az alacsony komfort fokozatú (komfort nélküli, félkomfortos, szükséglakások) lakások aránya legnagyobb arányban jellemzően külterületen volt. De egészégre káros, rossz állapotú lakások belterületen is nyilván voltak tartva, mégpedig legnagyobb arányban 12. (Várhegy u.), 3. (Vikendtelep), 17. (Álmos u) 7. (számozott utcák) szegregátumokban.

Összefoglalóan, a jövőben javasolt koncentrálni a legnagyobb lélekszámú szegregátumokban történő beavatkozásra, mivel ezeken a területeken jelentkeznek a legnagyobb mértékű társadalmi problémák. A városban, külterületi szegregátumban, Lyukóvölgyben és Lyukóbányán él rossz lakhatási körülmények között a legtöbb alacsony iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelem nélküli személy. Ezeken a területeken a városi átlagot meghaladó a fiatalok aránya (0-14 év), így relatív jelentős a rossz életkörülmények között felnövő gyermekek száma. Ahhoz, hogy a jövőben a most szegregátumokban élők közül mind többjüknek legyen rendszeres jövedelme, aktív szociális munka, illetve az érintetteknek a lehetőségekhez képest az oktatásba, képzési programokba való hatékony bevonása szükséges. Természetesen ezen cél megvalósításához még számos, az érintett területek infrastrukturális hiányosságából (pl. közművek hiánya, alacsony státuszú ingatlanok), illetve adottságából (belterülettől, intézményektől távoli lakóhely) következő nehézséget kell leküzdeni.

Megvalósult komplex telep- és szociális rehabilitációs programok

Az önkormányzat az elmúlt években számos komplex, több szakterületet érintő programot indított az érintett területek megújulására. Ezek közül az alábbi két, a Lyukóvölgyben, illetve az Avas II. ütemben indított program emelendő ki.

Komplex telepprogram a Lyukóvölgyben (TÁMOP 5.3.6.)

A Komplex telepprogram Lyukóvölgy-Gulyakúton valósult meg. Célja alapkompétencia fejlesztő képzés, szakmai képzések (pl. kerti munkás, betanított kőműves és festő, betonozó, informatikai képzés) biztosítása, kiegészítve a folyamatos, settlement típusú szociális

munkával, közösségfejlesztéssel. A program (támogatás) zárásával a Magyar Máltai Szeretetszolgálat működteti a területen a közösségi és szociális ellátásokat, szolgáltatásokat. A projekt különösen sikeres eleme volt a munka és tanulás jellegű tanfolyam keretében a helyi lakosok által kialakított sportpálya, a férfi és női labdarúgó csapatok megszervezése, az asszonyklub, és a sok gyermeket elért fejlesztő foglalkozások sorozata. A program a lyukóvölgyi fejlesztések sorába illeszkedve jelentős mértékben járult hozzá a közösség megerősítéséhez és a további fejlesztések célirányos kidolgozásához. Lyukóvölgyben továbbá a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tanoda jellegű fejlesztési szolgáltatásokat nyújt, baba-mama klubot működtet, táborokat szervez hátrányos helyzetű gyerekeknek, valamint egészségügyi szűrő programokat valósít meg a helyi lakosok, gyerekek és felnőttek számára.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre a jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani, ezt célozza pl. az Önkormányzatnak azon elképzelése, hogy az önkormányzat a jövőben EU támogatással egy korszerű rendelőt épít a Lyukóvölgyben. Ehhez kapcsolódóan az Önkormányzat 2016. évben a Lyukóvölgyben családi mentorhálózat programot indít el. Ennek keretében a területen élő asszonyok közül kerülnek kiválasztásra azon mentorok, akik megfelelő felkészítés után képesek lesznek segítséget nyújtani a területen élő sorstársaiknak az alapvető higiéniai szabályok betartásában, megfelelő életkörülmények kialakításában. A program egészségügyi szakember (védőnő) és szociális koordinátor folyamatos közreműködésével, felügyeletével valósul meg.

Programok az Avasi lakótelepen (ÉMOP szociális célú rehabilitáció)

Több program valósult meg az Avas lakótelepen. Ezek közül kiemelendő a szociális célú városrehabilitációs program keretében megvalósult közösségfejlesztési programok. A területen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Jezsuita Közösség és a Dialóg Egyesület konzorciumi együttműködés keretében működő 'Megújulás – Jelenlét' program, valamint a Dialóg Egyesület egyéb tevékenységei által számos pozitív és folytatandó kezdeményezés indult el az Avas-déli lakótelepen. A programok többségének jellemzője az érintettekkel való párbeszéd, aminek következményeképpen helyben kialakított fejlesztések indulhatnak el. A folyamat része a kisközösségek megerősödése és hálózatosodása, élő közösségi terek kialakítása. A komplex tevékenységek főbb pontjai a TÉRerő program, az Avasi Közösségi Tér létrejötte, a Közösségi Kávézó, illetve a settlement lakások kialakítása. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat avasi játszótere a játéklehetőségen kívül fontos szociális és közösségszervezői funkciót is ellát.

3.2. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A szegregáció mérséklése, illetve megszüntetése általában hosszabb távú folyamat eredménye. A szegregáció mérséklését szolgáló beavatkozások általános célja, hogy a szegregátumok lehatárolásához kapcsolódó definícióhoz illeszkedve az aktív korú és jövedelemmel rendelkezők, ezen belül is különösen az alacsony iskolai végzettségűek (Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők) foglalkoztatásának az elősegítése.

A szegregátumokban való beavatkozást több szakterület összehangolt tevékenysége révén kell biztosítani. ennek kapcsán kiemelt cél a foglalkoztatás, foglalkoztathatóság ösztönzése, képzések nyújtása felnőtt lakosságnak, valamint gyermekközpontú programok megvalósítása, így a korai gyermekkorban a gyermek-nevelés, a gyerekek oktatásának támogatása. Ehhez kapcsolódik a családi mentorszolgálat bevezetésének igénye. Továbbá a beavatkozások sikerességének feltétele a támogató személyek aktív helyszíni jelenléte, illetve a különféle szolgáltatók közti kommunikáció és együttműködés hatékony megszervezése.

A területen élők foglalkoztatásának ösztönzése többféle tevékenység összehangolt és sokszor hosszabb ideig tartó megvalósítását jelenti, amely kellő erőforrások rendelkezésre bocsátása esetén sem járnak mindig eredménnyel. Ugyanis sok esetben alapvetően kell megváltoznia az érintett személyek életviteli, szociális, munkához, feladatokhoz való hozzáállásának, amely komoly erőfeszítéseket igényelnek az egyénektől.

Ahhoz, hogy érdemi változások álljanak be az egyes személyek foglalkoztathatóságában a szociális szolgáltatások nyújtásával, közösség-fejlesztéssel, oktatással, foglalkoztatással, egészségüggyel foglalkozók összehangolt munkája, illetve az érintett szegregátumokban való aktív jelenléte szükséges. A hátrányos helyzetű személyeknek saját sorsuk megváltoztatása érdekében, illetve a társadalmi problémák családon belüli újratermelődési esélyének csökkentése érdekében jelentős plusz erőforrások, döntően személyi kapacitások szükségesek a jelenlegiekhez képest, továbbá megfelelő szabályozással kell keretet adni a közszolgáltatások, állami támogatások igénybe vételéhez. A személyi kapacitások bővítése nemcsak egyszerű létszámbeli többletet, plusztámogató, képző, foglalkoztató munkatársak bevonását jelenti, hanem a programokba bevont támogató személyekkel való foglalkozást, törődést (szupervízió), nagyobb megbecsülést (pl. jövedelem és plusz szabadnapok) is. Ezen többlet kapacitásokat az önkormányzat csak korlátozott mértékben tudja biztosítani (Pl. Máltai Szeretetszolgálat Lyukóvölgyi jelenléte), vagy célzott állami támogatások nyújtása, illetve Európai Unió által finanszírozott projektek (pl. szociális rehabilitáció, foglalkoztatási programok, társadalmi befogadási programok) támogatása szükséges. Az érintett személyek kapcsán tervezett humán erőforrás fejlesztési beavatkozásokra nemcsak a szegregátumokban, hanem az azon kívül élők esetén is szükség van. Ugyanakkor az egyes intézményeknek fokozottan kell figyelni a szegregátumokban élők és különösen az alacsony iskolai végzettségűek támogatására, felzárkóztatási programokba való bevonására.

Az elmúlt években folyamatosan szűntek meg alacsony komfort fokozatú, az egészséges életvitelre nem alkalmas lakások, és az elkövetkező években is várható további szegregátumok megszűnése. Továbbá vannak területek, ahol jövőben csökkenteni lehet a hátrányos helyzetű lakosok arányát komplex felzárkóztatási programok sikeres megvalósításának eredményeként. Egyes alacsony státuszú önkormányzati lakások megújítására is sor kerülhet a jövőben, amelyhez kapcsolódóan a beavatkozásokat intenzív szociális munka kell, hogy kísérje. Ehhez elengedhetetlen az érintett lakosság együttműködése.

Az alábbiakban felsorolt egyes beavatkozások a szegregátumok méretétől, jellegétől függően alkalmasak arra, hogy mérsékeljék a szegregációt, vagy csak a szegregáció oldásához vezessenek. Az egyes beavatkozásokat eltérő a hangsúllyal kell megvalósítani a szegregátumokban, az érintett társadalmi probléma súlyától függően. A korai gyermekkor fejlődésének segítése, illetve az oktatási programok lebonyolítása fokozottan fontos azon szegregátumokban, ahol magas a 14 év alatti gyermekek száma, mint pl. Lyukóbányán, Annabányán, Lyukóvölgyben, Erenyővölgyben, a Vargaoldalon, vagy belterületen az 5. szegregátumban (Bábonyibérc sor).

A foglalkoztatási programokba különösen fontos azon szegregátumokból az érintettek bevonása, ahol magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező és rendszeres jövedelem nélküli személyek száma, mint 5. (Bábonyibérc sor) 6. (Tetemvár), 7. (számozott utcák) 14, (Békeszállótelep) 11. (Puskin u.) szegregátumok.

A fentiekben megfogalmazott célok, illetve általánosan leírt beavatkozások megvalósítását az alábbi főbb eszközökkel lehet elérni:

Korai gyermekfejlődés segítése, oktatásba-képzésbe való bevonás erősítése

Különösen fontos a családok, kiskorúak megszólítása, hogy már korai gyermekkorban csökkentsék a szocializációs folyamatokból következő hátrányokat. A beavatkozások elsősorban azon szegregátumokban fontosak, hol nagy számban és nagy arányban élnek fiatalok. Életkortól, illetve az életkorhoz kapcsolódó intézmény típusoktól függően az alábbi beavatkozásokat célszerű megvalósítani.

- Születés és kisgyermekkor ideje

Cél: Megteremteni a megfelelő életkezdés esélyeit

- Védőnői, illetve roma mentorok támogatásával családok, édesanyák felkészítése a gyermekvállalásra, szülésre, gyereknevelésre, igényes higiéniai szint kialakítására
- Biztos Kezdet házak felállítás és működtetése lehetőség szerint állami támogatás (pl. EFOP) bevonásával a nagyobb létszámú szegregátumokban, különösen Lyukóvölgyben
- Bölcsődei ellátás szervezése kis létszámú szegregátumban, illetve bölcsődei férőhelyek korszerűsítése és bővítése igény szerinti területeken

- Óvodás kor

Cél: Biztosítani az általános iskolába való eljutás esélyeit

- 3 éves kor felett kötelező az óvodáztatás, illetve javasolt a Biztos Kezdet Házak programjainak kiterjesztése iskolás korig (ahol elérhető lesz a szolgáltatás)
- hátrányos helyzetű gyerekeknél a tanulási- és szociális háttérképességbeli hiányok fejlesztése
- Szükség szerint óvodák fejlesztése a magas színvonalú óvodai ellátáshoz való hatékony hozzáférés érdekében

- Általános iskolai oktatás

Cél: Általános iskola elvégzésének ösztönzése, iskolai lemorzsolódás csökkentése.

- Tanoda program (pl. EFOP finanszírozással): az általános iskola által szervezett, az ott dolgozó pedagógusok által felügyelt, az 5-8. évfolyamon tanulók számára délutáni tanulási lehetőséget, valamint előre tervezett délutáni programokat biztosító oktatási programok számának növelése
- Hátrányos helyzetűeket segítő oktatási programok (pl. H₂O, Lépésről lépésre program) széles körű, az érintett iskolákban való alkalmazása: olyan nevelési-oktatási módszer, amely elősegíti a különbözőképpen szocializált, eltérő kulturális háttérrel rendelkező gyermekek együttműködési készségének fejlődését
- Felzárkóztató programok indítása, képesség- és kompetencia fejlesztő szakemberek (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus stb.) biztosítása az oktatási intézményekben, vagy/és a tanodákban
- A művészeteken keresztüli nevelés különösen hatékony mind a tehetséggondozás, mind pedig a hátránykompenzáció területén, ezért támogatásuk fontos cél elsősorban az általános iskolás korosztály tekintetében (pl. Szimfónia zenei program hátrányos helyzetű gyerekek számára)

- Az általános iskolások számára az oktatási intézmények eléréséhez iskolabusz-hálózat kialakításai. (pl. Lyukóbánya és Lyukóvölgy területe)
 - A HHH gyermekek részére „tanulói nyomkövető” rendszer kialakítása, amely a tanulmányi előmenetel során felmerülő problémák korai orvosolására ad lehetőséget
 - Az oktatási programokat az oktatási intézmények bevonásával és együttműködés révén lehet megvalósítani megfelelő állami támogatással
- Középfokú oktatás

Cél: iskolai lemorzsolódás csökkentése, szakmaszerzés, érettségi megszerzésének ösztönzése

- Szakképesítés megszerzése - „Útravaló Ösztöndíjprogram” Út a középiskolába: a diákokat felkészíti érettségire adó intézményben történő továbbtanulásra. Út az érettségihez, amelynek célja a részt vevő tanulók támogatása a középiskola sikeres befejezésében. Út a szakmához, mely a szakiskolai és szakközépiskolai szakképző évfolyamra járó diákok hiányszakmára való beiskolázását ösztönzi
 - Érettségi megszerzése - Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja: minden tanuló (függetlenül családjának szociális helyzetétől, valamint az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől) a társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kell, hogy kapjon. A Programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskolák mellett a kollégiumoknak is.
 - Ösztöndíj programok működtetése, melyek általános iskolától felsőoktatásig elérhetők (MACIKA, Útravaló-MACIKA Ösztöndíjprogram, az Út a középiskolába, az Út az érettségihez program).
- Felsőfokú tanulmányok elvégzése

Cél: felsőoktatásba bejutó hátrányos helyzetűek tanulásának segítése és ösztönzése és hogy pénzügyi okok miatt ne kelljen az oktatásból idő előtt kimaradniuk

- Ösztöndíjak hátrányos helyzetűeknek, felsőoktatásba való bejutás ösztönzése (Ifjúságvédelmi támogatás)
 - Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat: Miskolcon a görög-katolikus Szakkollégium olyan elsősorban cigány származású hallgatók egyetemi tanulmányait segíti, akik a felsőoktatási tanulmányaik mellett vállalják a cigány és magyar identitásra egyként építő tanulmányi, kulturális és közösségi programokban való részvételt. A szakkollégium bevonásával gyakornoki program elindítása a felsőfokú tanulmányaikat eredményesen befejező cigány szakkollégista hallgatók elhelyezkedésének segítése.
- Felnőttképzés

Cél: A hátrányos helyzetű, alacsony iskolázottságú személyek képzése és továbbképzése az elsődleges munkaerőpiacra való integrálásuk elősegítése végett.

- Szocializációs lemaradások fejlesztését célzó kulcsképeség- és kompetenciafejlesztő programok indítása.
- 8 általános iskolai osztály elvégzésnek segítése - „Második esély iskolák” program: iskolai végbonyóítvánnyal, vagy szakképesítéssel nem rendelkező, az oktatási rendszerből kisodródott, vagy a kisodródás veszélyének közelében lévő 16-24 éves fiatalok számára olyan iskola-rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli rugalmas,

személyre szóló megoldás, amely vagy visszavezeti a képzésbe, vagy a sikeres munkavállalás irányába indítja őket

- Digitális Középiskola: esélyegyenlőséget javító program, informatikával támogatott, esti tagozatos gimnáziumi képzés keretében
- Szakképesítés megszerzésének segítése.
- Kompetencia alapú képzési programokban való részvétel (informatika, idegen nyelvismeret)
- Képzési és munka tapasztalatszerzési támogatás nyújtása

Foglalkoztatás ösztönzése

Cél: tartós munkanélküliek, illetve hátrányos helyzetű foglalkoztatási csoportok foglalkoztatásának ösztönzése és foglalkoztathatóságának javítása

Tartós munkanélküliek esetén a tranzit foglalkoztatási jelleg megteremtése, illetve a foglalkoztatás során az ösztönző rendszer kialakítása, mely elősegíti az alábbi típusú munkakörökben való feladatvégzést:

- Támogatott nonprofit munkahely – nincs piaci bevétel
- támogatott piaci bevételt is szerző munkahely
- piaci alapon működő munkahely

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűnek minősülnek a következő csoportok: 25 év alatti fiatalok, 30 év alatti pályakezdő álláskeresők, 50 év felettiek, GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, megváltozott munkaképességű személyek, roma nemzetiséghez tartozó személyek.

Támogatási formák

- Közmunka, különösen olyan munkavégzésbe való bevonás, melyek bevételt termelnek, illetve foglalkoztatás biztosítása társadalmi célú vállalkozások foglalkoztatásán keresztül.
Lehetséges tevékenységi körök:
 - Mezőgazdasági tevékenységek, például
 - zöldségtermesztés, gyümölcs- és bogyógyümölcs termesztése és feldolgozása
 - olajos magvú növények termesztése, olajütő üzemeltetése
 - kisállattenyésztés
 - Építőipari munkák, karbantartások
 - Fafeldolgozás (pl. kerti- és parkbútorok, fajtékok)
 - Kertészeti munkák, zöldfelületek gondozása, dísznövény-termesztés, faiskolai tevékenység folytatása
 - Takarítói munkák
 - Hulladék-kezeléssel kapcsolatos feladatok
 - Egyéb betanított munka

A fentiekhez kapcsolódóan javasolt ösztönözni a háztáji mezőgazdaság újraindítását, ösztönzését.

Foglalkoztatási célú támogatások (bértámogatás és pl. képzéssel egybekötött munkaerőpiaci tapasztalatszerzés) a GINOP és TOP program, így a város területére tervezett foglalkoztatási együttműködés finanszírozásával valósulhatnak meg.

A foglalkoztatási támogatásokhoz kapcsolódóan egyéb munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtása a foglalkoztatásra való felkészítésre. (pl. álláskeresési, pályaválasztás támogatása, mentorálás, személyi felkészítés)

Családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatások nyújtása

Családsegítés támogatása a társadalmi felzárkózást segítő komplex programok tervezése és megvalósítása kapcsán fontos feladat. A családsegítéssel és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos feladatokat a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény látja el. Az intézmény a feladatok ellátásában együttműködik civil szervezetekkel.

- A családsegítésen belül kiemelt feladat a szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A komplex segítségnyújtás magában foglalja az igénybevevő ügyeinek intézésében a szükséges mértékű segítségnyújtást, tájékoztatást, információ szolgáltatást, életvezetési és egyéb tanácsadást, jogi és pszichológiai segítségnyújtást, családgondozást, egyéni és csoportos problémakezelést. A családsegítéshez kapcsolódóan cél a városban a szegregátumokban a családi mentor program beindítása a családi közösségek erősítése érdekében a társadalmi felzárkózást segítő komplex programokhoz kapcsolódva. A mentor program segítséget nyújt az egészségfejlesztés, korai gyerekkor, oktatás, stb területeken is.
- Gyermekjóléti szolgálat/központ a gyermek érdekeit védő személyes szociális szolgáltatást nyújt, amelynek fókuszában a gyermek áll. A szociális munka eszközeinek és módszereinek alkalmazásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének megőrzését, elősegíti a gyermek családban történő nevelkedését, veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységei kapcsán megvalósulhatnak civilekkel együttműködésben szociális célú művészet- és sportpedagógiai programok, tréningek elindításával, hátrányos helyzetű családok és egyének bevonása, a programok hálózatosodása, családi közösségek támogatása.
- Mivel gyakran a hátrányos helyzetű gyerekek azért maradnak ki az ingyenes étkezésből, mert a szülők tájékoztatlanságuk révén nem tudják az igényléseket leadni, ezért szükséges az érintett intézmények (iskolák, családsegítők, civil szervezetek) részéről széles körű tájékoztatás a jogszabályi változásokról, illetve az érintett nyomtatványok könnyű elérhetőségét kell biztosítani (pl. interneten keresztül is)
- A fenti feladatok ellátásához kapcsolódóan a szociális intézményrendszer kapacitásainak bővítése, intézményi korszerűsítések, az intézményrendszerben dolgozók támogatása (pl. szupervízió), kiemelten az alábbi területeken szükséges:
 - Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás
 - Átmeneti otthonok – anyaotthon, családi otthon kapacitás bővítése.

Közösség szervezés

Közösségszervezésnek különös szerepe van a közösségek belső kohéziójának erősítésében, illetve a szabadidő értékes eltöltésének elősegítésében. Ennek kapcsán lehetőség szerint támogatni kell az alábbi tevékenységeket, különösen a komplex felzárkóztató programok részeként.

- Közösségi szociális munka bevezetése. A társadalmi csoportok közötti konfliktuskezelés rendszerének kialakítása, krízisintervenció bevezetése.
- Nagyobb szegregátumokon belül integrált közösségi terek/közösségi házak létrehozása. A szabadidős programok (pl. sportolás) feltételeinek javítása.
- Közösségi programok szervezése – kultúra, sport, hagyományőrzés, környezetvédelem stb. témában
- Közösségfejlesztés/bizalomépítés a lakosság aktív bevonásával. Civil és helyi közösségi kezdeményezések támogatása.
- Szegregátumok fejlődésének nyomon követése (elemzés, hatások előrejelzése, nyomon követése)
- Közösségi befogadást célzó programok széleskörű nyilvánosság biztosítása.

Egészségvédelem, egészségfejlesztés

Az egészségvédelmi beavatkozások célja, hogy javuljon a mélyszegénységben élők egészségügygel, szolgáltatókkal való kapcsolata, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb és kiszámíthatóbb hozzáférése és ehhez kapcsolódóan az egészségügyi infrastruktúra fejlődjön. A beavatkozások révén cél, hogy az érintettek körében javuljanak az egészségügyi és járványügyi mutatók, illetve megteremtődjenek az egészségtudatosabb életmód feltételei. Ezért javasolt az alábbi beavatkozások megvalósítása

- Egészségőr, csecsemő és gyermekgondozó, családi életre felkészítő programok indítása, családi mentor program beindításával
- A mindennapi tisztálkodáshoz szükséges egészséges víz biztosítása a lakott külterületi szegregátumok esetén (pl. a közkutak, tisztálkodási, mosási lehetőségek számának szükség és lehetőség szerinti növelése)
- Komplex egészségügyi állapot felmérése a lakosság körében és helyben biztosított szűrőprogramok szervezése védőnői szolgálat, a szociális ellátórendszer, (civil szervezetek) bevonásával
- Egészségfejlesztő, felvilágosító képzések életmód programok, szervezése, étkezési szokások formálása
- Egészségügyi ellátórendszer és védőnői szolgálat fejlesztése
- Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének és nyilvánosságának a javítása, az egészségügyi ellátás helyben történő biztosítása (pl. egészségügyi központ, orvosi rendelő létrehozása Lyukóvölgyben)

Jelenlét és hálózatosodás, területfelelősi rendszer működtetése

A leszakadó közösségek fejlesztése akkor lehet sikeres, ha a felzárkózási célú beavatkozásoknak a közösség minden rétege tapasztalja az előnyeit. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a beavatkozások pozitív hatásait minden életkorban kell érzékelni, másrészt erősíteni kell

az érintett területek összehangoltabb működését. A nevelési, az egészségügyi, a szociális és a karitatív szolgálatok szinergiájának tudatos rendszere hozhat lényeges előrelépést a felzárkózás területén. Ez kell, hogy kiegészüljön a munkahelyteremtő lehetőségekkel. A feniték eredményes megvalósításához célszerű, ha az adott területeken fokozottan érvényesül a jelenlét, azaz a komplex felzárkóztatási programmal érintett szegregátumokban egy meghatározott, főként szociális támogatással és közösség szervezéssel foglalkozó szereplőhöz tudják kötni az érintettek a változásokért tett erőfeszítéseket. A komplex programok kapcsán szükséges az ott lakók együttműködése a különféle programokban való részvétel érdekében, aminek feltétele a bizalom kialakulása a programok, programszervezők irányába.

Ezt a bizalmat, csak helyszínen tartósnak lévő és a feladatokat átlátó személyek, szervezetek felé tud kialakulni. Így ennek kapcsán különösen fontos, hogy az intenzív beavatkozások által érintett területen érvényesüljön a gazdaszemlélet. Ezen elveket, így a jelenlétet és a gazdaszemléletet kell biztosítani a komplex felzárkóztatási programmal érintett területeken.

A gazdaszemléletű beavatkozás példája a lyukóvölgyi szegregátumra vonatkozó együttműködési megállapodás a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és Miskolc MJV Önkormányzata között (a folyamatos jelenlétet a Szeretetszolgálat biztosítja, de működését az Önkormányzattal szoros együttműködésben végzi). A területeken olyan együttműködést kell kialakítani, amely befogad minden, a területen és ahhoz kapcsolódóan minőségi munkát végezni kívánó szervezetet és egyént, ill. képes ezek tevékenységének összehangolására.

Lakhatási körülmények, lakókörnyezet fejlesztése

Fontos kiemelni, hogy a szegregátumok nem csak jogi kategóriát jelentenek, hanem a társadalom szemszögéből nézve általában leromlott állapotú ingatlanok együttesét is jelentik. Az Önkormányzat a nyomortelep-felszámolási programot a jogi és etikai szabályzók párhuzamos alkalmazásával folytatja, amelynek következményeként a nyomortelepek nem csak jogi értelemben, hanem távlatilag fizikai értelemben is meg fognak szűnni.

Mindaddig, amíg a teljes nyomortelep-felszámolási program be nem fejeződik, szem előtt kell tartani, hogy a lakáskörülmények javítására a program alatt is szükség van.

A szegregátumokban a lakások gyakran alacsony komfort fokozatúak, a legrosszabb lakhatási körülmények azon szegregátumokban vannak, ahol jelentős az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Az antiszegregációs programok részeként a támogatási források függvényében a lakhatási körülmények javítására is sor kerülhet. Ezzel együtt szükséges az érintett családokkal és a résztvevő szervezetekkel való egyeztetetés a beavatkozások elvégzése érdekében, valamint a változtatások hatásának monitorozása. A közüzemi tartozások megelőzése érdekében a szociális bérlakásokat célszerű felszerelni előrefizetős közmű mérőórákkal.

Közbiztonság-megőrzése

A nyugodt, kiegyensúlyozott életvitel feltétele a biztonságos városi- és lakókörnyezet megteremtése és ennek a feltételeinek kialakítása. Így a komplex felzárkóztatási programokhoz kapcsolódóan az alábbiak valósulhatnak meg:

- Polgárőr szolgálat kapacitásaink bővítése és infrastrukturális feltételrendszerének korszerűsítése

- Közösségi tereknél, nagy forgalmú csomópontoknál térfigyelő kamerák kiépítése
- Közbiztonsággal kapcsolatos bemutató programok szervezése, tájékoztatók tartása
- Önkormányzati rendészet fejlesztése

3.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A fentiekben tervezett beavatkozások mindegyike erre vonatkozik, ezen belül is kiemelten az oktatás, képzési, szociális és foglalkoztatási programok megvalósítása.

Szegregációval veszélyeztetett területek

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Vastagon kiemelve szerepelnek azon területek, amelyek csak szegregációval veszélyeztetett területnek számítanak.

Szegregációval veszélyeztetett területek	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
		0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya					
Miskolc összesen*	167 754	13,6	62,1	24,3	11,9	42,1	9,0	76539	6,2
1. szegregátum (Honszerző u. - Erdő sor - névtelen u. - Bánya u.)	89	18,0	53,9	28,1	45,8	68,8	39,6	40	25,0
2. szegregátum (Kőpad u. mindkét oldala)	85	17,6	71,8	10,6	41,0	55,7	34,4	31	38,7
3. szegregátum (Debreceni M. tér és a Bollóalj u. közötti háromszög alakú terület)	60	43,3	55,0	1,7	63,6	63,6	39,4	20	10,0
4. szegregátum (Sajószigeti u. - Vikend telep a Sajórajáró út vonaláig - névtelen u. - Zsigmond V. u.)	136	25,0	61,8	13,2	60,7	81,0	53,6	39	92,3
5. szegregátum (belterületi határ - Galagonyás sor nyugati oldala a Borostyán utcáig)	147	23,1	61,2	15,6	50,0	74,4	38,9	49	57,1
6. szegregátum (Bábonyibérc Új telep mindkét oldala - Bábonyibérc sor - Bábonyibérc Felső sor - Tinódi u. - Feszty Á. u.)	449	31,6	55,2	13,1	50,8	72,6	42,7	130	58,5

Szegregációval veszélyeztetett területek	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
		0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya					
7. szegregátum (belterületi határ - Tetemvár közép sor - Tetemvár alsó sor - Arany J. tér - Laborfalvi R. u. - Temető u. - földút)	445	22,7	67,0	10,3	54,7	71,5	45,6	138	47,1
8. szegregátum (Andrássy u. - Harmadik u. - Fürdő u. - Mányoki Á. u. - Ballagi K. u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - DVTK stadion - Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hetedik u.)	1175	27,7	61,7	10,6	66,2	78,2	54,9	309	84,5
9. szegregátum (Alsószinva u. - Vasgyári út - Ógyár tér - Fürdő u. - Sás u. - Sétány u. - Vasgyári út)	55	20,0	60,0	20,0	33,3	54,5	30,3	21	38,1
10. szegregátum (Topiczer J. u. - Ballagi K. u. - Irma u. - Kabar u.)	101	21,8	61,4	16,8	45,2	62,9	37,1	40	32,5
11. szegregátum (Kabók L. u. - Kalapács u. - Szinva folyó - Vasgyári út)	130	20,8	62,3	16,9	45,7	76,5	40,7	45	46,7
12. szegregátum (Irma u. - Kerpely A. u. - Pléh S. u. - Mester u. - Glanzer M. u.)	77	19,5	66,2	14,3	51,0	58,8	41,2	32	34,4
13. szegregátum (Mester u. - Gózon L. u. - Jászai M. u. - Mester u. - Kabar u.)	74	24,3	60,8	14,9	46,7	60,0	33,3	23	39,1
14. szegregátum (Téglagyári u. - Gózon L. u. -	56	16,1	66,1	17,9	43,2	64,9	37,8	27	51,9

Miskolc ITS

Szegregációval veszélyeztetett területek	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
		0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya					
Örös u. - Técsey F. u. - Jedlik Á. u. - Magyar u.)									
15. szegregátum (Csákány u. - Cinka P. u. - belterületi határ - Verseny u.)	82	20,7	74,4	4,9	63,9	65,6	49,2	21	28,6
16. szegregátum (Örös u. - Puskin u. - Gózon L. u. - vasút - Puskin u. mindkét oldala a Láditelepi útig - vasút - névtelen u. - Gózon L. u. - Kabar u.)	305	23,0	62,6	14,4	52,4	69,1	42,4	109	56,9
17. szegregátum (Várhegy u.északi oldala)	59	18,6	55,9	25,4	60,6	81,8	57,6	36	97,2
18. szegregátum (Gábor Á. u. nyugati oldala)	58	17,2	67,2	15,5	43,6	61,5	41,0	27	25,9
19. szegregátum (Kalló u. - Ernye bán u. - Békeszálló telep - névtelen utca - Csillag u. - Szövő u. - Timár M. u.)	239	28,5	63,6	7,9	61,8	79,6	55,3	67	65,7
20. szegregátum (Dobó I. u. - Barcsay Á. u. - Szövő u. - Bercsényi M. u.)	117	16,2	67,5	16,2	43,0	68,4	30,4	40	32,5
21. szegregátum (Gyár u. - Domb u. - Avasalja u. - Nagyavas alsó sor - lakott terület határa - Nagy-Avas felső sor - Nagy Avas csonka sor - Teleki sor - Danyi völgy - Tóth sor - Damjanich J. u. meghosszabbított vonala)	227	29,5	62,6	7,9	57,0	69,0	47,9	69	60,9

Miskolc ITS

Szegregációval veszélyeztetett területek	Lakónépeség száma	Lakónépességben belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
		0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya					
22. szegregátum (Kis - Hunyad u. páratlan oldala - Dayka G. u. - Hunyadi J. u. - Ilona u.)	312	22,1	60,3	17,6	47,9	65,4	38,8	146	47,3
23. szegregátum (Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.)	145	25,5	63,4	11,0	72,8	80,4	58,7	37	91,9
24. szegregátum (Szeles u. - Hatvanötösök útja - Szendrei J. u. - Búza tér - Zsolcai kapu - Búza tér)	259	22,8	61,0	16,2	44,3	72,8	38,0	100	58,0
25. szegregátum (Kruspér I. u. - Vásártéri u. - József A. u. - Besenyői u.)	163	16,6	65,6	17,8	51,4	73,8	44,9	68	23,5
26. szegregátum (József A. u. - Szondy Gy. u. - Tüzér u. - Buzogány u.)	275	28,4	62,5	9,1	60,5	67,4	49,4	74	31,1
27. szegregátum (Hadirokkantak útja - Lenke u. - Vörösmarty M. u. - Gizella u. - Bors vezér u. - Sarolta u.)	219	28,8	56,2	15,1	56,9	68,3	48,8	89	42,7
Annabánya (Külterület)	196	36,2	56,6	7,1	57,7	73,9	46,8	48	83,3
Bodótető (Külterület)	64	31,3	53,1	15,6	47,1	73,5	47,1	27	88,9
Bábonyibérc (Külterület)	118	23,7	62,7	13,6	43,2	74,3	35,1	51	90,2
Csermőke (Külterület)	144	29,9	62,5	7,6	40,0	75,6	37,8	58	70,7

Miskolc ITS

Szegregációval veszélyeztetett területek	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül			Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya
		0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya					
Dimitrovhegy (Külterület)	133	34,6	52,6	12,8	35,7	72,9	32,9	72	58,3
Erenyövölgy (Külterület)	410	32,9	54,1	12,9	40,5	76,1	36,9	158	53,8
Kiskőbánya (Külterület)	54	20,4	59,3	20,4	43,8	53,1	31,3	24	54,2
Középruzsin (Külterület)	207	24,6	64,3	11,1	37,6	57,1	31,6	78	37,2
Lyukóbánya (Külterület)	767	40,4	51,5	8,1	78,0	77,5	64,8	151	83,4
Lyukóvölgy (Külterület)	1714	34,2	57,0	8,8	61,9	76,0	52,4	464	65,5
Muszkástelep (Külterület)	132	25,0	68,2	6,8	52,2	67,8	38,9	35	65,7
Vargaoldal (Külterület)	52	32,7	63,5	3,8	45,5	72,7	39,4	18	77,8
Ózugró (Külterület)	191	25,7	59,2	15,2	50,4	69,0	43,4	70	57,1

A 10.-es és a 13-es területek korábban szegregált területek voltak, csak a mutató változásával jött létre a terület.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

A város fejlesztési stratégia célrendszere nyolc országos program célrendszerébe illeszkedik.

4.1.1. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai céljai az OTFK céljaival összhangban vannak (18. táblázat).

18. táblázat: OTFK illeszkedése Miskolc ITS stratégiai céljaival

ITS stratégiai céljai OTFK átfogó céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.3
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom.		C2.1, C2.2, C2.3	C3.3		C5.3, C5.4
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.	C1.4	C2.3		C4.3, C4.1	

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

Az OTFK az átfogó célok mellett 7 a szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célt is megfogalmaz, melyek összhangja a stratégia célrendszerével összhangban van (19. táblázat).

19. táblázat: ITS célok és operatív célok, valamint az OTFK célrendszere közötti kapcsolat

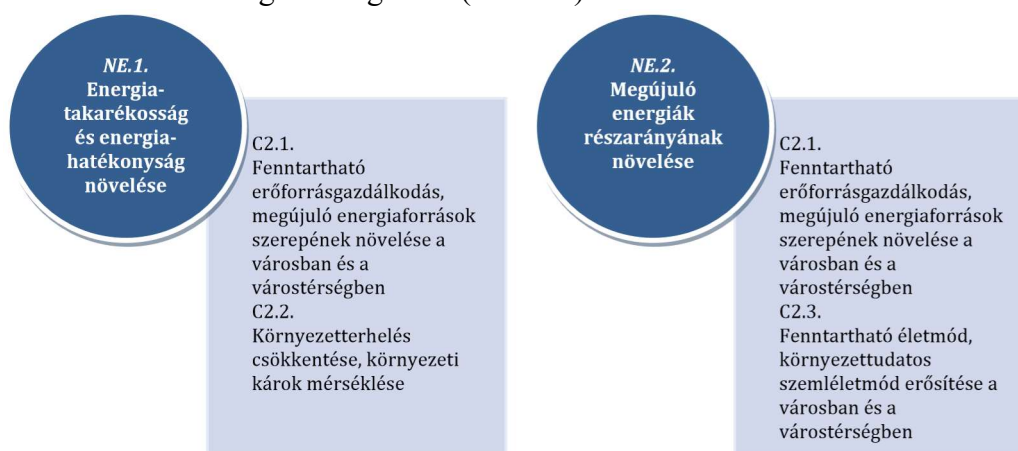
ITS stratégiai céljai OTFK szakpolitikákban érvényesítendő specifikus céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitáció- ja	Életminőség javítása, humán po- tenciál fej- lesztése	Épített kör- nyezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmonijának megte- remlése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
Versenyképes, innovatív gazdaság.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság.		C2.2, C2.3			C5.3, C5.4
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás.		C2.3		C4.1	C5.2
Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I.	C1.1		C3.1, C3.2		
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom.			C3.3		C5.3, C5.4
Jó állam: szolgáltató állam és biztonság.	C1.4			C4.2	C5.1
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

4.1.2. Illeszkedés a Nemzeti Energiastratégia 2030 célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának operatív céljai az alábbiak szerint illeszkedik a Nemzeti Energiastratégiához (34. ábra).

34. ÁBRA: NEMZETI ENERGIASZTRATÉGIA CÉLJAINAK ÉS MISKOLC ITS OPERTAV CÉLJAINAK ILLESZKEDÉSE

Forrás: saját szerkesztés

4.1.3. Illeszkedés a Wekerle Terv célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának operatív céljai az alábbiak szerint illeszkedik a Wekerle Terv célrendszeréhez (35. ábra).

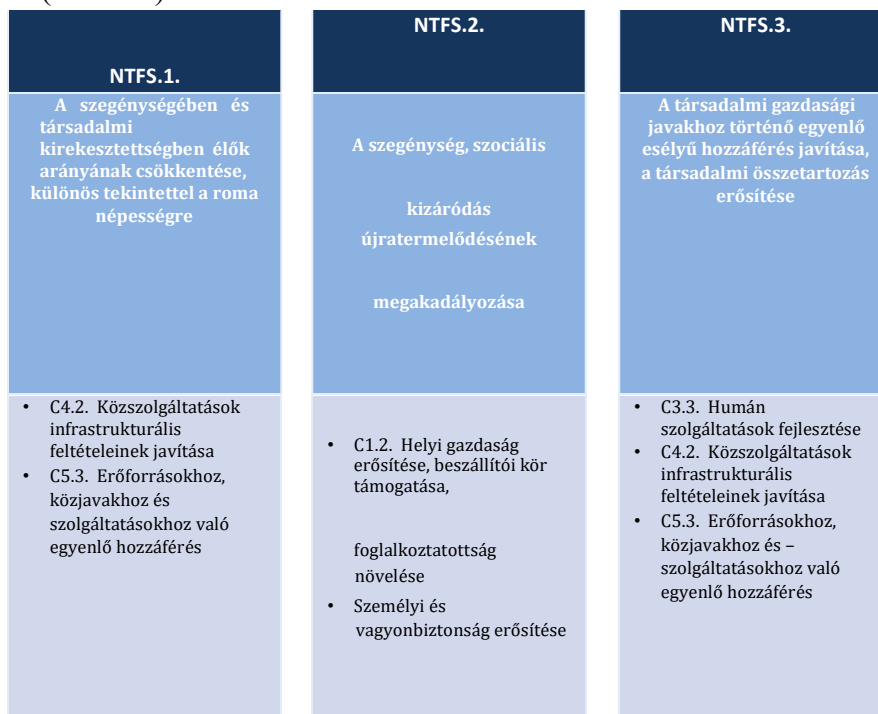

35. ÁBRA: WEKERLE TERV CÉLJAI ÉS AZ ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI ÖSSZHANG

Forrás: saját szerkesztés

4.1.4. Illeszkedés a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak az NTFS céljaihoz (36. ábra).

36. ÁBRA: AZ NFTS CÉLJAI ÉS A MISKOLC ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

4.1.5. Illeszkedés a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 mindhárom stratégiai céljához kapcsolódik (37. ábra).

NKP.1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	NKP.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	NKP.3. Az erőforrás-takarékosság és a hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése
<ul style="list-style-type: none"> • C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben • C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése 	<ul style="list-style-type: none"> • C2.3. Fenntartható életmód, környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben • C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás • C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem <p>hatékonyságának növelés, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben • C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megteremtése • C1.2. Helyi gazdaság erősítése; beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése

37. ÁBRA: A NKP CÉLJAI ÉS MISKOLC ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

4.1.6. Illeszkedés a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia célkitűzéseire

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS) 11 prioritást azonosít; ezek kapcsolatát az átfogó és operatív célokkal a 20. táblázat szemlélteti.

20. táblázat: ITS operatív céljai és az NFFS céljai közötti kapcsolat

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
NFFS célja					
Fenntartható népesedési politika kialakítása.		C2.3			C5.1, C5.4
Az egészségi állapot javítása.		C2.3			
Társadalmi kohézió és a foglalkoztatás javítása.	C1.1, C1.2, C1.3				C5.4
Természeti értékek védelme.		C2.1, C2.2, C2.3			
Klímaváltozás elleni küzdelem.					C5.2
Fenntartható vízgazdálkodás.		C2.1			
Versenyképesség fenntartható erősítése.	C1.1		C3.1		
Fenntartható termelési eljárások és fogyasztói szokások erősítése.	C1.1, C1.2	C2.1			
Energiagazdálkodás átalakítása.		C2.1			

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
teremtése					
Fenntartható mobilitás és térszerkezet kialakítása.				C4.1, C4.3	
Gazdasági szabályozás eszközeinek a fenntarthatóság	C1.4		szolgáltatába való állítása		

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia prioritásaihoz illeszkednek.

4.1.7. Illeszkedés a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak a Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS) társadalmi céljaihoz (21. táblázat).

21. táblázat: Az NKS és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS céljai NKS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohé- zió erősítése
Környezetre gyakorolt hatások javulása.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.3	
Egészség és vagyonbiz- tonság javulása.		C2.2, C2.3			C5.1
Gazdasági növekedés elősegítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1			
Foglalkoztatás javulása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Lakosság jólétének ja- vulása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.3, C5.4
Területi egyenlőtlen- ségek mérséklése.				C4.1	C5.3, C5.4
Társadalmi igazságos- ság, méltányosság javu- lása.					C5.3, C5.4
Nemzetközi kapcsola- tok erősítése.	C1.1		C3.1		

Forrás: saját szerkesztés

4.1.8. Illeszkedés a Széchenyi 2020 Operatív Program célrendszerével

A célokat azon operatív programok céljaival vizsgáltuk, melyek Miskolc Megyei Jogú Város és a városban tevékenykedő szervezetek szempontjából jelentőséggel bírnak, ezek a:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program,
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program,
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program,
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program,
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program.

a) Illeszkedés a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) célkitűzéseire

22. táblázat: GINOP és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

<div style="text-align: right;">ITS</div> <div style="text-align: left;">GINOP prioritás tengelyei és intézkedései</div>	Gazdasági po- tenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környe- zet fejlesztése, az épített és a természeti kör- nyezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése					
A gazdaság fenntartható növekedése szempontjából kiemelt jelentőségű ágazatok fejlesztése, versenyképességük fokozása.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
A KKV-k üzleti infrastruktúráis háttérének fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
Hálózati gazdaság fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3				
Új munkahelyek teremtését eredményező beruházások támogatása.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
Tudásgazdaság fejlesztése					
A vállalkozások K+F+I beruházásainak előmozdítása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Stratégiai K+F+I együttműködések és kezdeményezések.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Kutatási kiválósági központok, ill. innovációs intézményi kapacitások minőségi fejlesztése.			C3.1, C3.2		
Infokommunikációs fejlesztések					
A versenyképes IKT szektor fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		

ITS GINOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági po- tenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környe- zet fejlesztése, az épített és a természeti kör- nyezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
A digitális gazdaság fej- lődésének előmozdítása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Az elektronikus közigaz- gatás és kiemelt közszol- gáltatások infokommuni- kációs fejlesztései.			C3.2	C4.2, C4.3	C5.3
Az infokommunikációs ismeretek, készségek fej- lesztése.	C1.1		C3.1, C3.3		
A szélessávú infrastruk- túra és hálózatok fejlesz- tése.	C1.1		C3.1, C3.3		
Innovatív és kreatív szolgáltatások, kiemelt vonzerők, termékek és hálózatok fejlesztése					
Az innovatív és kreatív turisztikai termékek és szolgáltatások fejleszté- se.	C1.2		C3.2		
Az életminőséget javító, személyre szabott szol- gáltatások, termékek fej- lesztése.	C1.2	C2.3	C3.2		C5.4
Kiemelt vonzerők, ter- mékek és a kapcsolódó európai hálózatok fej- lesztése.	C1.2	C2.3	C3.2		C5.4
Versenyképes szakmai és TDM intézményrendszer		C2.3			C5.4
Kiemelt növekedési zónák és speciális területek célzott gazdaságfejlesztési programjai					
Az országosan kiemelt funkcionális térségek.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
A speciális térségek (nö- vekedési zónák, gazdasá- gilag hátrányos helyzetű zónák) és az alternatív és közösségi gazdaság köz- ponti fejlesztéseinek a biztosítása.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése (ESZA)					
A munkaerő-piaci belé- pés segítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
Befogadó munkaerő-piac és a szociális gazdaság ösztönzése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
A szakképzés és felnőtt- képzés fejlesztése, a duá- lis képzés elterjesztése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.3		C5.1, C5.4

GINOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
A fiatalok munkába állásának segítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése					
Pénzügyi közvetítési rendszer fejlesztése.	C1.2, C1.3		C3.1		
KKV-k számára kialakított és az innovációt elősegítő speciális pénzügyi eszközök elérhetővé tétele.	C1.1		C3.1		

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

b) Illeszkedés a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) célkitűzéseire

A TOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (23. táblázat).

23. táblázat: TOP és az ITS közötti operatív célok

TOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS Gazdasági poten- ciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet har- monijának meg- teremtése	Biztonság, esélyterem- tés, szociális kohézió erő- sítése
Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében					
Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Térségi kísérleti fejlesztések.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Megyei alternatív befektetés- és beruházás-ösztönzés, projekt előkészítés, marketing.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása, a szolgáltatások fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3

ITS TOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági poten- ciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet harmóniájának meg- teremtése	Biztonság, esélyterem- tés, szociális kohézió erő- sítése
Befektetők és lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása					
Települési környezet in- tegrált és környezettuda- tos megújítása.	C1.3	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Belterületen fekvő bar- namezős területek reha- bilitációja.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Kisléptékű települési környezetvédelmi infra- struktúra-fejlesztések.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken					
Alacsony szén-dioxid- kibocsátást célzó straté- giák támogatása.		C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Kisléptékű közlekedési fejlesztések.		C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	
Önkormányzati infra- struktúra és az önkor- mányzati bérlakásokban az energiahatékonyság növelése, a megújuló energia felhasználás tá- mogatása.	C1.4	C2.1		C4.2	C5.3
Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál ki- aknázására épülő kom- plex fejlesztési progra- mok.		C2.1		C4.1	
A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése					
Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infra- strukturális fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3
A szociális alapszolgál- tatások infrastruktúrájá- nak bővítése, fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3
Térségi és helyi köz- szolgáltatási és közigaz- gatási infrastruktúra- fejlesztés.	C1.4		C3.3.	C4.2	C5.3
Szegénység és szegregá- ció által sújtott, lerom- lott városrészek reha- bilitációja.			C3.3	C4.1	C5.1, C5.3, C5.4

ITS Épített környezet Természeti környezet Életminőség Biztonság, fejlesztése, az építéshelyteremtése	Gazdasági potenciál növelése		Épített és a természeti környezet rült környezet rehabilitációja		Épített és a természeti környezet megővése, sértés, sahumán	
	Gazdasági potenciál növelése		Épített és a természeti környezet rült környezet rehabilitációja		Épített és a természeti környezet megővése, sértés, sahumán	
Épített környezet Természeti környezet Életminőség Biztonság, fejlesztése, az építéshelyteremtése	Gazdasági potenciál növelése		Épített és a természeti környezet rült környezet rehabilitációja		Épített és a természeti környezet megővése, sértés, sahumán	
Épített környezet Természeti környezet Életminőség Biztonság, fejlesztése, az építéshelyteremtése	Gazdasági potenciál növelése		Épített és a természeti környezet rült környezet rehabilitációja		Épített és a természeti környezet megővése, sértés, sahumán	
Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)						
Közösségi szinten irányított helyi gazdaság- Helyi kapcsolódó közös- ségi terek és szolgáltatá-	C1.2	C3.1, C3.2	C5.4 fejlesztés.			
Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, intézkedések között	C3.2	C4.1	C5.4	sok fejlesztése.		

Forrás: saját szerkesztés

c) Illeszkedés az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program célkitűzéseire

Az EFOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (24. táblázat).

24. táblázat: EFOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

EFOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült kör- nyezet re- habilitáció- ja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített kör- nyezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájá- nak megte- remtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén						
A szegénység és hátrányos helyzetek átöröklésének megakadályozása.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3	C4.2	C5.3, C5.4	
Minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése.	C1.4		C3.2, C3.3	C4.2, C4.3	C5.3, C5.4	
Területi leszakadási folyamatok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4	
Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése.	C1.2	C2.2, C2.3	C3.2	C4.2	C5.4	
Befogadó társadalom						
Foglalkoztathatóság fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1	
Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése.	C1.2	C2.2, C2.3	C3.2	C4.2	C5.4	
A szegénység, és hátrányos helyzetek átöröklésének megakadályozása.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3	C4.2	C5.3, C5.4	

ITS EFOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült kör- nyezet re- habilitáció- ja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített kör- nyezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájá- nak megte- remtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Területi leszakadási folyama- tok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Egészségtudatosság növelése és egészségfejlesztés.		C2.3	C3.3.		C5.2
Jobb minőségű közszolgálda- tások nyújtása mindenkinek.	C1.4		C3.3	C4.2, C4.3	C5.3
Munkaerő-piaci integráció erősítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3		C5.4
Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében					
Minőségi közszolgáltatások- hoz való hozzáférés infra- strukturális fejlesztése a gyar- apodó tudástőke érdekében.	C1.4		C3.3	C4.2, C4.3	C5.3
Gyarapodó tudástőke					
Köznevelés eredményességé- nek és hatékonyságának növe- lése.		C2.3	C3.3	C4.2	
Felsőfokú végzettséggel ren- delkezők számának növelése.	C1.1		C3.1		
Kutatás, innováció és intelli- gens szakosodás növelése a humán területeken.	C1.1, C1.3		C3.1, C3.2		
Jó állam					
A közigazgatás hatékonysá- gának fokozása.			C3.2	C4.2	C5.3
Igazságügy korszerűsítése.					
Helyi stratégiák végrehajtása, társadalmi innováció és transznacionális együttműködés					
Területi leszakadási folyama- tok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
A Befogadó társadalom és a Gyarapodó tudástőke megúj- ulási képességének növelése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2	C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Technikai segítségnyújtás					
Az Operatív Program művele- teinek megvalósítása.					

Jelmagyarázat: **Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között**, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai az EFOP céljaihoz illeszkednek.

d) Illeszkedés a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) célkitűzéseihez

A KEHOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (25. táblázat).

25. táblázat: KEHOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

KEHOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, az alkalmazkodóképesség javítása						
Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése.			C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Felszíni vízkészletek megőrzése.			C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Árvizek kártételei elleni védekezés fejlesztése.			C2.2			C5.2
Erőforrás felhasználás hatékonyságának fokozása						
A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése.	C1.3		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	
A megújuló energiaforrások alkalmazására irányuló beruházások finanszírozáshoz való hozzájutás.	C1.2, C1.3		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	
A villamos energia-rendszer alkalmassá tétele a megújuló, energiahatékonysági és kibocsátás-csökkentési célokra.			C2.1		C4.1	
Az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás növelése.	C1.2, C1.3		C2.1		C4.1	
Az energiahatékonysági fejlesztések finanszírozáshoz való hozzáférés javítása.	C1.2, C1.3		C2.1		C4.1	
Az energiatudatosság növelése.			C2.3		C4.1	

KEHOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Szennyezések és terhelések megelőzése és mérséklése						
Szennyezett területek kármentesítése.		C1.3	C2.2.		C4.1	C5.2
Hulladékgazdálkodással kapcsolatos irányelvek végrehajtásának elősegítése.			C2.1, C2.2, C2.3			
A szennyvizek okozta környezetterhelések csökkentése, megelőzése.			C2.2			C5.2
Egészséges, fenntartható környezet biztosítása						
Ivóvízminőség javítása uniós és hazai határértékek teljesítése, a vízi közmű rendszerek hatékonyabb működtetése.		C1.3	C2.2			C5.2
A védett ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása.			C2.1		C4.1	C5.2
A természetvédelem infrastrukturális feltételeinek javítása.			C2.1		C4.1	C5.2
Natura 2000 hálózat és a közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok ismertségének javítása.			C2.3			

Jelmagyarázat: **Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között**, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrása: saját szerkesztés

e) Illeszkedés az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program célkitűzéseire

Az IKOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (26. táblázat).

26. táblázat: IKOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

IKOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Közúti közlekedésbiztonság.		C1.3	C2.2		C4.3	
Forgalomszervezés, parkolási rendszerek, és utas szolgáltatások fejlesztése.		C1.1	C2.2		C4.2, C4.3	
Vasúti sebességkorlátozások felszámolásával az utazási idő javítása.			C2.2		C4.2, C4.3	
Vasút-villamosítással a vontatási költségek csökkentése, az energiahatékonyság javítása.			C2.2		C4.2, C4.3	
Elővárosi/ingázó közlekedés feltételeinek javítása.		C1.2	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3
Kötőtpályás városi közlekedésfejlesztések.		C1.2	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3
Intermodalitás javítása, különösen az igényvezérelt közlekedés fejlesztésével.		C1.1, C1.23	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

4.2. Belső összefüggések

Az ITS helyzetértékelő fejezetében azonosított problémákra a stratégiai és operatív célok a 27. táblázatban megjelöltek szerint ad választ.

27. táblázat: Problémák és az ITS kapcsolata

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Térszerkezeti problémák					
Gazdasági struktúraváltásból eredő pozícióvesztés (a többi régió központozó viszonyítva).	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1	C3.1		
Miskolc és agglomerációjának túlsúlya a régióban, a közszol- gáltatások megosztásának ne- hézségei.			C3.3	C4.2	C5.3
Rehabilitációra szoruló terüle- tek száma.				C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Társadalmi, demográfiai problémák					
Hosszú idő óta tartó népesség- fogyás.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Előregedő népesség, csökken a gyermekkorúak aránya.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Negatív vándorlási különbözet.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Alacsony szintű foglalkozta- tottság, munkanélküliség.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
A rendszeres munkajövede- lemmel nem rendelkezők ará- nya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül magas.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
Magas a gazdaságilag inaktív fiatalok és nyugdíj előtt állók aránya.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
Magas a nyilvántartott álláske- resők körében az egy éven túl nyilvántartottak aránya.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
A felnőttképzés a 8 osztály el nem végzettek esetében ala- acsony hatékonyságú.	C1.2		C3.3	C4.2	
Az egykori szocialista nagyvál- lalatok környezetében szegregált lakóterületek alakul- tak ki.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1	C4.1	C5.2, C5.4
A legnépesebb korcsoportot a nyugdíj előtt állók alkotják.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4

Problémák	ITS céljai	Természeti		Épített környezet	
		Gazdasági potenciál növelése	rehabilitációja	fejlesztése	Életminőfejlesztése, az épí- Biztonság, esély- környezet ség javítatott és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti környezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése
teremtése					
A foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya magas.	C1.1, C1.2, C1.3			C3.1	C5.4
A felsőfokú végzettségűek arányának növekedése elmarad az országos átlagtól.	C1.1, C1.2, C1.3			C3.1	C5.4
Csökkent a relatív biztonságérzet.	C1.1, C1.2, C1.3			C3.1	C4.1 C5.1, C5.3, C5.4
Humán infrastruktúra problémái					
Növekvő esetszám a járóbeteg szakellátásban.			C2.3	C3.3	C4.2
Lakosság romló egészségi állapota.			C2.3	C3.3	C4.2
Országos átlagot meghaladó csecsemőhalandóság.				C3.3	C4.2 C5.1, C5.3, C5.4
Egyenlőtlen színvonalú oktatási infrastruktúra.				C3.3	C4.2
Csökkenő hallgatói létszám a Miskolci Egyetemen.	C1.1, C1.2			C3.1	
Közösségi intézmények felújításra szorulnak.				C3.3	C4.2 C5.3, C5.4
Szociális bérlakások közel negyede nem összkomfortos.					C4.1 C5.3, C5.4
Magas a díjhátralékkal rendelkező lakosok száma.					C5.1, C5.4
Szegregált lakóterületek.					C4.1 C5.1, C5.3, C5.4
Egészségügyi szűrőprogramokon résztvevők alacsony aránya.				C3.3	C4.2
Gyermekeket veszélyeztető körülmények területileg koncentráldott.					C4.1 C5.1, C5.3, C5.4
Védelembe vett gyermekek száma megötszöröződött 5 év alatt.					C5.1, C5.3, C5.4
Hétfélig gyermekétkeztetés nem biztosított.				C3.3	C5.3, C5.4
Óvodáskorú gyermekek 22%-a nem jár óvodába.				C3.3	C5.3, C5.4
Gyermekek 4%-a nem végzi el a 8 osztályt a tankötelezettség időszaka alatt.			117	C3.3	C5.3, C5.4
Az iskolák integrált oktatási színvonala különböző.				C3.3	C5.3, C5.4
Egyszülős családban élő gyermekek aránya nő.					C5.3, C5.4
A nők körében magasabb a gazdaságilag inaktívak aránya.	C1.2				C5.4
Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők között 2,5-				C3.3	C5.3, C5.4

<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%; text-align: center;"> Természeti Gazdasági potenciál növelése </div> <div style="width: 30%; text-align: center;"> rehabilitációja fejlesztése </div> <div style="width: 30%; text-align: center;"> Épített környezet Életminőfejlesztése, az épi- Biztonság, esély- környezet ség javítatott és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti környezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése </div> </div>	ITS céljai					
	Problémák				teremtése	
	Fogyatékkal élők számos közlekedési akadállyal találkoznak.				C4.3	C5.3, C5.4
	Szociális alapszolgáltatások kapacitása alacsony a fogyatékkal élők esetében.			C3.3		C5.3, C5.4
	Alacsonyabb iskolázottságú családok gyermekvállalási készsége nagyobb.			C3.3		C5.3, C5.4
	Középszintű oktatásban koncentráló szerepvállalás a környező települések feladatellátásának rovására.			C3.3, C4.3		
	Növekvő egészségügyi esetszám a lakosság előregedése és az egészségi állapot romlása miatt.		C2.3	C3.3	C4.2	C5.1, C5.3, C5.4
	Roma lakosság többsége alacsony iskolai végzettségű.			C3.3		C5.3, C5.4
	Fokozódó társadalmi szegregáció.			C3.3		C5.1, C5.3, C5.4
	Védelembe vett gyermekek száma nő.			C3.3		C5.1, C5.3, C5.4
	Konzerválódó társadalmi lemaradás a HHH gyermekek esetében.			C3.3		C5.3, C5.4
Gazdasági problémák						
	Miskolc PR megítélése.	C1.4			C4.1	C5.1, C5.4
	A gazdasági-pénzügyi válság Miskolcot és térségét arányában súlyosabban érintette.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1	C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
	Gazdaság átlagos hozzáadott érték elmarad az országos átlagtól	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
	Ipari termelés aránya alacsony.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
	A miskolci vállalkozások alulreprezentáltak országos TOP 500-ban.	C1.1, C1.3		C3.1		
	Megyei TOP 50 vállalat közül (hozzáadott érték alapján) 14 miskolci székhelyű.	C1.1, C1.3	118	C3.1		
	Közúti-vasúti közlekedés összekapcsolása megoldatlan.				C4.1, C4.3	
	K+F fejlesztő helyek számának mérsékelt növekedése.	C1.1, C1.4		C3.1		
	Pangó ingatlanpiac, ingatlan áresés.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.1
	Magas kiskereskedelmi türesedési mutató.	C1.2, C1.4				

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti		Épített környezet	
		rehabilitációja	fejlesztése	Életminőfejlesztése, az épí- Biztonság, esély- környezet ség javítatott és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti környezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése	
Problémák					teremtése
Településüzemeltetési problémák					
Az önkormányzati tulajdonú bérlakások 19%-a lakhatásra nem alkalmas.				C4.1	C5.1, C5.4
Az iparüzési és idegenforgalmi adó visszaesése.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Táji és természeti problémák					
Korábbi ipari termelés tájsebei.		C2.2		C4.1	C5.2
A téli időszakban gyakoriak az inverziós időszakok.		C2.2		C4.1	C5.2
Magas az illegális hulladéklerakatok száma.		C2.2		C4.1	C5.2
Lakóterületeken és a bevásárló központok környékén kicsi az aktív zöldfelület nagysága.		C2.3		C4.1	
A Szinva völgy és belváros széljárása gyenge, a völgy levegőcseréje lassú.		C2.2		C4.1	
A város parkjai elhasználdottak.		C2.3		C4.1	
Védett természeti értékek kezelési forrásai korlátozottak.		C2.2, C2.3		C4.1	
Zártkerti övezetek ellenőrizetlen „belakása”.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	C5.1
A növekvő forgalom a környezet terhelését is növeli.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	
Védett természeti értékek sérülése.				C4.1	C5.2
Burkolt felületek növekedése gyorsíthatja a vízlefolyást (ár- víz, ill. szárazság).				C4.1	C5.2
Az infrastrukturális fejlesztések miatt nő a nyílt talaj felszín kiporzása.				C4.1	C5.2
Épített környezet problémái					
Jelentős barnamezős területek.	C1.1, C1.2, C1.3			C4.1	C5.2
Nagy kiterjedésű szegregált területek.			C3.3	C4.1, C4.2	C5.1, C5.3, C5.4
Zöldterületek intenzív használata megoldatlan.	C1.4			C4.1	
Hiányos városrészi kapcsolatok, zárványterületek.	C1.4			C4.1, C4.3	

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti		Épített környezet Életminőfejlesztése, az épi- Biztonság, esély- könyezet ség javítátt és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti könyezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése	
		rehabilitációja	fejlesztése		
Problémák				teremtése	
Tulajdonviszonyok gátolhatják a fejlesztéseket.	C1.4			C4.1	
Közlekedéssel kapcsolatos problémák					
A város belső területein forgalmi torlódások, dugók a csúcsidőszakokban.		C2.2		C4.1, C4.3	
Komlóstető, Miskolctapolca összekötő út állapota.				C4.1, C4.3	
Fix időtervű forgalomirányítás hiánya.			C3.2	C4.3	
A helyi közösségi közlekedés az alacsony laksűrűségű és az agglomerációs területek lefedését nem tudja megfelelő színvonalon megoldani.				C4.1, C4.3	
Csúcsidőben a nagy forgalmat bonyolító viszonylatokban jelentős a zsúfoltság.			C3.2	C4.1, C4.3	
Közösségi közlekedési eszközök megállói több helyen nincsenek összehangolva.				C4.1, C4.3	
Statikus utastájékoztatói rendszer.			C3.2	C4.3	
Közösségi közlekedési gépjárműpark átlagos életkora magas.		C2.2		C4.3,	
Lakóövezeti parkolási kapacitás szűkös.				C4.1, C4.3	
A motorizáltság növekedésével az úthálózati kapacitásproblémák akuttá válhatnak.		C2.2		C4.1, C4.3	
Településüzemeltetési szolgáltatások problémái					
Városi buszok környezetszennyező hatása magas.		C2.2		C4.3	C5.2
Önkormányzati lakásállomány komfortfokozata alacsony.				C4.1	C5.1
Városi úthálózat minősége és kiépítettsége nem megfelelő.				C4.1	
Felszín alatti parkolás gazdaságossága alacsony.		C2.2		C4.1	
Megújuló energia hányad növekedése a hagyományos hőszolgáltatás fedezeti pontját veszélyezteti.		C2.1, C2.2			
		120			
Magas a helyi közlekedés díja.		C2.1	C3.2		
Amortizálódó önkormányzati épületállomány.				C4.1	
Ivóvízhálózatba bekötött laká-				C4.1	C5.3

ITS céljai	Természeti	Gazdasági potenciál növelése	Épített környezet Életminőfejlesztése, az épi- Biztonság, esély- környezet ség javítátt és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti környezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése		
			rehabilitációja	fejlesztése	teremtése
Problémák					
Közvilágítási hálózat eszköz nyilvántartása pontatlan, hiányos.				C4.1	
Szennyezőbb fűtési módok aránya nő.		C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Táv hőtermelés kapacitása meghaladja a csúcst igényt (magasabb költség szint).		C2.1, C2.2, C2.3			
Geotermikus beruházás rontja a táv hőtermelő erőművek kapacitáskihasználtságát.		C2.1, C2.2, C2.3			
Közüntézmények földgáztüzelésű kazánjai jórészt amortizálódott.		C2.1, C2.2, C2.3			
Energiahordozók árának növekedésével a környezetszennyezőbb energetikai megoldások aránya nő.		C2.1, C2.2, C2.3			
Környezetvédelem problémái					
Talajok minőségét a szabálytalanul elhelyezett hulladékok veszélyeztetik.		C2.2			C5.2
Zöldmezős beruházások jelentős területfoglalással járnak.		C2.2		C4.1	C5.2
Korábbi ipari telephelyek általában szennyezettek, az ezzel kapcsolatos információk hiányoznak.		C2.2		C4.1	C5.2
Közüterületi talajok nehézfém tartalma viszonylag magas.		C2.2		C4.1	C5.2
Zártkertes övezetekben eredő patakok medre feliszapolódott, szemetes.		C2.2		C4.1	C5.2
A Hámori tó feliszapolódott.		C2.2		C4.1	C5.2
Közümunális tüzelés emissziója fűtési idényben magas.		C2.1, C2.2			
Lokálisan az egészségügyi határértéket meghaladó szennyezőanyag koncentráció alakul ki.		C2.2		C4.3	C5.2
Szállópor szennyezettség az év egyharmadában meghaladja a határértéket.		C2.2		C4.3	C5.2
Közüúti közlekedésből eredő határérték feletti zajterhelés.		C2.2		C4.3	C5.2
Illegálisan elhelyezett szemét aránya nő.		C2.2, C2.3			C5.2
Miskolc közüigazgatási területe					

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti		Épített környezet Életminőfejlesztése, az épi- Biztonság, esély- környezet ség javítátt és a természe- teremtés, szociá- megóvása, sé- sa, humán ti környezet har- lis kohézió erő- rült környezet potenciál móniájának meg- sítése	
		rehabilitációja	fejlesztése	teremtése	
Problémák					
A hévízkivétel növelése a hévíz hőmérsékletének több fokos csökkenését eredményezheti.		C2.2, C2.3			C5.2
Nő a tüzelőanyagok nem minősülő anyagok égetésének aránya.		C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Katasztrófavédelem problémái					
Miskolc jelentős mértékben alábányászott, a nyilvántartás hiányos.				C4.1	C5.2
Gyakoriak a csúszás-, süllyedésveszélyes területek.				C4.1	C5.2
Vízfolyások egy részében magas a hordalékszint.				C4.1	C5.2

Forrás: saját szerkesztés

4.2.1. Illeszkedés a Gazdasági Program 2011-2014 c. dokumentum célrendszeréhez

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011-ben fogadta el a város 2011-2014 közötti gazdaságfejlesztési programját (GP), ami időbeni átfedésben (egy év) van az Integrált Településfejlesztési Stratégiával. A Gazdasági Program összeállítása során az EU 2020 stratégia célkitűzéseit vették alapul a dokumentum készítői; a Gazdasági Program szorosan illeszkedik az ITS célrendszeréhez (28. táblázat).

28. táblázat: GP funkcionális és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS operatív célrendszere GP célja	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Gazdaságfejlesztés	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1		
Városfejlesztés	C1.4	C2.2	C3.2	C4.1	
Városüzemeltetés, környezetvédelem		C2.1, C2.1, C2.3			C5.2
Közbiztonság fejleszt.					C5.1
Egészségügy fejleszt.		C2.3	C3.3	C4.2	
Oktatás, ifjúságvédelem fejlesztése fejleszt.			C3.1, C3.3		
Sport fejleszt.			C3.3		C5.3
Kultúra fejleszt.			C3.3		C5.3
Turizmus fejleszt.	C1.2	C2.3			
Városmarketing					C5.4
Egyház - és civilügy					C5.4
Családok, társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség fejleszt.					C5.3, C5.4

Forrás: saját szerkesztés

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai, a Gazdasági Program céljaihoz illeszkednek.

4.2.2. Illeszkedés Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja célrendszeréhez

A Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja (TKP) célja a város környezetterhelésének csökkentése, a globális környezeti problémák enyhítése és a városlakók életminőségének javítása (29. táblázat).

29. táblázat: TKP célja és az ITS célrendszere közötti kapcsolat

TKP célja \ ITS célrendszere	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Emberi egészség és életminőség környezeti feltételeinek biztosítása.	C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	C5.2
Táji, természeti, kulturális értékek megőrzése.	C2.1			C5.4
Szemléletváltozás megalapozása.	C2.3			
Ismeretek bővítése.	C2.3			
Hatékony információáramlás kialakítása.	C2.3	C3.3		C5.4
Fenntartható fejlődés megalapozása.	C2.3		C4.2	

Forrás: saját szerkesztés

4.2.3. Illeszkedés Miskolc Megyei Jogú Város egyéb területfejlesztési tervdokumentumaival

Miskolc Megyei Jogú Város Városépítési Konceptió (VK) alaphatározatát VIII145/3481/2001. számú határozattal fogadta el a város Közgyűlése; a dokumentumot 2003-ban módosították.

A város Településszerkezeti tervének alaphatározatát 2003-ban fogadták el, azóta 11 alkalommal módosították.

Miskolci Megyei Jogú Város Építési Szabályzata (MÉSZ) alaprendelettel 2004-ben került elfogadásra, 2009-ben teljes átdolgozásra került, azóta 10 alkalommal módosították.

Miskolc Történelmi Ávas területére vonatkozó Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) alaprendeletét 2003-ban fogadta el a közgyűlés, azóta két alkalommal módosították (utoljára 2013-ban).

Az ITS célrendszere alapján a Városépítési Konceptió, a Településszerkezeti terv, a MÉSZ és a HÉSZ dokumentumainak aktualizálása megkezdődött.

5. STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

5.1. Kockázatok azonosítása

Miskolc MJV Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2014-2020) esetében hét jelentősebb kockázat azonosítható:

- politikai kockázat (pl.: a politikai döntéshozó megváltoztatja célrendszerét, prioritásait, stb.);
- finanszírozási kockázat (pl.: a tervezett beavatkozás beruházási igénye előre nem látható okok miatt megnő, az önrész aránya megváltozik, késik a támogatás átutalása, stb.);
- szakmai realizálhatósági kockázat (pl.: a tervezett beruházásnak előre nem látható import akadályai vannak, a fejlesztés által érintett terület tulajdonviszonyait nem sikerül rendezni a megadott határidőig, elhúzódik a közbeszerzés, a kivitelező csődbe megy, stb.);
- munkaerő megtartó képesség romlása (pl.: a tervezett beruházások később valósulnak meg, a képzett munkaerő ezért más városokban keres munkát, stb.);
- gazdaságfejlesztésben kulcsszerepet betöltő szereplő székhelyét más városba telepíti (pl.: geopolitikai okok miatt, korábbi adókedvezmény megszűnik, a kívánt képzettségű munkaerő nem biztosítható, stb.);
- környezeti kockázat (pl.: a tervezett beruházás akadályozza a városban uralkodó szélmozgást, ezért megnő a környezeti terhelés, stb.);
- jogi környezet változása (pl.: a tervezés időszakához képest a kivitelezés megkezdésének időszakában eltérő jogszabályok lépnek érvénybe, a cégek adózására vonatkozó előírások szigorodnak, stb.).

5.2. Kockázatok rangsorolása

A rendelkezésre álló adatok alapján a kockázati tényezőket kvalitatív módon értékeltük. A kvalitatív értékelés célja a kockázatok sorrendiségének megállapítása. A számítás az alábbi tapasztalati összefüggés alapján történt: $K = P + 2I$

, ahol: K: kockázati együttható, P: bekövetkezési valószínűség (ötfokozatú skálán), I: hatás mértéke.

A fenti összefüggés alapján ötfokozatú skála alakítható ki (30. táblázat).

30. táblázat: Bekövetkezési valószínűség értelmezési tartománya és a stratégiai tevékenység értékkészlete

Skála érték (1-5)	Valószínűségi tartományok (%) (P)	Hatás mértéke (I)
5	81-100	Nagyon magas
4	61-80	Magas
3	41-60	Közepes
2	21-40	Alacsony
1	0-20	Nagyon alacsony

Forrás: saját szerkesztés

A fenti megfontolások alapján a kockázati együttható (K) értéke a következők lehet:

- $15 > K > 10$ → kritikus kockázat,
- $10 \geq K > 5$ → nem kritikus, de releváns kockázat,
- $5 \geq K$ → elhanyagolható kockázat.

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiája kapcsán definiált kilenc kockázati tényező bekövetkezési valószínűségének és hatásainak mértékére vonatkozó becsléseket a 31. táblázat foglalja össze. A számszerűsített kockázati együtthatók esetében három csoportba (kritikus, nem kritikus és elhanyagolható) sorolhatóak. Ennek alapján külön-külön és együttesen is értékelhetőek a bekövetkezési valószínűségek, az okozott hatás és a kockázati együttható értéke, ill. mátrix formájában is felírható a két tényező kapcsolata (38. ábra).

31. táblázat: Stratégiai kockázati tényezők kvalitatív értékelése

Kockázat	Bekövetkezési valószínűség (P)	Hatás mértéke (I)	Kockázati együttható $K=P+2I$
1. Politikai kockázat.	3	4	11
2. Finanszírozási kockázat.	3	4	11
3. Szakmai realizálhatósági kockázat.	2	4	10
4. Munkaerő megtartó képesség romlása	2	3	8
5. Gazdaságfejlesztési kulcsszereplő távozása.	3	4	11

6. Környezeti kockázat.	2	3	8
7. Jogi környezet változása.	4	4	12

Forrás: saját szerkesztés

hatás (H)	5					
	4		3	1; 2; 7	9	
	3		4; 8	5; 6		
	2					
	1					
			1	2	3	4

valószínűség (P)

38. ÁBRA: VALÓSZÍNŰSÉG- HATÁS MÁTRIX

Forrás: saját szerkesztés

A valószínűség hatás mátrix jól szemlélteti, hogy a finanszírozási és a jogszabályváltozás miatti kockázat a legnagyobb. Azonos kockázati együtthatójú a politikai kockázat, a gazdaságfejlesztési kulcsszereplők elvándorlása. A stratégia szakmai realizálhatóságának kockázata is magas, ami a stratégiai tervezést követő megvalósítás menedzselésének fontosságára hívja fel a figyelmet.

Nem minősül kritikus kockázati tényezőnek, de relevánssá válhat a stratégia megvalósításában megjelenő szervezetek kialakítása és hatékonysága, a város társadalmi összetételének romlása, a munkaerő megtartó képesség romlása valamint a környezeti kockázat.

5.3. Kockázatok kezelése

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét (kicsi, közepes, nagy), azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását (kicsi, közepes, nagy), valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze (32. táblázat).

32. táblázat: ITS potenciális kockázatainak kezelése

SSZ.	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezés valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezés esetére tervezett intézkedés
1.	Politikai kockázat.	közepes	nagy	törvényi szabályozás, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	Megyei Jogú városok Szövetsége érdek érvényesítése
2.	Finanszírozási kockázat.	közepes	nagy	törvényi szabályozás, körültekintő tervezés, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	projektmenedzserek kockázatkezelési ismereteinek bővítése
SSZ.	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezés valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezés esetére tervezett intézkedés
3.	Szakmai realizálhatósági kockázat.	közepes	nagy	alternatív beszerzési csatornák feltárása, rendezési tervek folyamatos karbantartása, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	gyorsított beszerzések, alternatív foratókönyv készítése
4.	Munkaerő megtartó képesség romlása.	alacsony	közepes	duális képzés bevezetése, hatékonyságának javítása, monitorizálás	kkv-foglalkoztató képességének javítása

5.	Gazdaságfejlesztési kulcsszereplő távozása.	közepes	közepes	befektetők megtartására vonatkozó eszköz7tár folyamatos karbantartása, monitorizálás	vállalkozásbarát környezet erősítése
6.	Környezeti kockázat.	közepes	közepes	mérés, monitorizálás	beruházás
7.	Jogi környezet változása.	közepes	nagy	monitorizálás, érdekvényesítés erősítése	lobby

Forrás: saját szerkesztés

Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike bekövetkezik, a megadott intézkedésekre van szükség. A stratégia megvalósítása, ill. a felülvizsgálat során azonosítható esetleges újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükség lehet a kockázatkezelési stratégia aktualizálására.

6. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1. Célok elérését támogató, nem beruházási jellegű önkormányzati feladatok

Miskolc MJ. Város Önkormányzatának, ill. funkcionális szervezeti egységeinek megkülönböztetett szerepe van a fejlesztési stratégia megvalósításában. Az Önkormányzat feladata három pontban foglalható össze:

- kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása,
- fejlesztés személyi feltételeinek biztosítása, • az ITS megvalósítását segítő városmarketing.

a) Kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása.

A fejlesztési célok elérését alapjaiban befolyásolja Miskolc MJ. Város Önkormányzata, szabályozási gyakorlata, a fejlesztési elképzelésekkel konzisztens és kiszámítható rendeletalkotói és jogalkalmazói magatartása, átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezete. Az Önkormányzat adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított magatartása csökkenti a fejlesztésekkel kapcsolatos bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

b) Humán és fizikai infrastruktúra biztosítása.

Az Önkormányzat másik feladata befektetőket, befektetéseket vonzó, a helyi lakosság vállalkozói képességeit növelő oktatási és infrastrukturális feltételek biztosítása, másrészt az ITS céljait kommunikálni tudó, a projekt tervezésében és menedzselésében, valamint monitorizálásában jártas, felkészült szakember gárda felállítása.

c) Városmarketing

Miskolc fejlesztési céljainak elérését tudatos és következetes marketing kell, hogy támogassa, amely a várost, ill. az egyes fejlesztési célokat, törekvéseket hitelesen juttatja el a célközönséghez.

A városról kialakult, kialakított arculat hatással van a befektetői döntéseket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, a város lakosság megtartó képességére.

A célzott és differenciált városmarketing támogatja az ITS céljainak megvalósítását, lakossági elfogadottságát. A városi honlap folyamatos marketing funkcióját kiadványok és egyéb direkt reklámok formájában kell gazdagítani. Ennek során nagy hangsúlyt kell helyezni a PR-ra, különös tekintettel:

- az elektronikus reklámokra (pl.: internetes oldalak, televíziós műsorok, stb.);
- közterületi reklámokra (pl.: programok-, műsorok hirdetései, középületek felületei, közterületek, fejlesztési területek információs táblái);
- direkt reklámra (pl.: levél, telefon útján történő megkeresések, stb.).

A marketing-kommunikációval javítható a város értékeinek, adottságainak és lehetőségeinek transzparenciája. A gazdasági jellegű célok elérését több nyelvű, egységes adatbázissal kell támogatni, amelyből aktuális adatok kérhetők le.

A sikeres marketing a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti, ezzel közvetett módon hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Miskolc arculatának kialakítása, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása segíti a város identitás erősödését, a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést, a város imázst.

6.2. Az integrált városfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti keretei

A stratégia készítésének időpontjában (2014. április) még pontosan nem ismert, hogy az EU pályázatok napi szintű kezelését végző (2014. április 15-án megszüntetett) négy közreműködő szervezet (Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt; KIKSZ Közlekedésfejlesztési Zrt; NKEK Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft; ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.) feladatait milyen formában veszik át a minisztériumok, ill. a Miniszterelnökség. A közreműködő szervezetek megszüntetésével a fejlesztéspolitikai döntések és azok végrehajtása egy kézbe kerül, a stratégiai döntések meghozatalától a konkrét végrehajtásig. Ezzel kiiktattak minden olyan szereplőt, akik a pályázati forrás felett rendelkező

minisztériumok és a pályázó között voltak, vagyis rövidül az az út, amely a pályázati forrásokról szóló döntéstől az EU-pénzek felhasználásáig vezet el.

Várhatóan a közeljövőben tovább pontosítja a kormányzat a megyék és a megyei jogú városok közötti munkamegosztást a TOP-hoz kapcsolódóan, ami érintheti a feladat-, hatás- és felelősségi köröket is.

Az elmúlt években Miskolc MJV Önkormányzata kialakította a Hivatal és társaságai közötti munkamegosztást, ami némi továbbgondolást követően, alapvetően alkalmas a 2014-2020 közötti ITS célok megvalósítására (33. táblázat).

33. táblázat: ITS-hez kapcsolódó funkciómegosztás

szervezet	funkció
Miskolc MJ. Város Önkormányzat Közgyűlés	<ul style="list-style-type: none"> • • ITS éves monitorizálása városfejlesztéssel kapcsolatos • döntések meghozatala városfejlesztési döntésekhez • szükséges feltételek biztosítása
Közgyűlés bizottságai	<ul style="list-style-type: none"> • városfejlesztési előterjesztések véleményezése
Létrehozandó Városfejlesztési Kabinet	<ul style="list-style-type: none"> • • városfejlesztési akciók iniciálása • városfejlesztési döntések előkészítése a partnerségi együttműködések előkészítése
Önkormányzat szervezeti egységei	<ul style="list-style-type: none"> • fejlesztési dokumentumok előkészítése, kidolgozása • szakértők felkérése • rendezési tervek előkészítése
Miskolc Holding Zrt.	<ul style="list-style-type: none"> • pályázatok előkészítése • projektek menedzselése • projektek monitorizálása
Miskolc Városfejlesztési Kft.	<ul style="list-style-type: none"> • pályázatok előkészítése • projektek menedzselése • projektek monitorizálása
MIKOM Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> • városfejlesztési eredmények bemutatása • PR, kommunikáció

Forrás: saját szerkesztés

A funkciómegosztás éles különbséget tesz a döntést előkészítő, döntést hozó és a projekt végrehajtó szervezeti egységek között.

- a) Az ITS-hez kapcsolódó stratégiai döntéseket az Önkormányzat Közgyűlése hozza meg az illetékes bizottságok előzetes véleményét meghallgatva.
- b) A városfejlesztési feladatok előkészítése az Önkormányzat szakapparátusának a feladata. Az előkészítés iniciálása, ill. ellenőrzése érdekében célszerű egy Városfejlesztési Kabinet-et felállítani (tagjai: polgármester, polgármester helyettesek, főépítész). A projektek lebonyolítása során keletkező információk továbbítása, a polgármester, ill. a képviselőtestület tájékoztatása a projekt menedzser feladata, mely operatív ügyek esetében az építési osztály közreműködésével történik, míg koncepcionális, stratégiai kérdéseket érintő események kapcsán a Polgármestert személyesen kell tájékoztatni. Operatív ügyekben a projektvezetés az önkormányzat más tisztviselőivel is konzultál.
- c) AZ ITS-ben megfogalmazott projekt elemek lebonyolításáért az Önkormányzat, vagy az általa megbízott projektcég a felelős. Ez tartalmazza:
- a beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési munkálatok lebonyolítását;
 - az önkormányzati beruházások operatív irányítását, a beruházók közbeszerzés útján történő kiválasztását, a vállalkozói szerződések megkötését, a megvalósítás nyomon követését, ellenőrzését, stb.;
 - a projektek pénzügyi folyamat-menedzsmentjét, a cash-flow biztosítását;
 - a beruházókkal a szerződések előkészítését;
 - adminisztratív feladatok (dokumentumok tárolása, kapcsolattartás) ellátását;
 - a projektekhez kapcsolódó tájékoztatási, nyilvánossági feladatok biztosítását;
 - a projekt keretén túlmutató magánberuházások ösztönzését, koordinálását, a befektetőkkel történő tárgyalások lebonyolítását;
 - az esetlegesen értékesítésre kerülő ingatlanokból származó bevételek befektetését további beruházási célok érdekében;
 - ITS által érintett területeken megvalósuló soft projektelemek koordinálását.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009. május 1. dátummal, 14/2009. (IV.22.) számú rendeletével alapította meg a Miskolci Városfejlesztési Kft-t. A társaságot az alapító a célból hozta létre, hogy önálló piaci szereplőként elősegítse Miskolc város kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, a közcélok minél hatékonyabb elérését. A társaság feladata különösen az, hogy az önkormányzat elhatározása szerinti feladatok hatékony végrehajtásával előmozdítsa az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) megvalósulását.

A városfejlesztő társaság által ellátandó feladata az önkormányzati határozattal kijelölt akcióterületek és ITB-k teljes körű fejlesztéséhez kapcsolódó feladatok ellátása:

- a gazdasági partnerek koordinációja, civil és közigazgatási, államigazgatási partnerek koordinációja, lakosság bevonása;
- fizikai beruházásokat kiegészítő tartalmi fejlesztések megvalósítása (önállóan vagy partnerrel);
- további pályázati és egyéb (pl.: befektetői) források felkutatása;

- a terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében);
- a közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészítése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele);
- az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl.: közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (tervezetés, kivitelezés folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele);
- az akció mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok elkészítése);
- adminisztratív, információs feladatok ellátása (kapcsolattartás az Önkormányzattal, a Hivatal osztályaival, a Közreműködő Szervezetekkel, a lakossággal, vállalkozókkal, bankokkal).

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai

A Partnerségi Megállapodás lehetőséget ad Miskolc és a Miskolc Járás települései közötti szorosabb együttműködésre, elsősorban a területfejlesztés, az egészségügyi- és szociális ellátás, az oktatás-nevelés, a közbiztonság és a bűnmegelőzés területén.

A LEADER-program keretében 44 Bükk-térségi település – köztük Miskolc – a BükkMiskolc Térségi Akciócsoportot (BÜKK-MAK). Az akciócsoportban résztvevők a települések gazdasági aktivitásának ösztönzését, tűzték ki célul. Kitérés pontként a közösségi energiatermeléshez, az energiahatékonyság fokozásához, a tiszta technikák és technológiák megtelepítéshez kapcsolódó feladatok elvégzését jelölték meg..

A Miskolci kistérség és a régióközpont vonzáskörzetének fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képessé váljon arra, hogy problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazza, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítsa. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció) megelőzéséhez tehát Miskolc, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie. Miskolc Megyei Jogú Város saját vonzáskörzetének kibővítésére és megerősítésére törekszik, e törekvés mellett szükséges a folyamatos koordináció és az együttgondolkodás.

Településközi együttműködések

Mind a kistérségben, mind egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele, és a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről (ágazati szinten is). Fontos a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése, a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata, valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

Miskolc tervezett fejlesztéseivel és az azt megalapozó ITS-sel a környező, több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzelések területi szintű kölcsönhatása pozitív mérleget mutat, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

Érdekegyezőség esetén megvalósuló együttműködések során mutatkozik meg a közös fellépésekben rejlő többleterő, segítségével mind Miskolc, mind a környező települések a közös érdekek és értékek mentén történő fejlődés mozgatóivá válnak.

Fejlesztési igények

A kistérség egységes fejlődése érdekében elengedhetetlen a közös fellépés, problémakezelés, közös projektek, programok kialakítása, amely feladatokban Miskolc vezető szerepet tölthet és tölt is be. Komoly lehetőségek rejlenek Miskolc és a környező települések fejlesztési

igényeinek összehangolásában, ezért törekedni kell e területen az együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázására.

A tervezett fejlesztési elképzelések megvalósulása Miskolc vonzáskörzetére is kedvező hatást gyakorolnak. A foglalkoztatás növekedésével a környező települések munkanélküli lakosai is kedvezőbb helyzetbe kerülnek, az önkormányzatok a betelepülők és foglalkoztatottak számának növekedésével többletbevételekre tesznek szert. Egyes közlekedési fejlesztések megnövekedett forgalmat eredményeznek, de pozitív változásokat is hoznak gazdasági téren. Kijelenthető tehát, hogy jelen dokumentumban felsorolt fejlesztési elképzelések területi kölcsönhatása pozitív mérlegű, a hatások kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

Partnerség

- A Településfejlesztési Konceptió esetében a vonatkozó kormányrendeletnek és a város saját szabályzatának megfelelően 2013. augusztus 12-én elindult az előzetes tájékoztatás.
- A médiában megjelent információk alapján lehetőség volt az észrevételezésre (parnersegiegyezettetes@miskolcph.hu címen). Az Észak-Magyarországban és a minap.hu-n cikk jelent meg erről, továbbá miskolc.hu honlap tárhelyén mindvégig elérhető volt az előzetes tájékoztató.
- Az ITS előkészítése érdekében négy tematikus tervezési munkacsoport jött létre, ezek 2013. október 28-án plenáris ülésen, majd azt követően témák szerinti bontásban tárgyalták a városban felmerülő gazdasági, társadalmi, környezeti kérdéseket.
- A Településfejlesztési Konceptió társadalmiasítása 2013. december 21-én indult. A dokumentum 314/2012.(XI.8.) Korm. rendeletben nevesített szervezeteknek levélben került megküldésre, a széles körű hozzáférés érdekében a város honlapján történt meg a koncepció közzététele (ezzel egyidőben a véleményezés lehetőségére több médiumban hirdetés hívta fel az érintettek figyelmét: minap.hu, Miskolci Napló, Észak-Magyarország, miskolc.hu, varosfejlesztas.miskolc.hu, Boon.hu, stb.). A véleményezés lehetőségével több magánszemély és szervezet is élt, koncepció szintű javaslataikat a tervezetők beépítették a dokumentumba.

Az ITS készítése során „Milyen városban képzeljük el a jövőnket?” címmel – három tematikus napot felölelő városfejlesztési szakmai műhelyt szervezett a Miskolci Városfejlesztési Kft. 2014. január 9–11. között. A műhelymunka öt csoportban zajlott: vonzó városkép, javuló életminőség, fenntartható környezet, növekvő biztonság és versenyképes gazdaság. A műhelymunka során, különböző tervezési technikák segítségével, munkacsoportokban vitatják meg a város aktuális problémáinak megoldására vonatkozó javaslatokat, és határozzák meg a legfontosabb beavatkozási pontokat. A résztvevőket széles szakmai körből hívták meg: a helyiek mellett az ország más részéből is érkeztek urbanisztikai és egyetemi szakértők, építészek, nagyobb helyi projektek vezetői, tulajdonosai, civil szervezetek képviselői, így a munka a gazdasági mellett kitér a környezeti és társadalmi tényezőkre is. Az eredményeket a munkacsoportok minden nap végén összegezték és közösen tekintették át annak érdekében, hogy Miskolc eltérő adottságokkal és lehetőségekkel rendelkező területei számára egységes fejlődési struktúrát állíthassanak fel. A három nap alatt több témát is érintve vitáztak, és tartottak ötletbörzét, amelynek révén végül összeállt egy a stratégiakészítést támogató szakmai

anyag. A csoportok moderátorai a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szakemberei voltak.

- Az ITS középtávú céljainak meghatározása érdekében 2014. február 28-án civil szervezetek, építész szakemberek, gazdálkodó szervezetek képviselőinek részvételével csoportmunkára került sor a Városházán, ezt követően, majd március 24-én az ITS legfontosabb beavatkozásait egyeztették a résztvevők.
- A társadalmi vitát megelőzően két lakossági fórumon mutatták be az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezetét a szakértők, 2014. május 13-án és 14-én. A civil szervezeteknek, ill. a vállalkozások számára május 15-én került sor tematikus tájékoztatókra.
- Az Integrált Településfejlesztési Stratégia társadalmasítása ugyanazon szabályok szerint történik, mint a koncepcióé. Ez kiegészül azzal, hogy az érdeklődők részére véleményládák kerülnek kihelyezésre.

A folyamat zárásaként a stratégia végleges változata konferencia keretében kerül ismertetésre. A sajtónyilvános rendezvényekről több újságcikk is megjelent.

A tervezési folyamat széleskörű nyilvánosságát biztosítja az erre a célra létrehozott honlap, a www.miskolcvaros2020.hu is, ahol az érdeklődők a fejlesztési javaslatokat is megfogalmazhatják.

- Fiatal építészhallgatók városfejlesztési műhely keretében készítettek innovatív terveket, amelyeket sajtónyilvános prezentáción mutattak be 2014. április 3-án, a város vezetésének – a műhely eredményeit ugyanis felhasználja a város az Integrált Településfejlesztési Stratégiában.

A partnerségi egyeztetések elsődleges célcsoportja Miskolc lakossága. A tervezett fejlesztések sikerességének alapvető feltétele a lakosság folyamatos tájékoztatása, és rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőség biztosítása, mivel a lakosság egyes csoportjait eltérő mértékben, formában és területen érinthetik a fejlesztések, ezért eltérően reagálhatnak a tervezett beavatkozásokra. A fejlesztések társadalmi elfogadottsága érdekében fontos volt a lakosság folyamatos tájékoztatása a városfejlesztés tervezési és megvalósítási szakaszának aktuális állapotáról.

Az integrált településfejlesztésben érintett vállalkozói kör alapvetően két nagy csoportra bontható. A helyi kis- és középvállalkozásokra, valamint a nagyobb foglalkoztatókat és befektetőket tömörítő csoportra.

A helyi kis- és középvállalkozások inkább a fejlesztések célcsoportjának tekinthetők, ugyanakkor partnerként is részt vehetnek a városfejlesztésben, például saját üzlethelyiségeik, munkahelyeik felújításával. Esetükben a legfontosabb partnerségi eszköz a szükségleteik pontos felmérése, valamint a folyamatos tájékoztatás (többek között a lehetséges pályázati forrásokról). A másik vállalkozói kör hatása a program tartalmi elemeit és a városrehabilitáció eredményességét tekintve lényegesen intenzívebb. A nagyobb befektetőkkel, a tőkeerős beruházókkal és a potenciális ingatlanfejlesztőkkel való kapcsolattartás személyesebb jellegű partnerséget igényel, annak érdekében, hogy rendelkezésre álló tőkájuk mobilizálása a város akcióterületein történjen meg. Így megvalósítható a források feltárása és kialakítható azok ideális kombinációja. A helyi vállalkozók és az önkormányzat közötti párbeszéd folyamatos. Az ITS készítése során a vállalkozói, gazdasági kör megkeresése megtörtént.

Az ITS a város hosszú távú fejlesztési tevékenységeihez rögzít egyfajta koncepcionális és megvalósítás-orientált szakmai keretet. A tervezett fejlesztések komplexitása, illetve a jogszabályi előírások is megkövetelik, hogy az érintett szakhatóságokat előzetesen és folyamatosan tájékoztassák a tervezés és a megvalósítás folyamatáról, a tervezett projektelemek tervi előkészítési folyamatairól. Ez a folyamat biztosítja az adekvát, szakpolitikailag megalapozott és elfogadott városfejlesztési programok végrehajtását. Az egyes fejlesztési elképzelések műszaki tervezése során folyamatos egyeztetés történt az érintett szakhatóságokkal.

Az ITS elkészítése és a városfejlesztés megvalósítása kapcsán kirajzolódó partnerségek, együttműködések vizsgálatához az érdekcsoport-elemzés módszertanát is alkalmazzuk. Az alábbi táblázat azokat a fő partnerségi csoportokat jellemzi, amelyek valamilyen formában érintettek a városfejlesztő tevékenységek előkészítésében és végrehajtásában. Ezekkel az érdekcsoportokkal folyamatos és intézményesült a kapcsolattartás a tervezés első szakaszától kezdve.

34. táblázat: Érdekcsoport elemzés

Érdekcsoport	Fontosság	Szaktudás, erőforrások, hatalom	Érdekek és elvárások	Akadályozó tényezők és problémák	Előkészítésben, végrehajtásban betöltött szerep	Akcióterv
Helyi lakosság	magas	városfejlesztési szakismereteik hiányosak érdekérvényesítő képességük közepes	a lakókörnyezet és az életminőség fejlesztése jobb és bővülő szolgáltatási kínálat munkahelyek növekvő száma	az anyagi hozzájárulás lehetősége korlátozott álláspontjuk könnyen befolyásolható, ezért ingadozó viszonylagos érdektelenség, bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség	szükségeik és elvárásaik pontos megfogalmazása segíti a városfejlesztés előkészítését	kérdőíves felmérés helyi sajtókampány, lakossági fórum az akcióterületi fejlesztésekről közmeghallgatás
Civil szervezetek	magas	tapasztalat projektek megvalósításában viszonylagos szervezethez való városi szinten	állandó szakmai együttműködés a várossal nyitottság a város részéről	forráshiány	ESZA-típusú projektelemek előkészítése, megvalósítása lakossági elfogadottság növelése	civil fórum
Helyi kis- és középvállalkozások	magas	tőkeszegény kkv-k erőforrásaik és érdekérvényesítő hatásuk közepes	az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági környezet kereskedelmi forgalom növekedése	forráshiány bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség	lehetséges partnerek	vállalkozói fórum támogatás, segítségnyújtás
Nagyobb vállalkozások, beruházók, ingatlanfejlesztők	magas	jelentős mobilizálható tőkével és lobbierővel rendelkeznek	az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági és szabályozási környezet	telekspekuláció telephelyek közötti verseny	jelentős saját forrást igénylő, jövedelemtermelő	potenciális akcióterületi befektetők feltárása vállalkozói fórum

					városfejlesztő tevékenységek	
Szakhatóságok	magas	stabil szaktudás engedélyezési szerepkör	jogszabályoknak és szakpolitikai irányvonalaknak megfelelő fejlesztések végrehajtása	szakpolitikai irányvonalak változásai a vonatkozó jogszabályok rugalmatlan értelmezése az egyes fejlesztések kapcsán	koordináció, jóváhagyó szerep szakmai kontroll	folyamatos egyeztetés, szakmai véleménykikérés
Környező települések	közepes	magas együttműködési hajlandóság kereslet a város szolgáltatásai iránt	a települések igényeit kiszolgáló intézményrendszer munkahelyek növekvő száma	esetleges ellenérdekeltség bizonyos intézményi fejlesztések esetében	fejlesztési elképzelések összehangolása	rendszeres egyeztetés

Forrás. saját szerkesztés

6.4. Monitoring rendszer

Az ITS-ben megfogalmazott célok megvalósulásának nyomon követése (monitoring) három paraméter csoport segítségével végezhető el:

- a célokhoz kapcsolódó output-, eredmény- és hatásindikátorok,
- a forrásallokációs rendszeren keresztül a fejlesztési támogatásokhoz kötődő fejlesztési érték, a városrészekre, az adott konkrét fejlesztési cél alapján allokálásra kerülő népességarányos támogatás alapján.

a) Indikátorok

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó, a tematikus, a városrészi és az antiszegregációs célok mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. Az indikátorrendszer alapját a város egészére és a városrészekre megfogalmazott célkitűzések megvalósításának mérésére meghatározott mutatók alkotják. A mutatók összeállításánál a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban előírt indikátorokat vettük figyelembe, illetve a KSH adatgyűjtési rendszerét.

A városi szintű output, eredmény és hatás indikátorokat a céloknak megfelelően a 35. táblázat foglalja össze.

35. táblázat: Városi szintű célok indikátorai

Városi szintű célok indikátorai				
Indikátor neve	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Indikátor típusa
C1. Gazdasági potenciál növelése				
Nyilvántartott álláskeresők munkaképes korú állandó népességhez viszonyított aránya	%	KSH	évente	hatásindikátor
Ezer munkaképes korúra jutó adózó	fő	KSH	évente	hatásindikátor
Egy adózóra jutó SZJA alap	Ft/fő	KSH	évente	hatásindikátor
A működő vállalkozások ezer lakosra jutó száma	db	KSH	évente	hatásindikátor
Az önkormányzatok helyi adóbevétele ezer lakosra	ezer Ft	KSH	évente	hatásindikátor
K+F ráfordítások ezer lakosra	ezer Ft	KSH	évente	eredményindikátor
Létrehozott munkahelyek száma	db	KSH	évente	output indikátor
Munkanélküliségi ráta csökkenése	%	KSH	évente	output indikátor
Megépített üzleti infrastruktúra	m ²	KSH	évente	output indikátor
C2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja				
Légszennyezettség értéke az egészségügyi határérték százalékában	%	Önkormányzat (Országos Légszennyezettségi Mérőszolgálat)	évente	eredményindikátor
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafelhasználáson belül	%	KSH, MEKH	évente	eredményindikátor
Létrehozott zöldfelület nagysága	m ²	Önkormányzat	évente	output indikátor
Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedést választók részaránya	%	KSH	évente	hatásindikátor

Felújított zöldterület nagysága	m ²	Önkormányzat	évente	output indikátor
C3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése				
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	%	KSH	évente	eredményindikátor
18 éves és idősebbek között legalább középiskolai érettségivel rendelkezők aránya	%	KSH	évente	hatásindikátor
Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek aránya	%	Önkormányzat, KSH	évente	eredményindikátor
Születéskor várható átlagos élettartam	év	KSH	évente	hatásindikátor
Szélessávú internet előfizetőinek ezer lakosra jutó száma	db	KSH	évente	eredményindikátor
Városi szintű célok indikátorai				
Indikátor neve	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Indikátor típusa
Tízezer 0-2 évesre jutó bölcsődei és családi napközis férőhelyek száma	db	KSH	évente	eredményindikátor
Óvodai férőhelyek száma	db	KSH	évente	eredményindikátor
Általános iskolai tanuló nappali tagozaton	fő	KSH	évente	hatásindikátor
Középiskolai tanuló nappali tagozaton	fő	KSH	évente	hatásindikátor
A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma	fő	IH	évente	output indikátor
C4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése				
Vezetékes ivóvíz nélküli lakások aránya	%	KSH	évente	eredményindikátor
Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózathoz kapcsolódott lakások a közüzemi vízvezeték-hálózathoz kapcsolódott lakások %-ában	%	KSH	évente	eredményindikátor
A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya	%	KSH	évente	eredményindikátor
Szilárd burkolatú utak aránya az összes önkormányzati fenntartású közútból	%	KSH	évente	eredményindikátor
Komfort nélküli lakások a lakott lakások arányában	%	KSH	évente	hatásindikátor
Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi+belföldi)	db	KSH	évente	hatásindikátor
Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	IH	évente	output indikátor

C5. Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése				
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek aránya a 0-24 éves népességből	%	KSH	évente	eredményindikátor
Elégedettség a települési (lakó) környezet minőségével (vállalkozások, lakosság)	%	Önkormányzat	évente	hatásindikátor
Aktív korúak ellátásában (rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban) részesítettek ezer lakosra jutó száma	fő	KSH	évente	eredményindikátor
Vándorlási különbözet ezer lakosra (az elmúlt öt év átlaga)	fő	KSH	évente	hatásindikátor
Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	IH	évente	hatásindikátor
Felszámolt szegregátum területe	m ²	Önkormányzat	évente	output indikátor
Bűnmegelőzési akciók szám,a	eset	Önkormányzat, rendőrség	évente	eredményindikátor
Nappali ellátásban részesülők száma	fő	Önkormányzat	évente	eredményindikátor

Forrás: saját szerkesztés

b) Indikátorok gyűjtése, feldolgozása

- Az indikátorok (stock és flow típusú) mérése az Önkormányzat Városfejlesztési Főosztályának feladata.
- Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a Közgyűlés évenként kell, hogy tekintse át és értékelje az alábbi szempontok alapján:
 - a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
 - a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
 - városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
 - a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).
- Az éves áttekintés kisebb korrekciókra adhat lehetőséget.

7. ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Miskolc MJV. fejlesztési koncepciójának alapelve, jövőképe, átfogó céljai	4
2. ábra: Az ITS stratégiai céljai közötti kapcsolat	6
3. ábra: Miskolc MJ. Város fejlesztésének stratégiai és operatív céljai	7
4. ábra: Stratégiai célok, részcélok és a projektek kapcsolata	22
5. ábra: Akcióterületek lehatárolásának folyamata	25
6. ábra: Miskolc MJV. akcióterületeinek áttekintő térképe	26
7. ábra: Az akcióterület térképe	27
8. ábra: Az akcióterület térképe	31
9. ábra: Az akcióterület térképe	35
10. ábra: Varga-hegyi út	36
11. ábra: Északi tehermentesítő 1. változat	37
12. ábra: Az akcióterület térképe	39
13. ábra: Keleti tehermentesítő 1. változat	41
14. ábra: Az akcióterület térképe	42
15. ábra: Az akcióterület térképe	44
16. ábra: Úthálózatfejlesztés áttekintő térképe	47
17. ábra: DVTK stadion fejlesztési terve	49
18. ábra: Miskolci Egyetem sportlétesítmény fejlesztésének látványterve	49
19. ábra: terület térképe	54
20. ábra: Miskolc szegregátumainak elhelyezkedése és lakónépessége	62
21. ábra: A szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma (0-6 éves kor) városrészenként (fő)	77
22. ábra: 1. szegregátum	85
23. ábra: 2. szegregátum	86
24. ábra: 3. szegregátum	87
25. ábra: 4. szegregátum	88
26. ábra: 5. szegregátum	89

27. ábra: 6. szegregátum	91
28. ábra: 7. szegregátum	92
29. ábra: 8. szegregátum	93
30. ábra: 9. szegregátum	94
31. ábra: 10. szegregátum	95
32. ábra: 11. szegregátum	97
33. ábra: Az antiszegregációs program kapcsolódása az ITS projektekhez	101
34. ábra: Nemzeti Energiastratégia céljainak és Miskolc ITS operatív céljainak illeszkedése	114
35. ábra: Wekerle Terv céljai és az ITS operatív céljai közötti összhang	115
36. ábra: Az NFTS céljai és a Miskolc ITS operatív céljai közötti kapcsolat	115
37. ábra: A NKP céljai és Miskolc ITS operatív céljai közötti kapcsolat	116
38. ábra: Valószínűség- hatás mátrix	138

8. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Az operatív célok egymáshoz való viszonya	19
2. táblázat: A városrészi célok kapcsolata az operatív célokkal	21
3. táblázat: Kulcsprojektek fejlesztési forrásai	57
4. táblázat: Akcióterületi projektek fejlesztési forrásai	58
5. táblázat: Hálózatos projektek fejlesztési forrásai	58
6. táblázat: Szegregátumok változása a 2008. évi antiszegregációs tervben szereplő adatokhoz képest	63
7. táblázat: Miskolc város antiszegregációs tervében (2008) megfogalmazott intézkedések megvalósulása	73
8. táblázat: Bérletelés jogosultság változása	71
9. táblázat: Bérletelés állomány komfort fokozat szerinti változása (2008-2014)	75
10. táblázat: Szociálisan veszélyeztetett 0-6 éves és iskolába nem járó 7 éves gyermekek területi megoszlása (fő)	77
11. táblázat: A szociálisan veszélyeztetett, de még iskolába nem járó, szegregátumban élő gyermekek száma korcsoportonként és szegregátumonként (összesen 590 gyermek)	78
12. táblázat: SZEGREGÁCIÓK MISKOLCON - szociális ellátások (2012. december 31.) (ellátások száma).....	81
13. táblázat: Szociális szolgáltatások struktúrája és elérhetősége Miskolcon	82
14. táblázat: Szegregációt erősítő és mérséklő tényezők Miskolcon	100
15. táblázat: A szegregációs hatások kivédését támogató ITS projektek	102

16. táblázat: Antiszegregációs beavatkozások	106
17. táblázat: Az antiszegregációs program megvalósításának forgatókönyve	111
18. táblázat: OFTK illeszkedése Miskolc ITS stratégiai céljaival	113
19. táblázat: ITS célok és operatív célok, valamint az OTFK célrendszere közötti kapcsolat	114
20. táblázat: ITS operatív céljai és az NFFS céljai közötti kapcsolat	116
21. táblázat: Az NKS és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	117
22. táblázat: GINOP és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	118
23. táblázat: TOP és az ITS közötti operatív célok	120
24. táblázat: EFOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	122
25. táblázat: KEHOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	124
26. táblázat: IKOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	126
27. táblázat: Problémák és az ITS kapcsolata	127
28. táblázat: GP funkcionális és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	134
29. táblázat: TKP célja és az ITS célrendszere közötti kapcsolat	135
30. táblázat: Bekövetkezési valószínűség értelmezési tartománya és a stratégiai tevékenység értékkészlete.....	137
31. táblázat: Stratégiai kockázati tényezők kvalitatív értékelése	137
32. táblázat: ITS potenciális kockázatainak kezelése	138
33. táblázat: ITS-hez kapcsolódó funkciómegosztás	141
34. táblázat: Érdekcsoport elemzés	148
35. táblázat: Városi szintű célok indikátorai	150